

ONİKİŞUBAT BELEDİYESİ

Kahramanmaraş

TANIDIĞIM MARAŞLI HOCALARIMIZ

Cemal Nar

İmtiyaz Sahibi

Hanefi Mahecek

Genel Yayın Yönetmeni

Serdar Yakar

Sayfa Tasarımı

Tayyib Atmaca

Kapak Tasarım/ Aybüge Ünal

Sertifika No: 48044

ISBN: 978-605-71003-3-7

Baskı Tarihi

Şubat 2022

Baskı-Cilt

Sertifika No: 50361

FA Etiket Ambalaj Ajans Sanayi ve Tic. Ltd. Őti
Malik Ejder Mh. Gazi Mustafa Kemal Bulvarı No:108/A

Onikişubat /Kahramanmaraş

Cemal NAR

**TANIDIĞIM
MARAŞLI HOCALARIMIZ**

ONİKİŞUBAT BELEDİYESİ

Kahramanmaraş

Cemal NAR

07. 01. 1955 de Kahramanmaraş / Hartlap'ta doğdu. İlkokulu kendi şehrinde, İmam Hatip Lisesini 1973'de Diyarbakır'da, Yüksek İslam Enstitüsü'nü 1977 de Kayseri'de bitirdi ve aynı yıl Kahramanmaraş / Andırın Lisesine Din Dersi Öğretmeni olarak tayin edildi. 1980'de atandığı Kahramanmaraş İmam Hatip Lisesinde eğitim ve öğretimin yanında uzun yıllar değişik yerlerde sohbet, vaaz, seminer, konferans ve yazılarıyla halk eğitime katkı sundu, irşat ve tebliğ hizmetlerinde bulundu. Aynı okuldan 2003'de emekli olmak zorunda kalan yazar, halen okuma, yazma, irşat ve tebliğ çalışmalarını sürdürmektedir. Evli ve dört çocuk babasıdır.

Cemal Nar yazılı çalışmalarının bir kısmını www.cemalnar.com sitesinde yayınlamaktadır. Sohbet, vaaz, ders, seminer, konferans gibi görsel çalışmalarının bir kısmını da videolar halinde Youtube sayfasında sunmaktadır. Zaman içinde değişik gazete, dergi ve sitelerde yazdı. İnternette yazarın binlerce makalesine ve videosuna erişilmektedir.

Yayınlanmayı bekleyen birçok eseri yanında yazarın yayınlanmış kitapları şunlardır:

1- Anılar Ve İbretler, 2- Bu Sistemden İslam'a, 3- İslamlaşma Bilinci, 4- İslam Sancısı, 5- Arş Gölgesi, 6- Tasavvufun Anahtarı, 7- Âlimin Önderliği, 8- İslam'da Devlet Ve Siyaset, 9- İlim Ve Özgürlük, 10- İlim Ve İktidar, 11- İmanın Kıymeti ve Korunması, 12- İman Ve Etkisi, 13- Aydınlanma Yolu Tasavvuf, 14- İnançta Arınma, 15- İnançta Kirlenme, 16- Okuma Aşkı, 17- İslam'a Göre İrkçılık ve PKK Ekseninde Kürt Sorunu, 18- İnsana Ulaşmak, 19- Cihad ve Zafer Şartları, 20- İnançın Kıvancı, 21- Sistem ve Şeriat, 22- Osmanlıdan Cumhuriyete Büyük Kırılma, 23- Gönül Azığı, 24- Laiklik Sorgulaması, 25- Derdimiz İslam, 26- Adı Konmamış Savaş, 27- Batılılaşmayla Hesaplaşma, 28- Batılılaşma Cinnetinde Aydınların Karanlığı, 29- Kitap Sevgisi Yazma Aşkı, 30- İmam Hatip Davası Ve Hacı Kalay, 31- İslam'ın Özeti, 32- İslam'da İrkçılık Ulusalçılık Milliyetçilik 33- İslam'sız Olmaz 34- İlimsiz Olmaz 35- Davetsiz Olmaz, 36- Hesaplaşmadan Olmaz, 37- Kıymet Bilmek. 38- Hatırlatmalar. 39- Laik Sistemde İslamî Siyaset Sorunu. 40- Müslüman Kimliğin Kodları. 41- Bize Düşen. 42- İslam davası. 43- Din Diyalog Ve Ihlımlı İslam. 44- İslam'da Sakal Ve Kıyafet. 45- Okuduğun Kadarsın. 46- İslam'da İnsan İlişkileri - Din Muameledir-

TAKDİM

Şairler ve yazarlar diyarı olarak kabul edilen Kahramanmaraş, havası, suyu ve iklimi ile tarih boyunca güzel Türkçe'ye, edebiyatçılara ve âlimlere beşiklik yapmıştır. . .

Karacaoğlan'a, Dadaloğlu'na Sümbülzâde Vehbi'ye, Halilî-i Maraşî'ye, Nadir Baba'ya, vatan olan Kahramanmaraş'ta Derdiment Dede'ler, Çomaklı Baba'lar Saçaklızâde'ler, Şeyh Ali Sezai Efendi'ler, Hafız Ali Efendi'ler de yaşamış ve misyonlarını yerine getirerek göçüp gitmişlerdir bu dünyadan.

Onların misyonlarını bugün de devam ettiren dil üstatlarının yanı sıra ilim üstatları da toplum içerisinde görevlerini ifa etmektedirler.

Kahramanmaraşlı olmayı şairliğinin üstünde bir onur olarak kabul eden Necip Fazıl Kısakürek daha gençlik yıllarında "Kaldırımlar" şiiri ile ünlenirken arkasından gelen gençlik de onun açtığı yolda yürümüştür.

Nuri Pakdil, Erdem Bayazıt, Rasim Özdenören, Cahit Zarfıoğlu, Alaeddin Özdenören, Bahattin Karakoç, Kadir Tanır, Osman Sarı... Liste uzadıkça uzar.

Karacaoğlan'ın sevgi ve aşk dolu mısraları 17. Yüzyıldan bu yana hâlâ gönlümüze ve duygularımıza hitap etmeye devam etmektedir.

Bugün Kahramanmaraş yetiştirdiği şair ve edebiyatçıları ile marka şehir olmaya adaydır.

Kahramanlık Madalyası Kahramanmaraş'ta nasıl ki fertlere verilmeyip tüm bir şehre verilmişse şairlik ve yazarlık payesi de Kahramanmaraş'ta her bir Kahramanmaraşlının mayasında ezelden vardır.

Yukarda isimlerini sıraladıklarımızın yanı sıra isimlerini sayamadıklarımız ve yazdıkları Kahramanmaraş dışına çıkmadığı için ismini duyuramamışlarımızla Maraş dün olduğu gibi bugün de şair ve edebiyatçılarımız için bir merkezdir.

Ya bu memleket insanının gönlünde yaşattığı ilim adamları, gönül dostları...

Şeyh Adil Hazretleri, Kalalızâde Osman Efendi, Kanadıkırık Ali Efendi, Kuddusi Baba, Muhammed Hilmi Efendi, Şakir Efendi, Duruş Efendi...Saymakla biter mi hiç...

Ya yakın zamana kadar aramızda yaşayıp yakınlarda göç edenler...

Evet, Kahramanmaraş şairi, edebiyatçısı ve ilim erbabı, gönül dostları ile bir marka şehirdir.

Bu eserde söz ve kalem erbabı Cemal Nar Hoca Efendi görüp tanıdığı Maraşlı Hoca Efendileri bize tanış etmeye çalışıyor kendi hatıraları ile birlikte. Bu Hoca Efendiler arasında kimler yok ki?

Başta Hafız Ali Efendi, Abdullah Yiğitalp Hoca Efendi, Mustafa Işık nam-ı diğer Tuzsuz Hoca, Berberzâde Ömer Efendi, Abdullah Edip Güvenen Hoca Efendi, İsmet Karaokur Hoca, Ali Parlak Hoca, Ali Haydar Kireççi Hoca Efendi, İsmail Akben, Halil İslamoğlu, Faruk Özger ve Lütfi Gedemenli hoca efendiler...

Hepsini de rahmetle anıyoruz.

Hanefi MAHÇİÇEK
Onikişubat Belediye Başkanı

İthaf:

Başta insan, her varlığa gönüllü hizmet eden bütün hocalarımıza ithaf olunur.

Cemal Nar

ÖNSÖZ

Kahramanmaraş'a "kahramanlık" unvanı neden verildi, bunu herkes az çok bilir. Bu vesile ile "Madalyalı Şehir" olma özelliğimiz de malumdur. Bunlarla birer Maraşlı olarak iftihar ederiz.

Son zamanlarda Kahramanmaraş'ımız daha başka güzel sıfatlarla da anılmaya başlandı. Mesela "Şiirin Başkenti". Mesela "Yazarlar ve Şairler Şehri" gibi. Gerçekten de bu sıfat ve unvanları Maraş hak ediyordu. Sırf şehircilik asabiyetinden değildir bu sözler. Bir gerçeğin ifadesidir. Son zamanlarda şiiri-mize damga vuran nice bir simge isim, ya bu şehirde yetişmiş, ya da bir şekilde burasının havasını teneffüs etmiş, ekmeğini yiyip suyunu içmiştir. Mesela bir Necip Fazıl, mesela bir Sezai Karakoç, mesela bir Akif İnan.

O yüzden şu meşhur soruya biz de muhatap olduk zaman zaman: "Maraş'ın bu bereketi ve başarısı neredendir; havasından mı, suyundan mı?"

"Evet" deriz biz de. Hem havasından, hem de suyundan. Ama maddî olanı kadar manevî olan havasından ve suyundandır bu bereket.

Bunu anlatmak her zaman kolay olmaz elbette. Biraz da hem anlatanın, hem de anlatılanın bilgisine, irfanına ve ifadesine kalmıştır iş. Bunda başarılı olmak da mühimdir.

Elbette anlatmanın birçok yönleri vardır. Bunlardan birisi doğrudan anlatmak ise, birçoğu da dolaylı anlatım ile. Yerine göre bir şiir, yerine göre bir hikâye, roman, piyestir. Yerine göre de bizim bu kitapta yaptığımız gibi edebiyat güzel bir türü olan anılar ile, hatıralardır.

Evet, Maraş nasıl Maraş olmuştur? Böyle imrenilen bir kimliği nasıl kazanmıştır? Böylesi fazilet ve erdemleri kendinde nasıl derlemiş ve içselleştirmiştir? Nasıl böyle yüreği insan sevgisiyle, merhamet ve yardımlaşmayla, vatan ve millet sevgisiyle kıpır kıpırdır? Bu hava nasıl esiyor, bu su nereden fışkırıyor?

Biz bunları hem kendi neslimize, hem bütün bir milletimize ve insanlığa duyurmak istedik. Bu irfanın oluşumunda emeği geçen, kadim tarihimizden aldıklarımızı çağının insanlarına taşıyan ve birer yâd-ı cemil bırakarak aramızdan ayrılan büyüklerimizi, gördüğümüz ve duyduğumuz kadarıyla yazdık. Bu bir biyografi çalışması değildir ama değeri ondan az da değildir. Böylece bu şehirde yaşanan bir edebi, bir irfanı, bir erdemi ve nihayet bir medeniyeti bizden sonrasına taşımak istedik. Bu bizim bir vazifemizdi. Rabbimiz başarılı ve faydalı kılsın.

Sağ olsun belediyemiz yıllar önce yazdığımız ve kendi sitemizde yayınladığımız bu rehber insanlara dair anılarımızı, amacımızı daha çok insana ulaştırmak, böylece bu şehrin havasını ve suyunu bütün bereketiyle ülkeye ve dünyaya tanıttı yaymak istedi. Bu kitabı bastırarak, şehrimize bir hizmeti daha gerçekleştirdi. Emeği geçen herkese minnet ve şükranlarımızı sunarız.

Cemal NAR

GİRİŞ

Öncelikle ifade edeyim ki, siz de takdir edersiniz, dostlarımız da, haklarında bildiklerimiz de bu yazdıklarım kadar değildir. Akla şöyle bir soru gelebilir: “Peki, neden hepsini yazmadınız?”

Bunun birinci sebebi, belki uzun uzadıya yazmanın zahmetidir. Tamam, tembelliğimizi kabul edelim. Fakat elbette başka sebeplerimiz de vardır. Mesela ilkelerimiz gibi.

Nasil mı?

Bu “dostlar” yazılarımızın temel kuralı, hatta diyelim ki hayatımızın ilkesi, olumsuzlukları yazmamak, dedikodu yapmamak, gönül kırmamaktır. Yapıcı ve barışçı olmak istiyor, kırıcı ve yıkıcı olmak istemiyoruz. O yüzden sevgili dostlarımızın kendilerinin bildiği gibi bizim de bildiğimiz, başkalarının da bildiği tövbesi yapılmış, özrü dilenmiş, acısı çekilmiş bazı kötü, çirkin veya nahoş hallerini, huylarını ve bunlara örnek olaylarını, bir sebebi hikmeti olmadıkça mümkün mertebe yazmayacağız. Ne gereği var bunların? Dostlarımızı üzmenin, utandırmanın ne gereği var? Kendileri ölmüş gitmiş olsalar bile geride kalmış olan akraba ve ahababını kızdırıp öfkelen-dirmenin, belki de muğber ve düşman etmenin ne gereği var? Bir de “gıybet”, yani, kişileri arkasından işittiği zaman hoşuna gitmeyecek şekilde konuşarak dedikodu yapmanın, böylece bir yandan Allah Teâlâ’ya isyan ederken, öbür yandan onların günahını yüklenmenin ne kazancı var, külliyyen zarardan başka?

Bütün bu sebeplerden ötürü varsın verdiğimiz bilgiler eksik olsun, zararı yok. Varsın amacımızı anlamayan kimileri kınasın bizi. Duygusuzca ve kuru bir akademik hava içinde “objektif olamamakla, bilgi gizlemekle” suçlasın, zararı yok. Gönül ehline sorarım, dostlarını yazan birisinden bunu beklemek insaf mıdır?

Ya “tarihe belge bırakma sorumluluğu” mu?

Tamam, o da var, ama o işi yapacak olan kişi, zaten değerlendiren bu anlattığımız meseleleri. Çeşitli mukayeseler yaparak kendine lazım olan gerçeği çıkarır ortaya. Kimse onlara işini öğretmeye kalkışmasın, mahcup olur.

Bir de içindekilere bakarak “hepsi bu mu?” diyenler olabilir. “Bütün dostların bu kadarsa, doğrusu yalnız bir adammışsın” diye de ekleyebilirler.

Yazıya girerken bunu kısaca ifade etmiştik. Elbette böyle bir soru haklıdır. Orada yazdığım gerekçeye şunu da ilave edeyim; bir yanımla “münzevî” bir adamım ben. Bazı şiir denemelerimde bunu bir mahlas olarak da kullandım. Kendim için yaptığım psikolojik analizlerimde “içe dönük” bir karakter yapımın olduğunu da gördüm. Üstelik ilimle iştiğal eden insanların zamana ihtiyacı vardır. Bu da bir sebep olabilir dostların azlığına. Bu yüzden dostlarım az olabilir. Ne var ki hepsinin bu kadar olduğu söylenemez. Başka birçok sevgili dostlarımız da vardır, ama yazma üşengenliğimin yanında bir de yazmayı planladığım başka konulardaki kitap çalışmalarım yüzünden, ancak aramızdan göçenleri veya bir vesile ile dile getirilmeyi gerektirenleri yazabiliyorum. Yoksa daha sırada nice yazmayı bekleyen dostlarımız var. Onları da, hiç olmazsa bir kısmını da bir gün yazarız inşallah.

Önsözde de belirttiğim gibi “Dostlar” benim gördüğüm, sohbet ettiğim, bir şekilde ilgi kurduğum kişiler hakkında bir seri yazının adıdır. Bunun tek istisnası Hafız Ali Efendidir. Onu yakından görüp sohbet etmedim. Fakat gözümdeki kıymeti o kadarlık bir bağı bile yeterli saydı.

MÜFTÜ HAFIZ ALİ GÖRGEL HOCA EFENDİ

H. ALİ GÖRGEL
(1929-1964)

Hafız Ali Efendi deyince hemen zihnime “Maraşlı bir peygamber mirasçısı” izlenim ve imajı geliyor. Sıcak, sımsıcak bir sevgi, kurşun gibi ağır bir saygı, ikisi ortasına oturmuş babacan bir tavır. Her Maraşlının dilinde destansı bir sevgi, büyük bir saygı, sarsılmaz bir güven, aşılmaz bir şöhet. Ruhu şâd olsun.

Âlimin Görevi

İslam, ilme ve ilim adamına çok büyük değer vererek, onları toplumun tabii önderleri yapmıştır. İلمي ile amel eden âlimler, kendi çağlarında Peygamberleri temsil ederek onların manevî makamlarına otururlar. Gerçekten ashâbı içinde bir peygamberin konumu neyse, cemaati içinde bir âlimin yeri de odur. Çünkü yaptıkları görev sanki aynıdır.

Hangi görev mi?

İnsanlara Allah'ı, Resulünü ve aziz dinini öğretmek, sevdirmek ve yaşatmak. Bunu yaptıklarında aldıkları sevaplarla âlimlerin dereceleri o kadar yükselecektir ki, yarın makamları, peygamberlerin bir adım gerisinde olacaktır inşallah. Dolayısıyla âlimler sevip saymak ve meşru emirlerine itaat etmek, aynen Allah Teâlâ'yı ve Resulullah'ı (sav) sevip saymak ve emirlerine itaat etmek gibidir. Abartmıyoruz, çünkü bu sözleri aynen hadislerde buluyoruz.

Hiç şüphesiz bu açıdan bakıldığında her bilgili kişiye “âlim” denmez. Çünkü İslamî anlayışta alim, sadece bilen değil, aynı zamanda o bilgileri ihlasla yaşayan, ahlaklı ve takvalı olan, şartlar ne olursa olsun dini gizlemeden tebliğ ederek başkalarına da öğreten, bu uğurda başa gelen eza ve cefâlara sabırla katlanandır.¹

Hayatı ve Tahsili

İşte Lelebicizâde Hafız Ali Efendi (Görgel) tam da böyle bir âlimdir. Bir kere onun bilgisine karşı insanlarda derin bir itimat ve güven vardır. O da bu güveni daha da güçlü kılmak için kendisine sorulan soruları bilmesine, hatta biraz önce cevaplama-sına rağmen, yeniden kitaba bakarak, yer yer açıktan okuyarak veya huzurunda birisine okutarak cevaplandırmıştır.

Maraş'ta “Müftü Efendi” denilince hala akla onun gelme-

---

1 İlimin değeri, alimin kıymeti ve görevleri için bkz. Cemal Nar, *Alimin Önderliği*, Ukde y.

si boşuna değildir. Her peygamberde olması gereken sıdk, fetânet, ismet, emanet ve tebliğ gibi güzel sıfatlar, mümkün mertebe bir âlimde de olması gerekir. Çünkü yaptıkları işler bunu gerektirmektedir.

Bu açıdan bakıldığında Hafız Ali Efendi dininde ve davasında sadık ve samimi, özü sözü doğru, etrafına güven veren bir insandır. Son derece zekidir; çağını kavramış, insanları tanımış, şartları elinden geldiğince hizmet için kullanmıştır. Kimse onun bir günahından, bir din istismarından, makamını veya sevgisini kötüye kullanarak kişisel çıkarına alet ettiğinden bahsetmemiştir. Gerek bürokratlar, gerek siyasetçiler, gerekse eşraf ve zâdeler karşısında düşük davranmakla itham etmemiştir. Hatta aleyhine çalışanların bir şekilde ilahî cezaya çarptırıldığını söyleyenler de olmuştur.

* * *

Hafız Ali Efendi 1877 yılında Şekerli mahallesinde dünyaya gelir. Babası “Leblebicizadeler”den Nalbant Ökkeş Efendidir. Bu alim ve emin insan, anlaşılan çok zor ama iyi ve zorlu bir tahsil görmüştür. Küçük yaşta Divanlı’daki “Huffaz” mektebine gönderilir. Hafızlığını burada, Tiyeklioğlu Hafız Veysel Efendide tamamlar. Maraş’ta, Kayseri’de, Halep ve İstanbul’da tahsil görür. Bir ara Kahire Ezher’e gittiğini duymuştum ama daha iyi bilenlerden tasdik alamadım. Tahsilden dönüşünde imamlık yapmaya başlar. Maraş harbinde fiilen savaşmış bir gazidir. 1929 yılında Maraş’a müftü olur. Otuz iki yıl bu görevde kalır. 1964 yılında emekli olur. Son yıllarında yatalak ve gözlerinden mahrum olur. Allah Teala bu dünyada derecesini iyice yükseltmek için onu ömrünün sonunda bile imtihandan geçirir ve muvaffakiyet ihsan eder. Nihayet 23.05.1967 yılında vefat eder. Cenazesindeki kalabalık hala dillere destandır.

Ahlakı Ve Karakteri

Hafız Ali Efendi tahsiliyle kalmamış, yeni kitapları takip etmiş, çok güzel bir kütüphane oluşturmuş ve sürekli okumuş, bilgilerini yenilemiştir. Bazen bir halka ile beraber okumuş, bu halkalarda bazı hocalar yetiştirmiştir. Halka vaazları sadece Ramazan ayında olduğu için az sayılır. Ama muhteşem vaazlarından bahsedilir. Biz o ihtişamı bir tek örneğinde gördük hamdolsun. O daha çok sohbet insanıdır. Her zaman ve zeminde sohbet etmiş, müftülükte, camide, sokakta, evlerde, bağlarda, velhasıl bulunduğu her yerde dinini tebliğ etmeye gayret etmiştir.

Hoca Efendi derviş meşreptir; sade yaşar, âbid, zahit ve mütevekkildir. Ruhânî ve manevî yönü güçlüdür. Hasbî, fedakâr, tahammüllü, müsamahalı, mülayim, şefkatli ve merhametlidir. Halk için kolaylığı sever. Azimli ve cesurdur. Şatafat ve lüks düşkünü değildir. Kılık kıyafeti orta hallidir. Ama devir gereği giydiği şapkası kafasında bir türlü tam durmaz, ya bir yana dönüktür, ya da eğridir. Bu kabadayılığından değildir. Belki de değer vermeyiştendir. Bize göre gizli bir protestodur.

Hafız Ali Efendi'yi büyük yapan hasletler sadece bunlar değildir. O, mütevazı bir insandır. Elini öpmek isteyenlere izin vermez. Ama vakarını korur, izzeti gözetir. Makamında halkın her kesimini sıcak karşılamış ve ilgi göstermiştir. Hocalar, dervişler, eşraf onun yanında nasıl güler yüz ve tatlı dil buluyorsa, aynısını hamallar, işçiler, esnaf ve memurlar da bulmuştur. Ağzı dualı birisidir.

Hoca Efendi fevkalade cömerttir. Bir şekerçi dükkânına girdiğinde ne alırsa, yanındakilere de aynısını alır. Koku ve şekerleri meşhurdur. Hatta bitmeyen koku şişelerini bir keramet olarak kabul edenler bile vardır.

Âlim ve Hatip

Kahramanmaraş halkı bilgisi kadar onun şahsiyetine de güvenmiş, dindarlığına inanmış, ilmine itimat etmiştir. Ülke tarihinin en zor zamanlarında yaşamış bir insan olarak o, halkını aşırılıklardan uzak tutarak korumuş, itidali elden bırakmayarak devlet ile millet arasında bir köprü olmuştur. Zaman zaman devlet ricalinin de aşırılıklarını manevî otoritesi ile önlemiştir. Devlet adamları, yerel yöneticiler ve politikacılar da ilişkilerinde bu vakur ve ciddi alime saygılı yaklaşılmaya özen göstermişlerdir.

Hafız Ali Efendi çok uzun bir müddet resmî görev yapmıştır. İş hayatında disiplin ve ciddiyet vardır. Mesleğinde mahir demeye gerek var mıdır bilmem. Arapçayı iyi bilir. Osmanlı âlimler Farsça da okur yazarlardı. Sanırım o dili de bilir. Bir Ramazan vaazını dinledim. Bir ona dayanarak, bir de rahmetli dedemden ve babamdan duyduğuma göre diyeyim; dili biraz ağırdır. Dedem, “O lügatlı konuşurdu, biz anlamazdık, ama Zekeriya Efendi halkın diliyle konuşurdu, onu anlardık ve daha çok dinlerdik” derdi. Ama üslubu hitabet tarzı muhteşem.

Canlı, renkli, diri, cesur, ayet ve hadislerle bezenmiş, sahil kıssa ve menkıbelerle zihinler uyarılmış, atasözü ve deyimlerle, şiirlerle, secîli dualar ve temennilerle süslenmiş, şahsiyet yapmadan halkın hayatından örneklerle günceli yakalamış, korku ve ümidi dengeleyen, fesahat ve belağat dolu bir dil ve üslup. Tıpkı Ceyhan nehri gibidir: Doğduğu yerde ve Elbistan ovasında çok sakin, ama Çalış köyünün altındaki Gürgür'de kamçı yemiş azgın bir küheylan gibi köpür, Kandil'den Berit dağı eteklerine dökülürken şelaleler gibi akar, Ahır dağının arkasından dolanırken nasıl çırpınır, Sır'dan geçerek Düldül'ün altından Adana ovasına kadar öyle köpürerek gider. Nihayet denize yaklaşırken o azgın küheylan yorulmuş, gemlenişine razı olarak kaderine teslim olmuştur. Sessizce bir zikir ve dua

ile başlayan vaaz, gittikçe heyecan ve coşku ile ulu mabedi doldurur, sonunda yine inleyen bir gönülle tazarru ve duaya durur, Fatiha çekerek sükutta huzura durur. Evet, Ceyhan nehri gibi, sonunda kaybeder kendisini engin denizlerde. Siz vaaz bittiğinde kendinizden geçtiğinizi anlarsınız, toparlanırsınız, derin bir nefes alırsınız, “Allah Allah” diyerek ayıkmaya çalışırsınız. Başka bir âlemden geliyormuşsunuz gibi hisseder ve duygulanırsınız. Gerçekten de muhteşemdir ilim, dil, üslup ve ses ahenğinin harmanlanması. Mabetten çıktığınızda güneş batmaya meyletmiş, iftarın gölgesi üstünüze düşmüştür. Orucun da verdiği manevi hazla başınız tefekkürde adımlarsınız evinizin yolunda...

Hitabet açısından belki tek dikkatimizi çeken nokta, halkın seviyesinin pek gözetilmemiş olmasıdır. Kitap gibi konuşur hoca efendi. Bilmiyoruz, belki de dinleyenler özeldir ve seviye yerindedir.

Bir de vaazlarını sadece Ramazan ayına hasretmelerini doğrusu pek anlayamadık. Gerçi hitabette az ve seyrek konuşmak tavsiye edilir, fakat bu haftada bir iki gün gibi anlaşılır genellikle. Kasete alınan tek vaazını dinlemesek, “çok beğenilmesinin altında bu azlık mı yatıyor acaba?” diye sorabilirdik. Ama değil. O zaman ister istemez akla şu soru takılıyor; o güzel ilim ve üslubundan senenin sair zamanlarında halkı neden mahrum etti acaba?

Bir Vaiz Niçin Türkü Söyler Kürsüde?

Bir gün bazı dostlarla sohbet ediyorduk. Söz hocalarımızdan, eserlerinden, hizmetlerinden, vaaz ve sohbetlerinden açıldı. Birisi dedi ki:

- Hafız Ali Efendi Ulucami'nin o özel kendi kürsüsünden o muhteşem ve müessir vaazlarını verirken bazen türkü de söylemiş.

O ilimde, üslupta, vakar ve heybetteki ihtişamı ancak bir

kere banttan dinleme nimetine mazhar olan fakir merak ettim. Buna benzer bir sözü merhum babamdan da duymuştum. Rahmetli babam, küçük bir defterine ondan duyduklarını not almıştı. Bazen onun üslubunu da taklit ederek okurdu. Dedim ki:

- Hangi türküleri söylerdi mesela. Bir örek hatırlıyor musunuz?

-Mesela şunu hatırlıyorum:

Kalenin bedenleri,

Çevirin gidenleri,

Vurup vurup öldürün

Yâri Terk edenleri!

Aman Allah'ım! Adama teşekkür edemedim. Çünkü boğazıma bir yumruk otururken birden nefesim kesildi, gözlerime yaş seyirtti, içim alıp alıp vermeye başladı. Ağlamamak için kendimi kasıyor, sükûtle yaşadığım manevî hali atlatmaya çalışıyordum. Epey bir müddet konuşmalara katılamadım içimdeki acı ve ıstırabı belli etmemeye gayret ederek. Onu çok iyi anlıyor ve derdine eşlik ediyordum.

Zalim ve zorba bir devirde Müftülük yapıyor adam. Şapka giymemek için camiye girerek seslerini yükseltmiş bir şehrin insanları, daha dün kurtuluş savaşındaki başarıları hiçe sayılarak, dünyada madalyalı tek kahraman şehir olduğu hiç kale alınmayarak, buldukları cami kuşatılmış, tavanı yarılarak girilmiş, insanlara ateş açılmıştır. Yakalananlar ayaklarından ve boğazlarından zincirlere vurularak hor ve hakir kılınarak ilden ile yürütülmüş, en ağır mahkemelerde yargılanarak kimileri uzun mahkûmiyetlere, kimileri de idama mahkûm edilmiştir. Devlet nazarında mimli bir şehrin âlim müftüsü, kendisine zahiren saygılı davranan devlet erkânına mesafeli dursa da halkı rejimden korumak için yan tarafa kaydırılmış yarım yamalak bir şapka giymiştir. Her zaman konuşmaz. Senede bir ay ramazanda ikinci namazı ardından konuşur ve

dört gözle beklenen her konuşması kalplerde bir deprem etkisi yaparak cemaatini adeta yıkar, temizler, yıkıklarını yeniden onarır.

İnsanın derdini bile dile getiremediği zor bir zamandır. Benzer duyguları yaşayan şair bakın bu durumdan ne kadar mustariptir:

*Bir gün bu gidişle çatlarsa yürek,
Dile vurdukları perçinden gelir.²*

Ve bu derdini devrin şartlarından ötürü tam dile getiremeyen Hoca Efendi kürsüde dolar dolar da, taşmayı, bendini yıkmayı, kim bilir, belki de katıla katıla ağlamayı bir türküyle önlemeye çalışır:

*Kalenin bedenleri,
Çevirin gidenleri,
Vurup vurup öldürün
Yâri Terk edenleri!
Of ki of!*

“Kalenin bedenleri” gümbür gümbür yıkılıyor. Koca Osmanlı gümbür gümbür yıkılıyor. İslam medeniyeti taş taş yıkılıyor. Kalan son parça Türkiye'dir. Batının ateş saçan silahlarıyla açıktan savaşarak yıkamadığı bu kalenin duvarları, Batının uşaklarının eliyle şimdi içten hileyle yıkılıyor. İnkılaplarla, devrimlerle yıkılıyor. Bu kalenin içinde din var, namus var, medeniyet var, hayat var, can var, eş ve evlat var. Bu kalenin bedenleri yıkılırsa, düşman kaleden içeri girecek ve varların hepsine kıyarak yok edecektir. Bir millet bunun için dişini tırnağına katarak savaşmıştır. Vatanı kurtarmış, yeni bir İslam Devleti kurmuştur. İstiklal Marşı ile ruhunu, davasını, düsturunu yazmıştır. Fakat sonra ne olmuştur?

Müftü Hafız Ali Efendinin içi yanıyordu. Evet, görüyordu ki kalenin bedenleri yıkılıyordu. Fakat bu sefer yardım edip onaracak halk da yoktu. O cepheden bu cepheye koşan millet

---

2 Necip Fazıl Kısakürek'in “Ve Gelir” şiirinden.

şehit olmuş, yaralanmış, esir olmuş, sakat kalmıştı. Geride kalan kadınlar, çocuklar ve yaşlılar büyük bir fakirlik ve zaruret içinde kıvranıyorlardı. Zaten hiç sevmedikleri dâhilde savaşa, isteseler de derman bulamıyorlardı. Üstelik yer yer de insanı kahreden işler oluyordu. Kimileri onaracak yerde kaleyi terk ediyorlardı. Hatta yıkanların safına geçiyorlardı. Bu gidiş canı kurtarsa bile dini, imanını, ırzını, namusunu, gelecek nesli, kültür, tarih ve medeniyeti yıkıyordu. Böyle giderse akıbet mukaddes vatani ebediyen kaybetmek demektir. Böyle bir felakete yürek nasıl dayanabilirdi! Bu yüzden haykırıyordu:

Çevirin gidenleri!

Ama o da ne! Gidenler geri dönmeyi, yeniden davaya katılmayı istemiyor, geri çevrilmeyi reddediyorlardı. Bu dönem miydi? Bu "irtidat", yani "dinden dönmek" miydi? İslam'da bunun cezası ölümdü. Zavallı Hoca son bir gayretle haykırıyor, dini, imanını, maneviyat ve mukaddesatı terk etmemek için "dönek" durumuna düşenleri ikaz ediyor, inzar ediyor, uyarıyor, kendilerine getirmeye çalışıyordu:

Vurup vurup öldürün

Yâri Terk edenleri!

Yâri, yâr ve yardımcımız, velimiz ve Mevla'mız olan Rabbimizi terk edenleri!

Aman Allah'ım, bu ne acıdır böyle! Yürek dayanabilir mi buna, bu ne ıstıraptır? Bu ne müthiş çiledir Allah aşkına?

Ah hocam ah, biliyorum, ciğerin yanıyor senin, söyleyemediklerini türküye vurup söylüyorsun, ama acaba dinleyenler anlıyorlar mı? Mehmet Akif dertli dertli "Bülbül" ile konuşuyor, Necip Fazıl "Sakarya"ya "Destan" anlatıyor, sen ise kürsüde "Çevirin gidenleri" diye feryad ediyorsun!

Bize bu dini ve bu vatani böyle çilelerle ulaştırın seleflerimizin minnet ve şükranla ellerinden öpüyoruz.

Ey yüce Rabbimiz! Onların konuşamadıkları konuları, konuşamadıkları için kendilerini yiyip bitirdikleri, kalpleri-

ni çatlattıkları mevzuları, din, iman ve namus için en hayati meseleleri bugün bizlere en üst perdeden konuşma ve yazma imkânı verdiği için sana hamd ve şükürler ediyoruz.

Yalnız sana hamd- ü sena, yalnız sana ibadet ve kulluk! Ne olursun, o kaleyi onarmayı bize de nasip eyle!

Kitap Sevgisi ve Kütüphanesi

Devrine ve gelirine göre büyük bir kütüphanesi vardır. Ama ne hikmetse kitap yazmamış. Bu nokta bizi üzmüştür. Bazıları “Her sahada yeterli eser var. Yenisine ne gerek var?” gibi bir sözünü naklederler.

Doğru olsa bile şöyle düşünelim; Mesela Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır Efendi “Yeteri kadar tefsir var. Ben niye bir daha yazayım ki?” dese de, “Hak Dini Kur’an Dili” adlı o muhteşem eserini yazmasaydı, ne büyük bir kayıp olurdu değil mi?

Acaba Ömer Nasuhî Bilmen Hoca Efendi o mübarek kitaplarını yazmakla iyi etmemiş mi?

Çok sevdiği Bediüzzeman gibi birkaç risale de kendisi yazsaydı, öldükten sonra hem kendisine bir sadaka- i cariyeye, hem de millete bir hizmet olurdu.

Bu değerli alime Kahramanmaraşlılar da doğrusu güzel davranmış ve kendi çaplarında onun kıymetini bilmişlerdir. O caddeden giderken halk saygıyla yana çekilir, iş yerlerindeki esnaflar kıyama dururlarmış. O da imkan nispetinde herkese güler yüzüyle selam verir, gönül alırmış. Hatta yolda çocuklarına şeker vere vere gidermiş.

Hala Osmanlının bakiyyesinin yaşadığı o günler için ne tatlı bir manzara değil mi? Yanlarından değil “müftü efendi”, “Şeyhu’l İslâm” geçse umurlarında olmayan günümüz nesli için de ne kadar acı!

Müftünün Yaptığına Bak

Muhterem Mustafa Ramazanoğlu ile sohbet ediyorduk. Bir ara Merhum Bediuzzaman Said Nursi (rh.a) yi uzun bir yolculuktan ve aramadan sonra nasıl ziyaret ettiğini anlattı. Konumuzla ilgili yeri buraya aktarayım inşallah.

Merhum Bediuzzaman Said Nursi (rh. a) orada kendisini ziyaret yerine eserlerini ziyareti tavsiye ediyor. Eserleri ise o zaman (1951- 1952) İslahiye’de PTT memuru olan Zübeyir Gündüzalp’dan alması gerektiği söyleniyor. Bu da ona bir mektup yazıyor.

Büyük hizmet insanı merhum Zübeyir Bey bizzat Kahramanmaraş’a kadar gelerek hem tanışıyor, hem de Risale-i Nur Külliyyatını teslim ediyor. İşte bundan sonrası mesleğimiz adına ilginç. Devam ediyor anlatmaya Mustafa Bey:

“Benim bir âdetim vardı. Aldığım kitabı şehrimizin büyük âlimi ve müftüsü Hafız Ali Efendiye gösterip tavsiyesini almadan okumazdım. Yine öyle yaptım. Risale- i Nur’u kucaklayarak müftü efendiye gittim. Selamdan kelimadan sonra maksadımı açtım.

Bana, ‘kitapları şöyle masanın üstüne koy paşam, bir hafta sonra gel, konuşalım’ dedi.

Bir hafta sonra tekrar gittim ve meseleyi açtım. Rahmetli dedi ki:

‘Bak Mustafa Efendi, bunlar çok kıymetli, şok faydalı kitaplardır, kusura kalma paşam, ben bunlara el koyuyorum, sen kendine git yenisini al’.

Bu sözüne çok ama çok sevindim, teklifini de seve seve kabul ettim ve yanından sanki uçarak çıktım.”

Hafız Ali Efendi bu teklifi elbette aralarındaki samimiyetten ve onun mali gücünün müsait oluşundan dolayı yapmıştır. Ahbap arasında bunların lafı olmaz. Nitekim biz “*Kitap Sevgisi*” kitabımızda “hediye kitap isteme” bölümünde bir şeyler yazmıştık. Bunu da onlara bir ilave sayabiliriz.

Ama meselenin bir başka yanı da, ne olursa olsun, ödünç verilen kitapların büyük bir tehlike altında olduğu gerçektir. Görüldüğü gibi ödünç kitap vermek oldukça riskli bir iştir. Çünkü kitap elden çıktı mı - büyük ihtimalle- bir daha kolay kolay geri dönmez. Kısaca söylemek gerekirse, ödünç verilen eserin yerinde yeller esebilir.

Hafız Ali Efendi'de Fetva Sorumluluğu

Hafız Ali Efendi şahsiyeti kadar ilmine de güven duyulan bir âlimdir. Onun fetva vermedeki ciddiyeti ve bu konuda duyduğu sorumluluğu da meşhurdur. Onun hakkında yapılan bir sempozyumda³ ben de şunları anlatmıştım:

“Hafız Ali Efendi anıldı

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi ölümünün 50 yıl dönümünde Hafız Ali Efendi için bir anma programı düzenledi.

Malum, İslâm ile ilgili sorulan bir soruya yetkili bir kimse- nin verdiği cevaba fetva diyoruz. Elbette herkes fetva veremez. Fetvayı ancak resmi veya sivil müftü verir. Müftü kelimesinin aslı “müftî”dir. Yani fetva vermeye ehil kimseye denir. Aslına bakarsanız İslâm hukuku metodolojisinde “müftî”, “müctehid” anlamında kullanılmıştır. Müctehit ise, Kur’an, sünnet ve diğer dinî delillerden fıkıh usulü kaidelerine göre hüküm çıkarabi-

3 Bu sempozyum medyamızda haber olmuştur. İşte bir haber örneği: Büyükşehir Belediyesi Kültür ve sosyal işler Dairesi Başkanlığı Kültür ve Turizm şube müdürlüğüne gerçekleştirilen anma programına Hafız Ali Efendi'nin akrabaları ve sevenleri katıldı.

Necip Fazıl Kısakürek Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen program kur'an- 1 Kerim tilaveti ile başladı Kültür ve sosyal işler Dairesi Başkanlığı kütüphaneler şube müdürü Serdar Yakar'ın moderatörlüğünü yaptığı programda Cevdet Kabakçı “Hafız Ali Efendi'nin toplum ile ilişkileri”, Cemal Nar “Hafız Ali Efendi'nin fetva sorumluluğu”, Yaşar Alpaslan “Hafız Ali Efendi'nin Kütüphanesi”, Oğuz Paköz “Hafız Ali Efendi den Anılar” ve Ahmet Muhtar Gül “Torununun gözüyle Hafız Ali Efendi” konularında konuşarak davetlileri bilgilendirdiler.

Programın sonunda vatandaşlardan gelen sorulara cevap verirken aynı zamanda konuşmacılara birer katılım belgesi takdim edildi. 01 Haziran 2016. (<https://www.marastanhaber.com.tr/hafiz-ali-efendi-anildi-11628h.htm>) 17 12 2021.

lecek ehliyyette olan alim kişidir. Kendisi bizzat ictihad edecek seviyede olmayan bir ilim sahibine, diğer müctehitlerin söz ve fetvalarını alıp aktarmasından dolayı, mecâzî olarak “müftî” denir. Burada müftü, “nakil” anlamındadır. Elbette güzel ve ideal olan, her Müslümanın muhtaç olduğu İslâmî bilgileri kaynaklarından bizzat kendisinin alıp ve uygulamasıdır. Bunu yapamıyorsa, bilenlerden sorarak öğrenir. Kur'an- ı Kerîm de, "Eğer bilmiyorsanız ilim sahiplerine sorunuz" (en- Nahl, 16/43) buyrulur.

Fetva geleneği İslâm dininin doğuşu ile birlikte ortaya çıkmıştır. Kur'an ayetlerinde fetva kökünden “yeseluneke”, "yesteftûneke = sana soruyorlar" ve "yüftikum = o size açıklıyor" gibi ifadeler kullanılmıştır. Sahâbe sorularını bizzat Allah Resulüne sorar, O da bu soruları âyet veya hadisle cevaplar. Peygamberimiz bu tür soruları teşvik etmiş, ilmin yayılmasına vesile kılmıştır. O soru sorarken utanılmayacağını da öğretmişti. Sadece iş olsun diye sorulan faydasız ve lüzumsuz soruları hoş karşılamazdı. Sahabiler de “ya hoşlanmadığı bir soru ise” diyerek, onu üzmeme ve ona duyulan büyük saygı adına çok soru sormazlardı. Hatta bazen “dışardan birisi gelse de rahatça soru sorsa, ona cevap verirken biz de yeni şeyler öğrensek” derlerdi.

Hiç şüphesiz müctehit olmanın ve fetva vermenin bazı şartları vardır. Bunları şöyle özetleyebiliriz:

1-İlmî Şartlar: Gerekli bilgisinden emin olmak. Fert ve toplum olarak insanları tanımak. Halka kendi ilmî otoritesini kabul ettirmek.

2- Ahlakî Şartlar: İyi niyet, ihlas, istikamet, vakar, ciddiyet sahibi olmak.

3-Vehbî Şartlar: İlim, amel ve ihlas sebebiyle Allah Teâlâ'nın verdiği manevi hediye. Yani bir bakışta hak ile batılı birbirinden ayıran bakış; “Furkan” ve “feraset”.

Hiç şüphesiz fetva ile meşgul olmak çok önemli bir iştir. Çün-

kü müftî, helâl, haram, sıhhat, fesat ve benzeri hükümleri İslâm adına açıklamış olur. Bu konuda bilmeden ve gerekli araştırmayı yapmadan, sırf kendi hevasına uyarak fetva vermek çok büyük sorumluluğu gerektirir. Hele fetva, kul hakları ile ilgili ise daha dikkatli olmak gerekir. O yüzden “hâkimleri, müftülerin üçte ikisi cehennemliktir”⁴ denilmiştir. Cennetlik olanlar: Bilerek doğru fetva verenlerdir. Cehennemlik olanlar: Bilmeden veya bildiği halde zulmederek yanlış fetva verenlerdir.

İctihad ve fevta vazifeleri büyük bir ilim ve ihtisas işidir. Müctehit olmayan birisinin, bir müctehide tabi olmayıp da yetersiz bilgisiyle kendisi şer’î delillerden hüküm çıkarmaya kalkışması ve kendi namına fetva vermeleri caiz olmaz.⁵

Hadiste şöyle buyrulur:

*“Hâkim ictihad yaparak hükmedip, bunda isabet ederse, onun için iki mükâfat vardır. İctihadla hükmedip de yanılırsa, onun için bir mükâfat vardır”.*⁶

Bu bilgiler ışığında Hafız Ali Efendi’de fetva sorumluluğuna bakacak olursak, şu gerçekleri tespit ederiz:

Hafız Ali Efendi ilmiyle fetva nakletmeye ehildir. Bu şehrin âlimler onun fetvalarına itiraz etmemiştir. Halk onun bilgisinden ve fetvasından emindir. O da bu güveni korumak için soranın yanında kitabı açar fetva verirdi. İlmî itibar ve şahsiyetini idareci ve eşrafa karşı korumuştur. Ahlak ve fazilette kâmil idi. Takvası, vakarı, tevazuu, şefkat ve merhameti dengeli bir biçimde görünürdü. Fetvada zaman, zemin, halkın yararı, ciddiyet ve maslahata önem verirdi.

---

4 Hadis: “Kadılar/ hakimler/ yargıçlar üç sınıftır. Birisi cennette, diğer ikisi ateştedir. Cennette olanı, hakkı bilip onunla hüküm verendir. İnsanlar arasında bilgisizce hüküm veren ile hakkı bilip hükümde haksızlık yapan ise ateştedir.” (Ebû Dâvud, Akdiye, 2; İbn Mâce, Ahkâm, 3)

5 Bkz. Ö. Nasuhi Bilmen, Hukûkî İslâmiyye ve İstîlâhât- 1 Fıkhiyye Kamusu, I, 250.

6 Buhâri, el- İtisâm, 21; Müslim, el- Akdiye, 15; Ahmed b. Hanbel, III, 187.

Kitaptan Konuşur

Hafız Ali Efendi de müftülük yaptığı zamanda kendisine her sorulan soruyu kitabı indirip açarak ve oradan okuyarak cevaplandırmış. Yine bir gün aynı soruyu soran ikinci bir adam için yardımcısından kitabı indirmesini söylemiş. Fetva isteyen gittikten sonra yardımcısı:

- Hocam, aynı soruya cevabı biraz evvel kitaptan okuttunuz. Peki, şimdi niye tekrar kitabı açtırdınız?

- Oğlum, ben kitabı açıp oradan okumasam, belki de adamın aklına “kafadan sıktı, ne bileyim doğru mu yanlış mı?” diye bir vesvese gelebilir. Ama kitaptan dinleyince o vesvese ölür, duyduğuna güven gelir, der.

Bu hikâye ilki ile çelişmez. Çünkü bu hikâyede de ilimler satırlar kadar sadırlardadır. Ama sorana güven gelsin diye kitap açılmıştır. Bu da bir usuldür değil mi? Hem de kendisine zahmet olsa da sorana merhamet olan bir usul, bir yöntem. Allah Teâlâ onlardan ebediyen razı olsun! Âmin.

Ameller niyetlere göredir değil mi? Hafız Ali Efendi de haklıdır, eşkiya da. Biz de haklıyız herhalde...

Bu büyük alim bizim bazı kitaplarımızda yer yer anılmaktadır. Ondan duyduğumuz bir güzel söz, bir tatlı hatıra yazılarımızı süslemekte ve bereketlendirmektedir. Burada da verdiği bilgiler ışığında Hafız Ali Efendi'nin fetvasına bir örnek sunalım istedim. Bu hikaye Merhum Kunduracı Mehmet Görgel Usta'dan dinlediğim tatlı bir hatıradır.

Buyurun Şeriata⁷

Kunduracı Mehmet Efendi, Osmanlı esnaf ahlakını hâlâ yaşatan, mesleğinde mahir, dürüst, kanaatkâr hoş sohbet bir insandır. Arada sırada yaptığımız sohbetlerde, yer yer geçmişe hasretini anarken zamane esnaf ve tüccarının ekserisininin

⁷ Bu yazı “Anılar Ve İbretler” kitabımızın 56. Sayfasından alıntıdır.

batı kültürü etkisiyle ahlak ve insaftan uzak, materyalist, doyumsuz, şükürsüz, haris tutumunun insan şahsiyetinde açtığı onulmaz yaralardan uzun uzun dert yanardı.

Bir gün yine bir hatırasını anlatıyordu o kendine has sakin üslup ve tavrıyla: “Bayrama yakın bir zamandıydı. Henüz askere gitmemiş bir delikanlıyım o zaman. Bir adam geldi, 25 liraya bir kundura dikmeye anlaştık ve bana 5 lira kapora verdi. Nihayet malı teslim zamanı gelince adam malı evirdi çevirdi ve:

- 20 liraya verirsen alırım, dedi. Ben de:

- Hayır, veremem, dedim.

- Ben de almıyorum.

- Peki, almazsan alma.

- 5 lira kaporamı geri ver.

- Hayır, şimdi veremem. Ne zaman bu malın satılır, ben de onun parasından kaporanı veririm.

- Buyur şeriata!

O zaman cehalet çağımdı. Nasılsa bir cahillik edip:

- Pazarlık yapıp kapora verirken şeriata mı çağırdın? Gitmiyorum, dedim.

Dedim amma benden büyük kalfalar, gözlerini ağartıp bana:

- Mehmet! Adam seni şeriata davet ediyor. Hadi doğru şeriata, dediler.

Kalktık, adamla doğruca müftülüğe vardık. Müftü efendi malum Hafız Ali Efendi merhum. Benim de akrabam. Koca bir belde ona bağlı ve her fetvasından emin ve mutmaindir. Biz müftülüğe vardık ki, Müftü efendi de, yeni abdest almış kollarının ıslaklığıyla içeri girdi.

- Buyurun bakim, dedi. Müşterim;

- İşte sana emmioglunu getirdim, diyerek olayı olduğu gibi eğip bükmeden anlattı. Ben de tasdik ettim. Müftü efendi, merhum, ıslak eliyle cebinden bir beşlik çıkardı ve adama:

- Sen şunu al da git bakalım, dedi.

Adam gitti. ben dedim ki;

- Hocam, siz haklı haksız demediniz, adama parasını verdiniz. Nasıl oldu bu?

- Yavrum, dedi. Gerçi sen haklısın, ama adam odaya “işte sana emmioğlunu getirdim” diyerek girdi. Artık bana sulh etmek düşer. Hadi sen o kundurayı bana gönder.

Kundurayı müftü efendiye gönderdim. Sonra mecliste bulunan bir adam, ihtiyacı olduğundan kundurayı almak istemiş. Yine mecliste bulunan bir kunduracı esnafı da “bunun değeri 27.5 liradır” diye fiyat biçmiş, bana 27.5 lira gönderdi.

Sonra yanıma gelen müftü efendiye, kaporadan yana olan 5 lirayı uzattım. O:

- Bu da benden bayram harçlığı olsun dedi. Ama ben ısrar ederek, parasını verdim.”

İslam Hukukunun Faydası ve Kolaylığı

Bu olayı dinleyince, gerçekten çok duygulandım. Birçok yönlerden ibret vericidir, hadise. Mesela, insanlar arasındaki anlaşmazlık, uzun uzun mahkemelere kalmadan, gayet kolay ve hiç gönül incinmeden rahatlıkla hal olunuyor. Bu bir toplum için ne nimet. İşte bu zamanın mahkemelerindeki çileler ve adliye koridorlarında açılan uçurumlarda adaletin kayboluşu. Adliyede üst üste yığılan sıra gelmez dosyaları düşünürsek, bir meselenin mahkemeye bile varmadan mahallinde çözümlüverşi, bu asrın bilmediği, ama çok muhtaç olduğu bir olay değil midir?

Sonra insanların, birbirlerini şeriata çağırınca hemen gidip aleyhlerine de olsa verilen hükmü kabul etmeleri, “Şeriatın kestiği parmak acımaz” diyerek İslam hukukunun üstünlüğünü peşinen ve gönülden bir rıza ile kabul edişleri...

Cahillik eden gençleri, en yakınlarının uyarışı, İnsanların, mutmain oldukları bir âlimi hemen yanlarında buluverişleri, âlimin de adalete gölge düşüren en ufak bir hitabı bile değer-

lendirişi, tarafların olayları eğip bükmeden dobra dobra anlatışları, sulha dikkat ediş ve barışa önem verişleri, karşılıklı ikram ve yardımlaşmaları, malın değerlerini takdir edip emeği koruyuşları ve daha nice ibretler...

Boşa dert yanmıyor, boşa sızlanmıyor Mehmet Usta, İslamî değerlerin birden yok olup yerine batı değerlerinin konulmasıyla insanımızın değişivermesine. Ve insan sormadan edemiyor kendi kendine, nereden nereye ve ne kadar da çabucak?!

İman Ve Hukuk İlişkisi

Bunları dinlerken, aklıma asrı saadette geçen bir olay geldi. Bu olayı birçok tefsir ve hadis kitaplarında bulabileceğimiz gibi Kurtubi Tefsirinin 5. cildinin 266. sahifesinde ve Sahih- i Buhârî muhtasarı Tecrid- i Sarihin Terceme ve Şerhi”nin 7. cildinin 220. sahifesinde görüyoruz.

“Hz. Zübeyr Efendimizle bir Ensari efendimiz, “bahçe sula- ma” meselesinde anlaşmazlığa düşerek Hz. Peygamberimizin muhakemesine gelirler. Çünkü Kur’an müslümanlara şu kesin emri vermektedir:

“Ey mü’minler! Allah’a mutlak itaat edin, Peygambere de mutlak itaat edin ve sizden olan emir sahiplerine de itaat edin. Eğer bir şey de çekişirseniz - Allah’a ve ahiret gününe inanmışsanız- onun hallini Allah’a ve Peygambere bırakın. Bu hayırlı ve netice itibariyle en güzelidir”⁸.

Evet, Rasulullah Efendimiz, meseleyi dinleyince, Hz. Zübeyr’e;

- Bahçeni sula, sonra suyu çok bekletmeden komşunun bahçesine salıver, der. Kurtubinin izahına göre efendimiz burada sulhu gözetmiş ve bahçesi suya daha yakın olduğundan öncelikle Zübeyr’e “sen sula” demiş ama ona da “hemen komşuna gönder” demekle haklı olmasına rağmen müsamaha ve kolay-

---

8 Nisa: 59

lık gözeterek acele etmesini, hurma bahçelerini sulamada adet olduğu gibi arkları şişire şişire sulamamasını tavsiye ve teşvik etmiştir. Fakat hasmı bunu iştince razı olmamış ve kızarak kendisine yakışmayan, çok tehlikeli bir sözü söyleyivermiş:

- Zübeyr halanın oğlu olduğu için mi Ya Resulallah?

Fesübhanellah!

Bu çirkin cevap karşısında efendimizin rengi atmış ve ona kızarak Zübeyre dönüp:

- Ya Zübeyr bahçeni iyice sula, sonra suyu hapsed, hurma ağaçlarının köklerine erişmedikçe bırakma. Su hakkından tamamıyla istifade et” buyurdu. Yani hakkını sonuna kadar kullanmadan suyu salıverme demek istedi.

Bu olay üzerine hemen şu ayetler inivermiş:

- *“Hayır! Rabbine andolsun ki, aralarında çekiştikleri şeylerde seni hakem tâyin edip, sonra senin verdiği hükümünde bir sıkıntı duymadan tamamen kabul etmedikçe inanmış olamazlar”*⁹.

Kurtubi, “Allah’ın kanunuyla hüküm veren bir hâkime razı olmayan ve o konuda onu reddedip taşılayan insan, mürted, yani kafir olur ve derhal tevbesi istenir. Amma hükmü değil de sadece hâkimin kendi şahsını taşlarsa ona tazir cezası gerekir” diyor.¹⁰

Adını kesin olarak bilemediğimiz bu sahabenin kalbindeki imanı Resulullah çok iyi bildiğinden ve bir rivayette ehl-i bedirden olduğundan dolayı onu tekfir etmemiştir. Ama şüphesiz bu davranış, yani hükmünden dolayı Hz. Resulullah’ı itham ediş, İmam Nevevi’nin ulemadan kesin nakline göre, ondan sonrakiler için “riddet”, yani “dinden dönüş, kafir oluş” kabul edilmiştir.¹¹

Nasıl olur da bir mü’min, şeriata davet edildiği zaman icabet

9 Nisa: 65

10 Kurtubi a.g.e. 5/267.

11 Zebidi. Sahih- i Buhari Muhtasarı Tecvid- i Sarih Terceme ve Şerhi. Diyanet Yay. 7/223.

etmez veya şeriatın hükmünü kabul etmez! Olacak şey değil! Zira Elmalı'nın veciz ifadesiyle "... ve muhakeme mesailinde tuğyankar bir vaz'iyet almamaları ve tağutlar mahkemesine müracat etmemeleri lüzumu telkin ve mü'min namı altında Peygambere itaatten hoşlanmıyan ve onun hükmüne razı olmayıp başka mahkemelere müracat edenlerin münafık olduğunu tefhim ve binnetice Resulullah'a itaati tahkim için nazarı dikkati celb ile"¹² Allah'ı teâla buyuruyor ki:

*"Ey Muhammedi Sana indirilen Kur'an'a ve senden önce indirilenlere inandıklarını iddia edenleri görmüyor musun? Tağutların önünde muhakeme olunmalarını isterler. Oysa onları tanı mamakla emir olunmuşlardı. Onlara: "Allah'ın indirdiğine ve Peygambere gelin" dediği zaman, münafıkların senden büsbütün uzaklaştıklarını görürsün."*¹³

Her iki olayda da bu asrın zavallı müslümanlarına büyük dersler ve ibretler var. İşte o nesil, işte bu nesil. Nereden nereye değil mi? Evet İslam'ın muhakemesi mi, tağutun muhakemesi mi, Cennet mi, Cehennem mi, öyle ya hangisi?..

Mehmet Efendi sakın sakın anlatırken yaralı kalbimizi nasıl ezdiğini biliyor muydu acaba?

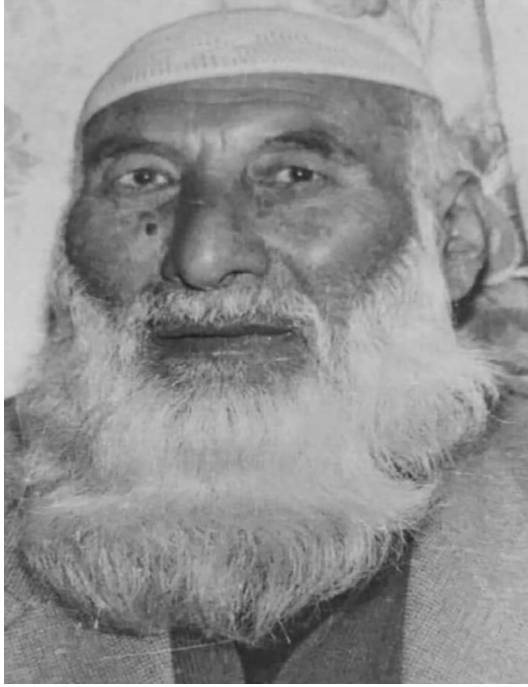
---

12 Elmalılı Hamdi Yazır. Hak Dini Kur'an Dili. Eser Neş. 2/1380.

13 Nisa: 60

ABDULLAH YİĞİTALP HOCA EFENDİ

ALİ YİĞİTALP HOCAEFENDİ
(1912-1995)

Yıllar sonra bu büyük insanı, bu meclislerden uzak münzevi yaşayan, çarşı pazarda pek görülmeyen ve insanlarla çok konuşmayan, sükûtu, murakabe, muhasebe ve zikrullahı çok seven, son derece sırrına sahip bu ciddi müslümanı ilk ziyaret ettiğimde kalbim heyecandan nasıl da çarpıyordu.

Sırrına Berk Birisidir

Darendeli Muallim Abdullah Efendi (Yığıtalp) bu şehirde yetişen insan- ı kâmil hoca efendilerden birisidir. Âlim ve velî bir kul, bir hizmet insanıdır. Ömrü boyunca maddi manevi insanlara hizmetini sürdürmüş, fakat bunu o kadar sessiz ve gösterişsiz yapmıştır ki, mahallelisi bile belki bu zatı ve hizmetini bilmemiş, hissetmemiştir. Cemiyetten uzak hali, bir nevi uzlette yaşamayı, tenhada münzevi kalması, onu şöhret afetinden koruduğu kadar, vaktine ve işine bereket vermiştir.

Kendini gizleyen kâmillerin son örneklerindedir bu mübarek insan. Bu şan ve şöhretten uzak, sırrına berk, hizmetinde gösterişsiz muhterem insan, sürekli münzeviliği hep kalkan etmiştir kendisine yaşadıkça.

Köyümüze Bir İlahî Lütuf

Bu yüzden bu âlim ve velî insan, aynı zamanda Kemalist rejimin şehirdeki memurlara, hassaten öğretmenlere karşı uyguladığı olumsuzluklardan uzak kalmak için bizim bahtiyar köyümüzde bir ilahî lütuf olarak on beş sene muallimlik yapmıştır. Adı da “Muallim Abdullah Efendi” olarak maruftur.

Bu bereketli kalış, köyümüz kadar bizim sülalemiz için de büyük bir nimet olmuştur çok şükür. Merhum babamın öğretmeni olur ilkokuldan. Dedemin de sohbet şeyhidir.

Tahsili ve Hizmeti

Dedesi Darendeli Muhammed Hilmi Efendi, meşayih-i Nakşibendiyye'den büyük bir alim ve velî insandır. Osmanlı'nın son zamanlarında dünyaya gelir. Seyyidlerdendir. Öyle bir ocaktan yetişmiş, zamanı gelince medreseye gitmiş, genç yaşında ilim ve maneviyatta ilerlemiştir.

Fakat Cumhuriyetin ilanıyla Kemalist devrimler başlamıştır. Maalesef bütün medreseler ve tekkeler kapanır. Harf inkılabı olur. Din eğitimi yasaklanır. Kendisi de ilim yolunda aşkla ilerlerken, bir yerde yolu kesilir. Maişet için mecburen terzilik

mesleğine yönelir. Fakat daha sonra açılan Antep'teki Öğretmen Okuluna kaydolarak "Muallim" olur. Şekeroba köyüne tayini çıkar.

Kendilerinden duydum; orada Kadirî tarikatını yürüten Bilal Baba vardır. O civarda bir hayli maruftur ve çok sayıda müridi vardır. Onun hakkında devlet kendilerinden bilgi ister. Daha doğrusu ona kötülük yapmaları için mesnet teşkil edecek menfi bir rapor ister. O zamanlar öğretmenler devlet katında itibarlı ve etkindir. Abdullah Efendi araştırmış ve şöyle bir rapor vermiştir:

"İlmi az olsa da, bu yörenin cahil insanlarına faydalı olmaktadır. Zararsızdır."

Vay, sen misin bir şeyh için böyle müspet rapor veren?!

Bilal Babayı Trapzon'a, kendisini de Hartlap'a sürerler. Böylece bu Allah dostu büyük âlim, faziletli insan, hakiki ve ciddi bir sûfî olan zatı muhterem köyümüz Hartlap'a gelmiş olurlar. O zamanın yönetiminin inkârcı tutumunun şiddeti ve memurları bazı menfi işlere mecbur etmeleri yüzünden köyümüzü sağlam bir liman bilir ve demir atar. Dile kolay, on beş yıl Hartlap İlkokulunda muallimlik yapar. Önceleri gerek kendisinin mütevazı ve münzevî hali, gerekse tanınmak ve şöhret olmaktan çekingenliği yüzünden köylü ile pek düşüp kalkmaz. Kendisini tanıtmaz. Camiye de pek gitmez. İbadetlerini göstermez. Hatta bu yüzden yaşlı köylülerden epey nasihat da dinler. Bu nasihatı verenler, Hoca Efendiyi tanıyınca çok utanmış ve pişman olmuşlardır.

Ailemizle Tanışıklığı

Demem nasılsa durumun farkına varır ve alaka kurmaya çalışır. Evlad- ı Resûl'den bir seyyid olan bu mübarek zatı dedem evine davet eder ama o gelmez. Babam o sırada talebesidir. O zamanlarda gayet ciddi ve resmi davranır köye karşı. Zaten aslında suyu ağır, duruşu heybetlidir. Ciddi ve vakur bir hali vardır. "Bir ara Cuma kılmadı" diyorlar. Bence sebebi ya" Cuma

bize farz değildir” kanaatindedir, ya da köyün ancak bulduğu, ne öğrendiyse ondan öğrendiği merhum Hafız Hocanın imamlığını beğenmiyordur. Bu benim zannımdır. Bunu ona sormadım, ama öyleyse, elbette iki düşüncesinde de haklıdır o zaman için.

Neyse, bir gün dedem der ki:

- Ey Efendi! Siz davete icabetin hak olduğunu elbette bilirsiniz. Amma biz davet ederiz gelmezsiniz, bu nasıl olur?

Der ki:

- Hüseyinim, senin samimi olduğunu biliyorum. Amma şimdi sen beni davet edersin. Muallim gelecek diye bir aylık nafakanı masraf eder, bir gecede harcarsın. Sana ve evlatlarına yazık olur. Durumlar malum. Amma söz verirken ki sen her gün ne yapıyorsan, beni davet ettiğinde de onu yedireceksin, o zaman gelirim.

- Söz efendi!

Ve o zaman gelirler.

Dedemin Sohbet Şeyhidir

Dedem onun halinden ve sohbetinden çok istifade etmiştir. O istifadeyi bize de çok yansıtmıştır, nur içinde yatsın. Bu sohbetlerle bizim içimize de evliya sevgisi düşmüş, tasavvuf yoluna hayranlık başlamıştır.

Abdullah Efendi dedemin sohbet şeyhidir dense yeridir. Başka doğrudan bir manevi bağlantı, bir tarikat nispeti var mıdır? Açıkçası bilmiyorum. Bildiğim, dedemin, onun dedesi Muhammed Hilmi Efendinin yolunu devam ettiren Berberzade Ömer Efendiye intisaplı oluşudur. Sonradan duyduğum dört talebesi hariç Abdullah Efendi kimseye manevî ders vermezdi. Herkese yaptığı gibi dedemi de Berberzade Ömer Efendiye yollamıştır Allahu alem. Rahmetli dedem köyden hediyeleriyle kalkar şehre gider, önce onu ziyaret eder, abı hayat gibi olan mübarek sohbetinden kana kana içermiş. Onun sohbetinden sonra da Berberzade Ömer Efendi'ye gider, orada cemaatle

cehri olarak zikir çekerlermiş. O mübarek de Muhammed Hilmi Efendi adına ders verirdi. Dedemin anlattığına göre zikre bir başladılar mı, sabahı eder, öyle dağılırlarmış. Nasıl bir aşk ise!

Babam da öğretmenini, yani “Muallim Efendiyi” çok sever ve sayardı. Ziyaret eder, alakayı kesmezdi. Bazen ziyaretlerini bana da anlatırdı. Hatta şöyle derdi:

“Hoca Efendiyi yalnız görüyorum. Biz vardık mı neşeleniyor. Çok tatlı sohbetler oluyor. Hatta bazen bizim seviyemize inerek laflarımıza karışıyor. Bundan da anlıyorum ki, bazen böyle konuşmalara ihtiyaç hissediyor.”

Hanıımı merhum Adeviye Hatun’un hem hısımlarına ve akrabalara, hem köyümüz kadınlarına, hem yakın köylerdeki, hem de Maraş’taki hanımlara dillere destan manevî hizmetleri vardır. Allah razı olsun, dedem ve çocukları olarak biz onlardan çok istifade etmişizdir elhamdu lillah.

Dussuz Hocayı Yetiştirmiş

O zamanlar Hartlap asıl köydür ve etrafındaki obalar da hep ona bağlıdır. Tabii şimdi onların hepsi ayrı muhtarlık oldular. O sıralarda sadece Hartlap’ta okul varmış. Haliyle bütün köy çocukları okumak için oraya geliyorlar.

Köyümüzde sessiz sedasız on beş yıl geçiren bu âlim ve abid insan, oradan ayrılırken sessizce yetiştirdiği “Dussuz Hoca” diye maruf Mustafa Işık Hoca Efendiyi ilim ehli olarak yerine bırakmıştır. Okumayı askerlikte öğrenen ve bu becerisinden ötürü “eğitmen” olarak Hartlap ilkokuluna görevlendirilen Mustafa Işık, namı diğer Dussuz Hoca, aslında Dereboğazı köyündendir. Milli Eğitim okul müdürlüğünü de ona vermiştir. Kabiliyetli bir insandır. Her gün arada bir dere olan Hartlap’a geliş gidiş yapar. Bu arada gelen giden evrak, eğitim ve idarî yazışmalar için Muallim Efendiye durmadan sorular sorar. Cümle kurdurur, özellikle de lügat sorar. Bu böyle devam ederken bir gün Hoca Efendi ona der ki:

- Bu böyle olmaz. Eğer bir şeyler öğrenmek istiyorsan, temelden başlamalıyız.

- Tamam, Hoca Efendi, ben talibim, der o da.

Böylece başlarlar Arapçayı ve İslami ilimleri okuyup öğrenmeye. Yıllarca devam etmişler bu işe gizlice. Belki de şehre tayin istememesinin bir sebebi de yetişen talebesini yarım bırakmamak içindir. Fedaka Dussuz Hocayı Yetiştirmişliğe bakar mısınız?

Nihayet Dussuz Hoca o giderken bıraktığı büyük bir ikram olur o yöre insanlarına.

Batı Köylerinin Yeni Hocası

Muallim Abdullah Efendi şehre göçtükten sonra artık rahmetli Dussuz Hoca batı köylerinin yeni hocasıdır. O da çok muhterem bir insandı. Gayretli bir hoca, fedakâr bir Allah adamıydı. Onun da çok büyük hizmetleri olmuştur. Emekli olunca köyün camisinde imamlık yapmıştır. Bu arada yakın köylerden başına talebe toplamış, bir yandan Kur'an okuturken, bir yandan da "Emsile", "Bina", "Maksut" diyerek klasik usulde ibtidaî Arapça bilgileri okutmuştur. Sonra onu duyan Süleyman Efendinin Talebeleri ona yanaşmış, yetmediği yerde Mehmet Erçoban adında birisini ona yardımcı vermişlerdir. Böylece ayak bastıkları yerde giderek hocanın hizmetini devralmış, Dereboğazı köyünü önemli bir merkezleri yapmışlardır. Bu dönem bizim ilkokul çocukluğumuz çağlarıdır.

Domur Hocam Dussuz Hocamın talebesidir. Ondan aldığım bilgilere göre Dussuz Hoca orta seviyede Arapça bilir. Kendilerine sarf ve nahvin yanında "Nuru'l İzah" kitabından ders okutur. Bazen Arapça tefsir okuduğunu da söylerdi. Ama onun sohbetinin asıl kaynağı Risale- i Nurlardır. Onlarla çok meşgul olurmuş. Oradaki bilgiler hem köylülere, hem de "okumuş cahil" memurlara çok etkili olurmuş. Ben de sohbetlerini zevkle dinlediğimi hatırlıyorum.

"Erken öldü" derler ne derece doğruysa böyle demek. Cena-

zezi Ankara'dan geldiğinde Şazi Bey Camisine koymuşlar akşamleyin. Bizim köylüler, "Abdullah Efendi geldi ve cenazenin yanına diz çöküp oturdu, gözlerini yumdu ve sabaha kadar kıpırdamadan oturdu" derler. Aman Allah'ım, bu nasıl bir duruş!

Yine bizim köylülerden duyduğum, o zaman Dussuz Hoca için şöyle söylemiş:

"Ben O'na cim karnında bir nokta öğretmişim, o yedi köye hoca olmuş!"

Eğer cim karnında bir noktası böyleyse, kim bilir kendisi neydi? Ahir ömründe bana hediye ettiği Münavî'nin "*Feyzül Kadir Fî Şeh'i Camii's Sağır*" isimli altı ciltlik Arapça yazılmış o muhteşem eser çok şeyler söylüyor bu konuda. Kitabın her tarafına işaretler koymuş, kenarlara haşiyeler yapmış, notlar düşmüş, ön ve arka kapaklarda önemli yerleri yazmaktan yer bırakmamış maşallah.

Kulaktan Âşıktık

Dedem, bizlere "Abdullah Efendi şöyle dedi, Abdullah Efendi böyle yaptı" diyerek söze başlar ve uzun uzun anlatırdı. Anlattıkları içime bengisu gibi akar ve hayat verir, muhabbet doldururdu. Görmeden gıyaben aşık olmuşum o adama. O kadar çok seviyor ve sayıyordum ki, uzun müddet heybetinden ziyaretine gidemedim. Bu sohbetler vesilesiyle hem ilk defa, hem de canlı canlı "*tasavvuf, tarikat, zikir, evrad, teheccüt, ilahi aşk, mürşit, şeyh, mürit, sohbet, ders alma, intisap*" gibi kavramlarla tanışıyordum.

Onu o kadar seviyor ve sayıyordum ki, Yüksek İslam Enstitüsünde okurken bir gün babamla Kuyucak mahallesinde bir nişan meclisine gittik. Oradan kalkınca babam bana:

- Hadi Hoca efendiyi ziyaret edelim, evi buraya çok yakın, dedi. Ben de:

- Baba, şu anda kısa kollu gömlek giyiyorum, huzuruna böyle çıkamam, dedim.

Aslında kısa kollu gömlek diktirmem. Ama o gömleği hazır-

da görmüş ve beğenmişim. Nişan olunca da giymek istedim. Musibet bak beni nasıl utandırdı!

Muhterem babam:

- Bir şey olmaz oğlum, Hoca Efendi hoş görür, dedi.

- Olsun, ama ben utanıyorum, dedim.

Babam da, Allah razı olsun üstelemedi.

Bu Ne Tevazu!

İşte O'na saygım böyleydi. Bunun sebebi dedemden duyduklarımın başkası değildi. Yıllar sonra, 1997 yazında Andırın Lisesine Din Dersi öğretmeni olarak atandım. Çok zor şartlar içinde çalışıyordum. Dinimizi öğrencilere aşk ve heyecanla anlatmaya başladım. Fakat o günler, sistemin 12 Eylül ihtilaline ortam hazırlama günleriydi. Her gün kavga gürültü, her gün anarşi ve terör vardı. Ülkede her gün on, yirmi, otuz kişi cinayete kurban gidiyordu. Sağ sol çatışmalarından dolayı canımızdan bezmiştik ve doğrusu korkuyorduk da. Dostlar bana sabah namazına camiye gitmememi tembihliyorlardı. Ben biraz da din dersi öğretmeni olmanın verdiği emniyet duygusunu yaşıyordum. Çünkü taşıdığım vasıftan ötürü militan sosyalistler okulda hakaret etseler ve sokakta sövseler de halktan çekindiklerinden daha ileriye gidemiyorlardı. Oysa milliyetçi, ülkücü arkadaşlar dayak da yiyor, sürgün de ediliyorlardı.

Yıllar sonra böyle bir ortamda bu büyük insanı, bu meclislerden uzakta münzevi yaşayan, çarşı pazarda pek görülmeyen ve insanlarla çok konuşmayan, sükûtu, murakabe, muhasebe ve zikrullahı çok seven, son derece sırrına sahip bu insanı ilk defa ziyaret ettiğimde kalbim heyecandan nasıl çarpıyordu. Babamdan öğrenmişim, elini öptürmezdi. Fakat ben hızlı davranıp elini kuvvetle tuttum ve incitmeden öptüm. Çok ama çok mutluydum.

Lakin o da ne?

Aynı anda benim elimin üstüne de kelebek kanatları kadar yumuşacık bir çift dudak kondu. Gözümü kaldırıp baktım ki

ne göreyim; ben sevincimin gafletini yaşarken o da benim elimi öpmez mi? Sanki belim kırılmıştı, öylece kalakalmıştım. Bir türlü belimi doğrultamıyordum. Öyle utanmış, öyle perişan olmuşum ki, kulaklarımda sözü net değil, sanki uğuldar gibi yankılanıyordu:

“Siz bugün Allah için cihat ediyorsunuz. Bu terör ve anarşi ortamında dinimizi anlatıyorsunuz. Asıl sizlerin eli öpülür”.

Uzun süre kendime gelememiştim...

İrşat İzni Verilmişti

Yıllar sonra bu büyük insan, bu az konuşan, sükûtu çok seven bu insan, son derece sırrına sahip bu mübarek insan, bir münasebetle bana şunları anlattı:

“Bir akşam vakti idi. Yakaza halinde dedemi gördüm. Bir ulu ağacın altında oturmuştu. Fakat postunun üstünde değildi. Post az yanında kalmıştı. Onu işaret ederek bana: ‘Oğlum post boş oturursan’ dedi. Beni muhayyer bırakmıştı. Ama ben bu icazeti kullanmadım. Çünkü bu zamanda şeyhlik yapmak çok zor”.

Bir keresinde de tebessüm ederek şöyle demişti: “Dedem yerine kimseyi bırakmadı. Ama yolunu devam ettirenler de var. Neye göre devam ettiriyorlar bilmiyorum. Bizim Hatun da ders veriyor. Soruyorum. ‘Bizim de bir bildiğimiz var herhalde’ diyor”.

İşte bu mübarek insan, sohbetleriyle dedemi yetiştirirken, aynı zamanda Berberzade Ömer Efendiye de onu yönlendirmişti. Rahmetli dedem Ömer Efendinin zikir halkasındaydı. Onu ilk defa dedemi ziyaretine götürme vazifesiyle evinde tanışmış ve çok sevmiştim.

Adam Olamadım

Yine bir gün huzurundayız. Bir veliyyullahın huzurunda olmanın manevi haz, huzur ve haşyetinde zamanın durmasını istiyorduk sanki. Beyaz ve uzun sakalı, uzun bir kameti ve ton-

lu ama munis sesi ile bu zatı dinlerken, tevazuundan, hiç de kendine nakşi yolunda irşat icazeti verilmiş birisi demezsiniz. “Bu zamanda şeyhlik zor” diyor ve kimseye ders vermiyor, sayıları bir elin parmaklarını geçmeyen bağluları hariç. Bu konuda tatlı bir hatırasını anlatıyor:

“Ben ayrıldıktan seneler sonra görev yaptığım köylerden (sarım Dereboğazi’ndan) birisinden bir müslüman gelerek benden ders istedi. Ona:

-Ben adam olamadım ki sana ders vereyim, dedim.

-Peki, sen adam olunca gelirim, dedi ve gitti. İkinci sene yine gelerek, yine ders istedi. Aynı cevabı verdim.

-Eh, adam olunca gelirim. Çünkü senden başkasından ders almam, dedi ve gitti. Üçüncü sene yine geldi ve

-Hala adam olamadın mı? Bana ders versene? dedi. Ben,

-Hala adam olamadım, dedim.

-Peki efendim, olunca gelirim, dedi ve bir daha da gelmedi. Çünkü ölmüştü. O zavallı öldü gitti, ben ise hala adam olamadım.”

Sübhanellellah! Bu ne tevazu ve mahviyet!

Dededen Kalan Yedigâr

Okul kütüphanesinde çalışırken okulumuzun temiz huylu, güler yüzlü, tatlı dilli, asil öğretmenlerinden, hocamızın evladı Durdu Mehmet Yiğitalp Bey yanıma yakın bir yere oturdu ve başı sonu yok olmuş bir defter parçasını çıkarıp okumaya başladı. Deftere şöyle yan gözle bir baktım, Osmanlıca idi. Sormadan edemedim:

-Bu nedir hocam?

-Bu merhum dedemin sohbetlerinden huzurunda tutulmuş bazı notlar.

-Allah Allah! Okur musunuz biraz?

-Görüyorsun bazı yerler silinmiş, yırtılmış, üstelik pek de güzel olmayan bir hat. Herhalde aceleye geldiğinden böyle olmuş.

-Hattı fena sayılmaz. Lütfedip biraz okur musunuz?

Kırmadı sağ olsun ve biraz okudu. Sohbet “müridin iptida az yemesi, az konuşması, az uyuması, biraz mücahedeye katlanması gerektiğinden, Allah’ın sevgili kullarından zillet, illet ve killetin eksik olmayacağından, sohbetin faydalarından, her halin murâkabesinden, vaktin zayi edilmemesinden, bu zamanda bu yolun müşterisi az olunca ucuzlayıp mükâfatın çok ve ermenin kolaylaştığından...” bahisle uzayıp gidiyordu.

-Ne güzel! Dedim.

-Merhum dedemin müstakil bir kitabı daha var ki onun hattı çok daha güzel. Nüshaları da bayağı fazla.

- Muhterem hocam, bunu da ona ekleyip bastırırsanız olmaz mı? Hem Müslümanlar faydalanır, hem de ona bir sadaka- i cariye olmuş olur.

-Hiç düşünmedim. Gerçi önümüzde babamız var, bize düşmez herhalde.

-Babanız size izin verir, olur biter.

-Bir de Gaziantep’te bazı müridanı hayatıyla beraber bazı sohbetlerini, risalelerini bastıracaktıymış diye duyuyorum. Hele bir o çıksın bakalım. Eğer onda geçmezse düşünelim.

Sonra o risalenin içeriğini konuştuk.

Muhammed Hilmi Efendi

Merhum dedesi meşayih-i nakşibendiyyeden Darendeli Muhammed Hilmi Efendidir. Rahmetli dedemin de piridir. Bizim şehrimizde çok maruftur ve şu anda yolu bildiğim kadarıyla iki koldan devam etmektedir. Menkıbelerini dinleyerek büyüdük hep. Muallim Abdullah Yiğitalp Efendi bu şeyh Efendinin torunudur. Merhum aynı meşrepten, âlim ve fazıl, az önce anlattık, isterse irşat postuna oturabilecek bir veli zattır. Bu yazılar zaman içinde yazıldığı için bazen tekrar olabiliyor. İşte kısa ama faydalı bir tekrar:

Allah Teâlâ’ya hamdolsun ki bizim köyümüz Hartlap’ta on beş yıl öğretmenlik yapmış, yanındaki eğitmeni okutup İs-

lam âlimi etmiş, babam dâhil birçok insanı okutmuş, dedem dâhil öğrenci velilerine öğütler vermiş, sohbetlerle yetiştirmiş, yerine göre sert, disiplinli, mücahit tabiatlı bir insandı. Şehre sırf sevmediği resmi merasimlere katılmamak için gitmemişti. Rahmetli dedemden yıllarca onu dinlemiş ve görmeden hayranı olmuştum. Çok mütevazı ve sırrına berk bir insandı. Zaman zaman ziyaretine gider, elini öperdim. Ben kendisine hayrandım. O da fakiri sever ve bunu bir şekilde belli ederdi. Yanına gelen ve sual soran bazı akrabalarım ve köylülerime, “bana gelmenize gerek yok, Cemal Hoca yetiştirdi maşallah, ona sorun” dediğini ancak vefatından sonra öğrendim.

“İsterse irşat postuna oturabilecek bir veli zattı” dememin sebebi şuydu. Bir gün Ona:

- Dedeniz kimlere icazet verdi efendim, diye sordum.

- Ben bilerek dedem kimseye icazet vermedi. Ama yolunu devam ettirenler var. Neye göre öyle yapıyorlar bilmiyorum. Bizim hanım da ders veriyor. Ona da soruyorum, “bir bildiğim var” diye geçiştiriyor. Ben korkuyorum, veremiyorum.

- Neden efendim?

- Bu zamanda şeyhlik zor. Bir gün akşam namazımı kıldım. Yakaza halindeydim. Baktım dedem bir ağacın altında oturuyor. Yanında da postu duruyor ama üstü boş. Bana dedi ki: “Oğlum post boş oturursan.” Ama ben istemedim. Bu zamanda şeyhlik yapmak, bu yolu hakkıyla yürütmek çok zor.

İşte o büyük şeyhin bir risalesi torununun oğlunun elindeydi. Osmanlıca tabi. Düşündükçe hayıflanıyorum. En büyük talihsizliklerimizden biri olan harf devriminin iyice örtmesiyle, nice bir irfan hazinesi evlerde, türbelerde, hatta bazen daha da kötü yerlerde veya kütüphanelerin rutubetli mahzenlerinde çürümeye terk edilmiş. Yapılan zulüm ve hakaretler sonucu nice insan, çocuklarını gömer gibi ağlaya ağlaya kitaplarını tabutlara koyarak temiz topraklara gömmüşler.

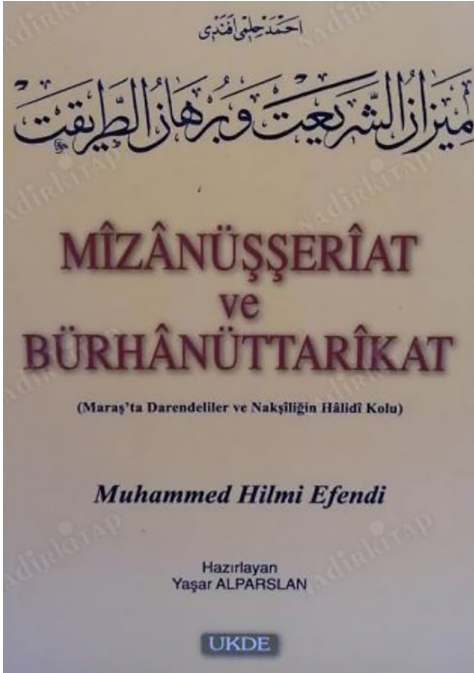
Mesela işte şu risale, hem büyük bir âlim, büyük bir mürşidin yazdıklarını, konuştuklarını bir ömür uygulamış bir zat- ı muh-

teremin kaleminden veya keliminden çıkmıştır. Bizler için ne bulunmaz bir hazine.

Müjde

Yeni nesillere büyük görevler düşüyor “hayru’l halef” olabilmeleri için. Harf devriminin getirdiği uçurumu kısmen kapatmak için devletin başlattığı “Bin Temel Eser” serisi veya Tercüman Gazetesinin “Binbir Temel Eser” dizisi, milletimizce ne kadar takdir edilmişti. Ne yazık ki bu zamana kadar yapılanlar bu yolda bir arpa boyu mesafe bile değildir.

Şimdi müjdemizi verebiliriz. Bu bahsi geçen risale yıllar sonra Yaşar Alparıslan Hocanın himmetiyle basıldı: Muhammed Hilmi Efendi, “*Mizanüşşeriat ve Bürhanüttarikat (Maraş'ta Darendeliler ve Nakşiliğın Halidi Kolu)*”¹⁴

14 Bkz. Ukde Yayınları, Kahramanmaraş, 2010.

Rahmetli hanımı Adeviye Hatun: “Elbette bir bildiğim var” dermiş ve sadece hanımlara ders vermiş, sohbet etmiştir. Maraş’ta hizmeti unutulmaz inşallah. Anam, halalarım, bazı akraba hanımları onun sohbetinden istifade etmişlerdir.

Rahmetli anam bir defa beni çok sevindiren bir olay anlattı. Ona bir soru sormuş. Aynı durumu Fatma Terazi ablamız da yaşamış, o da anlatmıştı. Aynı cevabı ona da vermiş:

“Artık bu soruları oğlun Cemal Hocaya sor. Abdullah Efendi onu çok seviyor ve diyor ki, ‘Maşallah Cemal Hoca iyi yetişti. Bütün şer’i meseleleri halleder. Artık gözüm arkada kalmaz’. Onun için sen artık bize sorma, oğluna sor.”¹⁵

Dedeme Hüsnü Şehadeti

Yine bir gün rahmetli dedemin sohbet mürşidi bu mübarek Efendinin ziyaretine gitmiştik amcam Yusuf Efendiyle birlikte. Söz dedemin gece ibadetinden açıldı.

Benim rahmetli ebemden öğrendiğime göre dedem akşam namazını kılınca yatarmış. Gecenin bir saati gelince kalkar, önce yatsıyı, sonra teheccüdü kılarmış. Namazdan sonra zikrullahı otururmuş. Bir hayli hafî/gizli zikirten sonra coşar, cehrî/sesli zikre başlarmış. İşte o zaman dayanamaz, yüksek sesle ağlar, feryadı basarmış. Yaptığı kusurları gözünün önüne getirir de “el- eman Allah” demeye başladı mı artık kendini zaptedemez olurmuş. Sabaha bitmiş tükenmiş olarak girer, sabah namazından sonra yatarmış.

---

15 Hiç şüphesiz İslam, baştan sona güzel ahlakıdır. Ahlakın en yücelerinden birisi de tevazu ve mahviyettir. En kötüsü ise kibir ve ucb, yani kendini beğenmektir. Değerli okuyucum, bu ifademe göre benim yukarıda yazdığım tevazu ve mahviyete uzak, ucbe ve kibre yakın bulunabilir. Bunun farkındayım, ama tarihi bir emanet kabul ettiğim için bu hatırayı yazmak zorunda hissettim kendimi. Yine de ifade edeyim, fakir hocamın iltifatına layık değilim. O övgüler onun güzel kalbinin ve hüsnü zannının ifadesidir. “Yanılmış” demem de bir sui edeptir. O yüzden “estağfirullah” diyor, hızlıca geçiyorum. Zira kalabalıkta tevazu da kibirden gelir, Allah Teâlâ’ya sığınırız şerrinden. Bizi bize bırakmasın...

Sonra uyanır, kahvaltısını yapar, hemen kalkarak suyu içinde olan bahçesine gider, akşama kadar orada kalırmış. Bahçesindeki ufak tefek işleri bitince namaz, zikir ve tefekkürle vakit geçirirmiş. Bahçesi sanki çilehanesi gibidir ve orada insanlardan uzak bir uzlet hayatı içinde münzevi yaşardı. Ben bu gündüz halini bilirim tabi. Köyün içine ancak Cuma namazı için çıkarırdı. Geri kalan hayatı hep böyle tenhada inziva içindeydi. Ben yanına vardığımda sevinir, elime Abdulkadir Geylanî'nin (k.s.) menkıbelerini anlatan iyi sakladığı o küçük kitabını tutuştururdu. O kitabı belki yüz kere okutmuştur. Her yanına gelene okutmuş. Onlara da az sonra yaşanacak hikâyeyi önceden söyler, “bak şimdi şöyle olacak” dermiş. Böyle olunca haliyle okuyan da “sen zaten bunu biliyorsun, bize niye okutuyorsun?” diye zınarırlarmış. Bana uzun uzun dert yanardı torunlarından veya akraba gençlerinden, okumayı sevmiyorlar diye.

Bundan sonrasını Muallim Abdullah Efendi anlatıyor:

“Yine bir ramazanlık günüydü. Yaz mevsimi ve kendisi oruç. Bahçesinden incir üzüm toplamış, eşeğe yüklemiş, ta Hartlap'tan Maraş'a getirmiş. Günün bir sıcak saatinde bu çıka geldi. Hemen kendisini oturttum. İncir üzümleri eş dost, hısımlar, konu komşulara vererek biz dağıttık, bitirdik. Ücretini de verdik. Sevindi. Alkışın bini bir para!

Neyse, akşam oldu, iftar, namaz, teravîh, cami, cemaatten sonra eve gelir gelmez ben:

- Sen yorgunsun, bu gece sohbeti bırakalım, sen hemen yat, dedim.

- İyi olur efendi. Allah senden razı olsun, dedi.

Ben yukarı odama çekilirken içimden dedim ki,

-Acaba bu yorgunlukta bu gece de teheccüde kalkabilecek mi?

Baktım, saati gelince maşallah dip diri kalktı. Vazifelerini yaptı. Sahuru beraber yedik. Yarın da köyüne yolladık. Hem helal rızık için gayretini, hem de gece ibadetini kaçırmamasını çok takdir ettim.”

“Bazen Gelir Konuşuruz”

Kalp kalbe karşı derler. Gönülden gönüle yol gidermiş. Seven sevdiğinin rengine boyanır, giderek aynileşirmiş. Eskiler halin sirayetine “in’ikas” ve “insibağ” derlerdi. Haller de mikroplar gibi sirayet ederlermiş. Nu hakikate binaen rahmetli Abdullah Efendi de dedemi çok severdi.

Yine bir gün, dedemin vefatından çok sonra, Yusuf Emmimle “baba dostlarını ziyaret iyi olur, sünnettir” diyerek hocamızın ziyaretine gitmiştik. Söz dedemden açılınca Abdullah Efendi emmime dedi ki:

- Rahmetlinin tövbesi sağlamdı. Teheccüd ve zikre çok düşküdü. Maneviyat yolunda iyi çalıştı, çok gayret etti, nefsiyle yaman mücahedesı oldu. Hani size anlattım ya, bir gün Ramazanlıkta Hartlap’tan eşeğe incir üzüm yüklemiş, öğleden sonra geldi. Biz hemen yükünü indirdik, kendini odaya alıp istirahatını sağlamaya çalışırken bir yandan da konu komşuya haber salarak yükünü sattık, bitirdik. İyi yorulmuştu tabii...”

Hoca Efendi az önceki hikâyeyi anlattıktan sonra emmime dönerek dedi ki:

- Az bir günahı kalmıştı, onu da vefat hastalığında döşeğe mahkûmiyet musibetine sabırla affettirdi. Bazen gelir, görüşürüz.

Emmim bu “*Bazen gelir, görüşürüz*” sözünden irkildi, sonra şaşkın şaşkın Hoca Efendi’ye baktı, az biraz daha durdu, sonra korku ile karışık bir hayretle sesi titreyerek sordu:

- Hocam, ağabeyimle karıştırdınız herhalde!

O zaman rahmetli babam sağdı. Yusuf emmime göre “bazen gelen” olsa olsa herhalde abisi olurdu. Zira dedem çoktan ölmüştü; mezardan nasıl gelecekti? Ölmüş bir adamla Hoca Efendi nasıl sohbet edebilirdi? Fakat az önce onun azıcık kalan günahının da vefat hastalığı vesilesiyle temizlendiği müjdesini veren yine aynı o Hoca Efendi değil miydi? Yani öldüğünü biliyordu! Peki bu geliş ve sohbet ediş nasıl oluyordu?

Ben de ürpermiştim ve şaşkındım. Benim şaşkınlığım, hocamın sırrına çok berk olmasına rağmen bize verdiği sırrındandı. Ama şaşkınlığım sürmedi, tam tersi büyük bir sevince ve şükre döndü. Çünkü bir yandan dedemin müjdesi, bir yandan da bizi sırrını vermeye ehil görmesi beni o kadar manevi zevk içinde mest etmişti ki, hayatımın en müstesna coşkulu anlarından birisini yaşıyordum. Vecde müstağrak olmuşum. Hem de dedem için ne büyük bir müjde almıştık hamdolsun. Bu yüzden ben de Hocama mıhladım bakışlarımı. Öyle bir sükût ve huzur vardı ki, sanki zaman durmuş, hava durmuş, biz durmuştuk. Hoca Efendi çok vakur, suyu ağır, gölgeli bir zattı aynı zamanda. Ama bize hep mütebessim dururdu. Fakat işte şimdi yine o vakur halini almıştı, derin bir haz ve hayret içinde kalan fakire kısa bir bakış atarak emmime döndü ve dedi ki:

- Abin Demir ile niye karıştırayım ki Yusuf Efendi?

İkimizde donmuş kalmıştık. Ben hakikaten büyük bir sevinç ve sürur içindeydim. Manevî bir hal bürümüştü kalbimi. Başım göğsüme düşmüş, gözlerim buğulanmış, bakışlarım önümde serap gibi titreyen sergilerde eğleniyordu. Meclise hâkim olan öyle tatlı bir huzur ve sessizlik vardı ki, sanırım Hocamızın kalbinden taşan nurlu feyizler hepimizi kanatları arasına almış, müstesna bir an yaşıtıyordu. Ben de kendimi o feyze teslim ederek doya doya hazzını çıkarıyordum.

Nihayet Hoca Efendinin sesiyle başlarımızı kaldırdık. Bir iki kelam ettikten sonra izin vakti geldiğini anladık. O ağır halin üstüne sohbetle çok kalamadık zaten. O manevî halin coşkun dalgaları yavaş yavaş üstümüzden kalkınca içimizden bir ses “izin zamanı” diye fısıldadı kalbimize ve biz destur alıp dışarı çıktık. Köy dolmuşlarına kadar yürümek bizi açacaktı muhakkak.

Çıktık çıkmasına ama sanırım emmim hala olayın etki atmosferinden çıkamamıştı. Başı önünde çok dalgın ve hiç ko-

nuşmadan yürüyordu. Hocamın dedesinin tamir ettirdiği, tekkesinin de içinde olduğu At Oluğu camisini geçerken emmim birden durdu. Narkozdan uyanır gibi kolumdan tuttu ve dedi ki:

- Bak hele, yahu ben ban oldum, ancak o kadar konuşabil-dim, peki sen niye sormadın dedenin nasıl geldiğini?

Sübhanellellah, hala o havayı yaşıyordu demek ki.

Emmim çok duygusal bir adamdır ve böyle duygusal bir akı-ma kapıldı mı onu çok yoğun yaşar. Hatta iç dinamiklerini çalıştırarak, aldığı ilk elektriği daha da fazlalaştırır ve daha bir yoğunlukta yaşamayı başarır o manevi hali. Ama buradaki va-ziyeti bana biraz fazla geldi, doğrusu garipsedim ve dedim ki:

- Bence sormaya gerek yoktu da ondan sormadım. Ama sen gerekli gördün ve sordun. Sorduğun şeyin cevabını da aldın. Dahasına ne hacet emmi?

Sanki nasıl geldiğini anlatsa anlayacakmışız gibi!

Bu işlerin maneviyat âleminde çok sıradan işler olduğunu daha sonra okuduklarımızla öğrendik çok şükür, ama elbette o gün ben de ilk defa karşılaştığım bir keramet ile çok şaşırmış ve heyecanlanmıştım doğrusu. Boşa dememişler “leysel habe-ru kel iyân” diye.

Şimdi aklıma geldikçe ürperiyorum; ya bir de orada rahmet-li dedemle karşılaşıydık!

Olur mu olur yani!

Daha Geniş Yazmalıyım

Darendeli Abdullah Efendi ile hatıralarımız bu kadar değil elbette. Yeri geldikçe diğerlerini de yazarız inşallah. Çünkü onun hayatını başlı başına bir kitapta incelemek ve yazmak istiyorum. Sizler de dua ediniz, Rabbimiz muvaffak kılsın.

Şimdilik bir muhabbete ve Fatihâ'ya vesile olması duaları-mızla bu kadarcık ile yetinelim inşallah.

MUSTAFA IŞIK HOCA EFENDİ (DUSSUZ HOCA)

(1925-1964)

Hoca Efendi ilmihal bilgilerinin yanında değişik çağdaş eserler de okumuş. Şehirden gelen okumuş yazmışlar onun sohbetini çok severlermiş. Çağdaş bazı kavram ve ilimleri bir köy hocasından duymak, bazı bilmedikleri veya tereddüt ettikleri Şeyleri ondan öğrenmek, adamları müthiş etkilermiş.

Köyüne Şeref Verdi

Çocukken baktıkça içimiz açılan ve çocukça “arkasında neler var acaba?” diye düşündüren ulu dağ Yavşan’dan kopan sular, dikine aşağı köpüre köpüre iner, Dereboğazı köyünden geçerek Hartlap’ın altından Öşlü’yü ihya ederek Ceyhan nehri-ne karıştır. Tabi adını yörenin bir eyalet kadar namılı köyü Hartlap’tan alır. Olur Hartlap Deresi. Çocukken o dereye ne maceralarımız vardır, yeri geldi, hatıralarımızda anlattık.

İşte o köy, ta Andırın, Kadırlı kadar uzaklardan talebeler çekerdi. Zira yörenin en büyük Kur’an Kursu o köydeydi. Bu “cennet boğazı” serin ve şanslı köy, bu nimeti neye borçluydu?

Tek kelime ile Dussuz Hoca lakaplı Mustafa Işık Hoca Efendiye. Evet, bir hoca, bir hizmet insanı, bir köye, hatta bir beldeye manevî hayat verir, şeref verir, şan verir!

Kimdir Bu Hoca Efendi?

Bu Hoca Efendi 1925 yılında işte bu Dereboğazı köyünde dünyaya gelir¹⁶. Cumhuriyetin artık İslam devletinden CHP eliyle laik, batıcı bir devlete dönüştüğü yıllardır. İslam yasaklanmıştır ülkede. Eğitimi yapılamaz, hukuku kaldırılmış, kılık kıyafeti dahi tahammül edilmez olmuştur. Dindar insanlar yönetimden ya dışlanmış, ya da teslim olmuşlardır ona. Köylerde bile Kur’an okumak yasaktır. Jandarmanın avına çıkmış, yasağa rağmen dini öğreten insanları aramaktadır.

Bu şartlarda köyünde askerlik çağına gelen Mustafa Işık, her vatandaş gibi askere gider. Orada okuma yazma öğrenir. Bu işlere kafası yatkindir. Terhisten sonra devlete müracaat ederek öğretmen olur. Zira o zamanlarda devlet her yere öğretmen yetiştirememiştir. Okur yazar olan askerlik yapmışları basit bir sınavla öğretmen görevi yapacak “eğitmen” olarak atamaktadır. Çünkü askerlik sadece savaş öğretmez. Aynı zamanda

---

16 https://m.facebook.com/KaleMahallesi46/posts/710639582407906/?_rdr
(7.01.2022)

yeni devletin dayandığı devrimleri ve ana düsturları da öğretir. Sistemi savunan birisi haline getirir ve ondan yararlanır.

O zamanlar köyünde okul yoktur. Etraf köyler de öyle. Çocuklar okumak için merkez köy olan Hartlap'a gitmek zorundadırlar. Yazın sıcak neyse, kışın çok soğuk olmakta, Hartlap Deresi coşup kudurmaktadır. Çocuklar ellerinde ısınacakları odunlar, bellerinde öğle tatilinde yiyecekleri azıklar olarak sabahın köründe düşerler yollara. Kendisi de düşer tabi onlarla birlikte.

Allah Teâlâ'nın ne şanslı kuludur ki, köyde asıl öğretmenlik yapan kişi Muallim Abdullah efendidir. Yukarıda yazmıştık, hükümetin din dışı merasimlerinden kaçmak için köyde yaşamaya katlanan bir alim. İlk tahsilini Osmanlı medreselerinde yapan, Arapça ve Farsça'yı iyi bilen, dedesi bir kâmil mürşit olan Allah dostu bir adam.

Bu güzel insan devlet ile muhatap olmayı hiç sevmez. Bir şekilde okul yönetimini de eğitmenine teslim eder. Her gün iki köy arasından geçen dereyi aşarak Hartlap'a gelen bu eğitmen, eğitim ve yazışmalar için gelen giden evrak için durmadan Muallim Efendiye lügat veya bazı kaideler sorar durur. İmlada doğruyu yanlış öğrenmeye çalışır. Hoca Efendi bir gün ona der ki:

- Bu böyle olmaz. Eğer bir şeyler öğrenmek istiyorsan, temelden başlamalıyız.

- Tamam, ben talibim Hoca Efendi, der o da.

Böylece başlarlar Arapçayı ve İslami ilimleri okuyup öğrenmeye. Yıllarca devam etmişler bu işe gizlice. Hatta hoca efendi bir ara geceleri de okutabilmek için Dereboğazı köyüne nakleder evini. Maraş'a tayin istemeyi de erteler, sırf talebesi yarım kalmasın diye. Nihayet şehre giderken yerine bıraktığı büyük bir ikram olur Dussuz Hoca o yöre insanlarına.

Şahsiyet Ve Şemali

Dussuz Hoca kırmızı benizli, tebessümü bol, “güleç” ve güzel yüzlü, tatlı dilli, emekliliğinde kısa sakallı, hoş sohbet, sevecen ve kolayca sevilen bir adamdır. Eğitimden emekli olunca evine yakın bir camide imamlık yapmıştır. Evinin altında küçük bir bakkal dükkânı vardı, orayı hatırlıyorum. Onun geliri ile hem evini geçindirir, hem çocuk okutur, hem de uzaktan yakından gelen misafirlerini ağırlardı. Son derece cömert ve misafirperver bir insandı.

Evet, Kuran okutmanın bile yasak olduğu yıllarda her şeyi göze alarak Maraş'ın Batı köylerinden, Andırın, Kadırlı ve Kozan bölgelerinden gelen talebelere köyünde belli bir seviyeye kadar Arapça ve İslamî ilimlerde dersler verdi. Aynı zamanda sürekli halkı vaaz ve sohbetleri ile irşat ve terbiyeye çalıştı.

Ömrünün son iki yılında kanserle mücadele etti. Bu hastalığını hanımı dâhil kimseye bildirmemiş. Rahatsızlığının farkına varan dostlarından birisinin zorlamasıyla Maraş'ta “Karpuz” lakabıyla bilinen doktora gider. Onu muayene eden doktor vaziyeti anlar ve ısrarla tedavi için Ankara'ya gitmesini ister. Uzun ve meşakkatli bir dönem başlar. Çok sabırlı ve hiç şikâyet etmeyen bu aziz insan, nihayet 1964 yılında Ankara'da hastanede vefat eder. Cenazesi Maraş'a getirilir ve Dereboğazi köyü mezarlığında defnedilir.¹⁷

Dussuz Hoca'nın İlmî

Dussuz Hoca merhum Darendeli Abdullah Efendiden Arapça'dan neler okudu, İslamî ilimlerden hangi dersleri aldı tam olarak bilmiyoruz. Domur Hoca diye bilinen dostum Mehmet Çınar Hoca Efendi Dussuz Hocamın talebesidir. Ondan belli bir seviyede Arapça okuduktan sonra hocası:

---

17 A.y.

- Benden bu kadar! Daha fazla tahsil için şehre gitmelisin, der.

- Neden hocası Muallim Abdullah Efendiye göndermedi? soruma,

- Bilmiyorum, diye cevap vermişti.

- Acaba zamanın fitnesinden hocasını korumak için midir?

- Bir fikrim yok hocam.

O günün şartlarında Domur Hoca şehirde bir okutan bulamaz. Aslında vardır, ama köyden gelen o gariban bulamaz. Bildiklerinin seviyesi de ona kifayet etmez. Fakat ilim peşinde araştırırken bir duruma muttali olur. O sıralarda kaçakçılarla Suriye'ye gidip okumak yaygındır. O da öyle yapar. Pasaport yok, para yok, gidilen yerde kimi kimsesi de yok. Allah Teâlâ'ya tevekkül ve itimat ile bu işe yardımcı olan birisiyle, kaçakçıların arasında mayınlı tarlalardan geçerek, sınırda mavzerlerin namlusundan gizlenerek, dilini dışını bilmedikleri bir ülkeye giderler okumak için. Evlatlarına “yazınız babanızın hayatını” diyorum, onca evladı var okumuşlar, hala birisi yazmadı. Keşke bilseydik o diyarda başlarına neler geldi?

Domur Hocadan bu konuları sorup soruşturdum. Aldığım bilgilere göre Dussuz Hoca orta seviyede Arapça bilir. Kendilerine sarf ve nahvin yanında fıkıh ilminden “*Nuru'l İzah*” kitabından ders okutur. Bazen Arapça bir tefsir okuduğunu da söylerdi ama kitabın adını hatırlamıyordu. Domur Hocanın dediğine göre ilmihal bilgilerinin yanında mesela *Risale-i Nurlar* gibi, Numan Şibli'nin *Asr- ı Saadet*'i gibi değişik eserler de okumuş.

Bildiğimiz bu üç ana kaynak, elbette o dönem çok okunan Nasuhî Hocanın “İlmihal”i, onun sohbetinin önemli bir kaynaklarıdır. *Risale- i Nurlar* özellikle onun ağzından gerek okumuşlara, gerekse halka büyük tesir etmekte, duyanlarda bam başka etkiler uyandırmaktadır. Domur Hocanın ifadesiyle onlarla çok meşgul olumuş. Oradaki bilgiler seviyelerine göre

anlatılınca hem köylülere, hem de okumuş ama kendi dinine, tarihine, kültür ve medeniyetine cahil kalmış memurlara çok etkili olurmuş. Bu bilgiyi Domur Hocamdan aldım ama ben de o minvalden sohbetlerini zevkle dinlediğimi hatırlıyorum. Hatta merhum babama risalelerden “*Küçük Sözler*”i hediye etmişti, demek boşuna değil.

Evet, bu tür asrî eserlerle muhatabını rahat ikna eder, dolayısıyla sevilir, sayılır. Şehirde gelen okumuş yazmışlar onun sohbetini çok severlermiş. Çağdaş bazı kavram ve ilimleri, yıllar yılı cahil, gerici, yobaz bildikleri bir hocadan, bir köy imamından duymak, bazı bilmedikleri veya tereddüt ettikleri şeyleri ondan öğrenmek, adamları müthiş etkilermiş. Öyle ya, “*medenilere galebe ikna iledir*”. Onlar da tatmin oldukça hayran da olurlarmış. İlim böyle bir etkidir, sanki sihir gibi bir şeydir işte!

Bir başka talebesi Yaşar Gülaçtı Hoca hayat hikâyesini yazdığı bir yazıda şöyle demektedir:

“1962 yılında yine komşu köy olan, Dereboğazı köyündeki Tuzsuz hoca ismi ile mâruf (merhum) Mustafa ışık hoca efendinin açtığı medreseye girdim. Bu medresede hoca efendinin yardımcısı olan Mehmet Erçoban hoca efendiden üç yıl boyunca sarf ve Nahiv dersleri aldım. Üç yılın sonunda (Izzi, Merah, Avâmil, İzhar, Kâfiye ve Mollacâmî gibi) kitapları okuyarak âdetâ ezberledim.”¹⁸ Ancak yaşar Hoca bu ilimleri yardımcısından okuduğunu beyan ederken, hocanın okuttuğundan veya ilminden bahsetmiyor.

---

18 <http://yasargulacti.com/tercumei-hal-veya-ozgecmis-2/>

Bu bilgiler, hocanın sitemizde yazı yazdığı günlerde bana gönderdiği özgeçmişinde de vardır. Bu da özel evraklarımız arasındadır.

Dussuz Hoca'nın Hizmeti

Rahmetli Dussuz Hoca sadece kendi köyünün değil, bütün batı köylerinin hocasıydı. Çok muhterem bir insandı. Gayretli bir hoca, fedakâr bir Allah adamıydı. O yöreye göre çok büyük hizmetleri olmuştur. Emekli olunca köyün camisinde imamlık yapmıştır. Ancak o imamlık yapmakla yetinmemiş, yasaklı yıllarda yıllarca köyünde çocuk okutmuştur. Bu okutma işi yakın köylerden başlayarak uzak muhitlere kadar duyulmuş, başına bir hayli talebe toplamıştır. Onlara bir yandan Kur'an ve tecvit öğretirken, bir yandan da "Emsile, Bina, Maksut" gibi klasik usulde ibtidaî Arapça dil bilgilerini okutmuştur.

Öyle bir gün gelmiş ki başına toplanan öğrencilerin kalabalığına yetmez olmuş. Bu artan talebeler için şehirde yardımcı ararken, benzer hizmetler veren Süleyman Efendinin Talebelerine müracaat etmiş. Onlar da severek yanaşmış, o zaman aslen Antep'li olan, yaşı ve boyu oldukça küçük olduğundan köyde "Güççük Hoca" diye tanınan Mehmet Erçoban'ı yardımcı hoca olarak vermişler. Dussuz Hoca kendisine gönderilenin şöyle bir enine bir boyuna bakmış ve demiş ki "İşimiz var bu çocukla. Biz hoca istiyoruz, onlar bir çocuk gönderiyorlar." Ama sonra geleni tanıyınca bu dediği sözünden mahcup olmuş. Memnun kalmış yeni hocadan. Bunları Yaşar Gülaçtı Hocanın canlı şahitliğinden öğreniyoruz.

Bu vesileyle Dereboğazı köyünü tanıyan "Süleymancı" cemaati, giderek o köyü merkez köy yaparak civarda yerleşmişlerdir. Hoca Efendi Maraşa'ya göçmek zorunda kalınca bütün bu hizmetler tamamen onların eline geçmiştir. Köy de bu yeni hocayla o cemaati tanımış olur. Hocanın okuttuğu mekân yetmez olunca yeni bir Kur'an kursu yapılır. Bütün köyler bir Ensar coşkusuyla o kursun yapımında çalışır, maddî manevî yardım eder, destek verirler. O kursun inşaatında ben de çalıştım. Fakat açılınca, yaz tatilinde Arapçamı ilerletmek için gittiğimde "Sen İmam hataplısın" diye beni okumaya almadı-

lar. Canları sağolsun! Orada yıllarca hizmet ederler. 12 Eylül ihtilalinden sonra Süleymancıların Kur'an Kurslarını devlet yasaklar. Onlar da o yeni yapılan kurs binasını "Okul Pansiyonu" yaparak hizmete devam eder.

Şu kesin, Hoca Efendinin onlarla tarikat ve zihniyet olarak bir bağı yoktur. Darendeli Abdullah Efendiden bir manevi ders almış mıdır, doğrusu bunu da hiç duymadım. Süleymancılarla bağı sadece din hizmeti bağlamındadır. Zaten en büyük bağ da bu din bağı değil midir? Bazıları "din bağı", "din kardeşliği" dedikleri halde, maalesef onun yerine "cemaat bağı ve kardeşliği" gibi bir yanlış anlayışı, modern bir ırkçılığa varan bir nevi asabiyet ve taassubu koysalar da hakikat ehli yanında doğrular değişmez.

Ah O Düşüncesizlik

Velhasıl ifade-i meram odur ki yıllar içinde hocanın köyü bir ilim merkezi olmuştur. Hoca Efendi gelen misafirleri ağırlamış, özellikle Cuma namazı için civar köylerden gelenlere vaaz etmiş, dinlerini anlatmıştır. Ama içten içe kara kara düşünmeye de başlamıştır.

Neyi mi?

Çünkü bir yandan öğrencilerin külfeti, bir yandan etraftan vaaz ve sohbetlerine gelen misafirlerin ağırlanması ona zorlandığı malî bir yük olmaya başlamıştır. Ayrıca bir bakkal dükkânı çalıştırса da hocanın geliri giderini karşılayamaz olmuştur. Hoca Efendi durmadan borçlanıyor, fakat ne gariptir ki etrafı onun bu halini bir türlü hakkıyla anlamıyor. Sorup sormuşturmayı da akıl edemiyorlar. Hoca da izzetli insandır, vaziyeti kimseye haber veremiyor. Nihayet bir gün gelip de altından kalkamayacağını anladığı zaman çaresiz köyü terk ederek Maraş'a göçüyor. Ne yazık ki köylüler buna üzülseler de onun niçin göç ettiğini anlayamıyorlar. Anlayınca da iş işten geçmiş oluyor. Bu da köy yerinde yaşamının bir cilvesi olsa gerektir.

Bir de anlatmak istemediğimiz hocayı üzen bazı durumlar vardır. Velhasıl son günlerinde yoğun stres altındadır. Bu da adı batasıca bir hastalığı tetikler, tabi ki kaderi ilahi de öyle tecelli eder ve Hoca Efendi gurbet ellerde devasız bir hastalıktan şehit olarak vefat eder.

Dussuz Hoca'nın Sohbeti

Nerde bir kavga, küs varsa hoca efendi orada barış elçisi imiş. Bizim evde çok sohbet yaptı merhum babamın misafirlerine, ama yaşım gereği ben tam katılamadım. Katıldıklarımı da hayal meyal hatırlarım.

Rahmetli babam derdi ki: “Akşam bizde arkadaşlar var. Hoca Efendiyi çağırırsak işini bahane eder gelmez. Ama ben öyle yapmaz, ‘Hocam acele gelmeniz gerekiyor’ derdim, hoca çıkar gelirdi. ‘Yahu Demir Efendi, yok diyecek muhatap da bulamıyorum, mecbur geliyorum, yapma böyle’ derdi”.

Bizim evde gördüğüm ve severek okuduğum iki kitap onun hediyesiydi. Birisi Cemal Ertan’dan küçücük üç cilt halinde “Dinî Hikâyeler”, ikincisi de Said Nursî’den “Küçük Sözler” idi. Biz geldik yetiştik, Rahmetli Dussuz Hoca Batı köylerinin hocasıydı. Herkesin saydığı ve sevdiği muhterem bir insandı. Gayretli bir hoca, fedakâr bir Allah adamıydı. Çok büyük hizmetleri olmuştur.

Dussuz Hoca'nın Vefatı

Halk arasında bir deyim vardır, “erken öldü” derler, ne derece doğruysa böyle demek. Ne var ki bütün hocaların ölümü erkendir. Zira daha yapacak ne kadar işleri vardır. O yüzden “âlimin ölümü, âlemin ölümüdür” denmiştir.

Hastalığını anlatmıştık. Cenazesi Ankara’dan geldiğinde Şazibey Camisine koymuşlar akşamleyin. Bizim köylüler, “Hocası Abdullah Efendi geldi ve cenazenin yanına diz çöküp oturdu, gözlerini yumdu ve sabaha kadar kıpırdamadan otur-

du” derler. Sübhanellah, bu ne oturuş! Rabbinin huzurunda bu ne duruş!

O zaman Dussuz Hoca için şöyle söylemiş derler:

“Ben O’na cim karnında bir nokta öğretmişim, o yedi köye hoca olmuş!”

Eğer cim karnında bir noktası böyleyse, kim bilir kendisi neydi?

Bunu yukarıda yazmıştım, bana hediye ettiği Münavî’nin “*Feyzü’l Kadir Fî Şeh’i Camii’s Sağır*” isimli altı ciltlik Arapça yazılmış o muhteşem eser çok şeyler söylüyor Abdullah Efendinin ilmi hakkında. Her tarafına işaretler koymuş, kenarlara notlar düşmüş, ön ve arka kapaklarda önemli yerleri yazmaktan yer bırakmamış maşallah. Bu sadece bizim önümüzdeki pencereden baktığımızda görebildiğimiz. Artık o denizin diğer sahillerinde veya derinliklerinde kim bilir ne inciler ne mercanlar vardır?

At Üstünde Ufka Doğru

1964 yılında babam Cahan Köprüsü denilen yerde orman dairesinde kâtip mutemet olarak memurdu. Evimiz de lojmanda idi. Ben de o yıl Kılavuzlu köyündeki ilkokula gidiyordum. Bir gün okuldan eve dönünce rahmetli babamı atını hazırlamış buldum.

- Baba nereye?

- Dussuz Hoca vefat etmiş oğlum. Cenazesini köyde defneceklermiş. Ona yetişeceğim.

Babam atına bindi ve dehledi gitti. Atı dörtnala koşarak ufukta kaybolurken, bir hocanın cenazesine yetişmek için babamın yaptığı bu fedakârlık bana bir ders oldu. Hocalığın kıymetli bir şey olduğunu ve hocaların çok sevildiğini anladım. Zaten o zamana kadar yaşadığım kısacık hayatta gördüğüm, hocaların hep sevilip sayıldığı, izzet ikram gördüğüdür. Elbette bu görüş, beynimizde bir şimşek çakmış, bir fikrin oluşmasına katkı sunmuştur. Sana sonsuz şükürler Allah’ım.

BERBERZADE ÖMER EFENDİ

Mübarek insan değil sanki bir melek. Sanki yürümüyor da raylı bir sistemle akıp gidiyor. Sakin ve huzurlu. Baştan aşağı yüzündeki tebessüm kadar tatlı. Etten kemikten değil, sanki pamuktan yapılmış gibi yumuşak. Sevmemek mümkün değil!

Özlemek Başka

Berberzade Ömer Efendiyi merhum dedem sayesinde tanıdım. Bir gün bana:

- Evlat, bu iki oğluma da beni hocalarıma götürün diyorum, götürmüyorlar. Sen onların kıymetini bilirsin. Beni sen götür, dedi.

- Peki Dede! Dedim. Devlikisi gün ve atladık Hartlap'tan bir dolmuşa, gittik Maraş'taki sevgililerine.

Allah biliyor, onlar da çok götürmüşlerdir, belki gene götüreceklendir, ama dediği günde değil. Dedem de demek çok özlemiş ki bana böyle demişti.

Önce At Oluğu mahallesinde Darendeli Muallim Abdullah Efendiye vardık. Dış kapının hemen yanında, avlu duvarına bitişik özel misafir odasına oturduk. Dedem bahçesinden derlediği hediyeleri sundu. Tadına doyum olmaz bir sohbet başladı. Ben mutluluktan dört köşe onları dinliyorum. Dedeme bak sen, aman ne nazlı, aman ne nazik konuşuyor hocasına karşı! Demek dervişlik böyle nazik ve kibar edermiş insanı. Keşke bu güzelliği her zaman, her yerde, herkese sergileyebilsek! Sûflikte kemal de o zaman olur herhalde.

O güzel sohbetin bitmesini istemesek de zaman sınırlı, ister istemez Berberzade Ömer Efendinin Ziyaretine gitmek için oradan izin alarak ayaklandık.

Muhabbet Söyletirmiş

Dedem “ben evini biliyorum” diyordu. Dolmuştan Uzunoluk Hamamı önünde indik. Tarihi Uzunoluk Hamamının yanındaki Sütçü İmam çeşmesinin biraz altında bir yerdedi evi. Sütçü İmam'ın anıt mezarı içinde olan Çınarlı Camiinde imamlık yapmış bu mübarek insan. Şimdi emekli.

Kapıyı çaldık heyecanla. Eski usul bir kapıdan eğilerek girdik. Dergâh gibi buraya da tevazu ile giriliyor demek. Dik başlılık edersen, başını çarparsın. Fakat asıl tevazu gönülde

olmalı. Allah dostlarının yanında gönülsüz bulunmalı. Testiyi çeşmeye boş götürürler ki dolu dönülsün. Buralarda da gönül kapıları açılarak her güzelliği teşekkürle karşılamalı. İstifade edilmeyecekse, buralarda niye gezilmeli, niye ifade edilmeli.

Küçük ve serin bir havludan bizi hemen kapıya yakın tek bir odaya davet ettiler. İçeri girdik sessizce. Orta yaşta bir genç adam bize refakat etti. “Efendi abdest alacak. Siz şöyle oturun, birazdan gelecek” dedi. Koca bir masa ve sandalyelerle büro gibi bir yerdi burası. Meğerse röntgen uzmanı sağlıkçı bir oğlu varmış ve burada çalışmış. Bizi davet eden de oymuş. Ne o söyledi, ne biz sorduk. Sessizce ve huzurla bekliyoruz. Telaş yok, şikâyet yok, acele yok. Yekpare bir sükût ve huzur. Öyle bekliyoruz. Keşke her beklemek böyle sıkıntısız, hatta tatlı olsa...

Bir ara ben etrafı teftiş için başımı kaldırdım. Baktım, kaldığımız odanın bir kitaplığı var. Mesleğim gereği kitaplara ilgi duydum ve “neler varmış” diye arka kapaklarından tanımaya çalıştım. Birden hayret ve muhabbetle baka kaldım. Karşımda Ramazanoğlu Mahmut Sami Efendi'nin (kd.s) çok sevdiğim ve okuduğum bazı kitapları var. Ben de yüreğimi yeni teslim etmişim ona. Bu yüzden heyecanla dedeme dedim ki:

- Dede bunlar bizim üstadımızın kitapları. Ömer Efendiye, benden haber vermeden, sadece bu zatı tanıyıp tanımadığını sorar mısın?

- Olur evlat sorayım.

Acemilik işte. Veya taze muhabbet. Bu soru niye ki şimdi? Hem sonra tanımasa kitabını alır mı? Ne bileyim, belki de alır.

Her neyse, derken Ömer Efendi içeriye girdi. Kısaya yakın orta boylu, beyaz tenli, kısa sakallı, ne zayıf ne şişman, çemrenmiş kollarını indire indire girdi içeri. Mübarek insan değil, sanki bir melek. Sanki yürümüyor da raylı bir sistemle akıp gidiyor. Sakin ve huzurlu. Baştan aşağı yüzündeki tebessüm kadar tatlı. Etten kemikten değil, sanki pamuktan yapılmış

gibi yumuşak. Sevmemek mümkün değil. Tepeden tırnağa muhabbete battık daha görür görmez mübareği. Bu velilerin böyle bir hali var işte, görüp de sevmemek mümkün değil!

Hal hatır sorgu sualinden sonra söz sırasında dedem:

- Efendi, bu zatı tanır mısınız? Bu bizim torunun şeyhi olmuş da, demez mi?

Kıp kırmızı oldum utancımдан. “Aferin dede!” dedim içimden. Güya tembihlemiştim. Beni karıştırmayacaktı.

Ömer Efendi tebessümle bana baktı.

- Maşallah, dedi.

Utandığımdan allara büründüğümü hissediyorum ve sessizce dinliyorum. Ah dede ah, ihtiyarladın iyice!

Sonra başını salladı mübarek gülerek ve dedi ki:

- Evet, tanırım. İstanbul’da bir Şeyh Efendidir.

Sevmemek Mümkün Değil

Ömer Efendiyi birkaç kere Ulu camide ve oradan evine giderken gördüm daha sonraları. Bir defasında dayanamayıp sokakta elini öptüm. Baktı öyle tebessümle. Tanıyamadı haliyle. Bir iki saniye sessizlikten sonra ben de meşgul etmemek için selam vererek hemen uzaklaştım.

Bir defa da yine o civarlarda yürüyordum, onu gördüm. Dikkat çekmemek için hemen bir tenhaya çekilerek durdum ve doya doya seyrettim yürüyüşünü. Uzaklaşana kadar baktım arkasından dualar ederek. Onu çok sevmiştim. Duyduğuma göre o yaşında akşam zikre bir oturur, sabah kalkarmış. Değme gençlere fark atarmış toplu cehri zikirde. Nakşiler hafi ve münferit zikir yaparlar genellikle. Fakat bazı meşrepler böyle cehri de yapıyorlar. Ne güzel, sünnette ikisi de var, öyle değil mi?

Nihayet yıllar sonra böyle bir zikir meclisinde, geceden fecre ererken, dili sevgilisini söylerken terk- i dünya ederek rahmet-i rahmana yürümüş, mahbub-i hakikîye ermişti.

Allah sırrını takdis etsin.

ABDULLAH EDİP GÜVENEN HOCA EFENDİ

(1932-1992)

Hoca Efendi akşam dersine iyi çalışıp geliyordu. Hatta uzun uzun notlar yazmış olurdu. Yeri geldikçe çıkarır bunları derste okurdu. Onun ilmi disiplinine hayrandım. Dersinde de ciddiydi. İlmî tartışmalara katılır, ama iş siyaset veya gündelik işlere dökülürse, “haydin dersimize” diyerek teneffüsü malayaniye taşımazdı.

Babasının Oğlu

Abdullah Edip Güvenen hocamızla ilgili yıllar önce onu tanıtan bir yazı yazmışım. Bazı hatıralarımızı da eklemiştim o yazıya. Ama maalesef onu koruyamadım. O zaman bilgisayaramız yoktu. şimdi arıyorum, dosyalarım arasında bir türlü bulamıyorum. Yeniden yazmak zoruma gitse de buna mecburum. Hani derler ya, “kaçan balık büyük olur”, acaba bu yazı onun yerini tutar mı? İçime sinmiyor doğrusu!

Her neyse, çocukluğum Hartlap köyünde geçerken Maraşa gidip gelen büyüklerimiz iki büyük hocadan, iki vaizden çokça bahsederlerdi. Birisi Müftü Hafız Ali Efendi. Diğeri de Vaiz Zekeriya Hoca Efendi. Babamdan ve dedemden duyduğum ilki daha çok âlim, ama yüksek seviyede ilmî ve lügatli konuşmuş. Hem de az konuşmuş. Sadece Ramazan ayında ikindi vaazı verirmiş, o kadar. İkincisi ise daha sade ve anlaşılır bir dil ile halkın seviyesinde ve vaiz olduğu için her zaman konuşmuş. O yüzden çok dinlenir, çok sevilir ve sayılmış.

Doğum Ve Tahsili

Laf arasında bir şey daha duymuştum. Tefsirzade Zekeriya Efendinin bir oğlu yetişiyormuş. Babası gibi âlim olmaya namzetmiş. O oğlun adı da Abdullah Edip imiş. Sonraları öğrendik ki bu oğul Maraş'ta 1930 yılında doğmuş. Benden yirmi beş sene evvel gelmiş dünyaya. Demek biz bu lafları on yaşımda duyduysak, o zamanlar otuz beş yaşlarında genç bir âlim demektir.

şanslı bir çocuktur Abdullah Edip Hoca Efendi. Babası âlim, dayısı Dayızade Ziya Efendi ve onun kardeşi Mehmet Efendi âlim, muhiti ilim ehlidir. İlk bilgileri babasından ne kadar öğrendi bilemiyoruz ama asıl tahsilini henüz sekiz yaşımda iken ders almaya başladığı dayısı Ziya Efendi yanında yapmıştır. Ziya Efendi'den on bir yıl okur eski usulde. O sıralarda bu âlimler, imanlarına zarar gelir, insanı istikametinden saptırır

endişesiyle devletin resmî okullarında çocuklarının okutulmasına karşıdırlar ve elbette yaşanan gerçeklerle bugün görüyoruz ki çok haklıdırlar. Ancak İmam Hatipler açıldıktan sonra halk çocuklarını bu okullara vermiştir. İmam Hatiplerin dindar halkın çocuklarının okutulmasına katkıları gibi bir faydası da vardır.

O zaman İslam ilimlerinde tahsil yapmak isteyenler Suriye başta olmak üzere Arap ülkelerine giderlerdi. Nasıl ettiler de başardılar bilemiyorum, Abdullah Hoca Efendi doğrudan Mısır'a gider. Ezher Üniversitesi'nin sınavlarına katılır. Bu sınavları kazanarak 1950'de *Külliyetü'ş Şeria* Bölümüne kaydolur. Burada altı yıl okur. Gurbet kolay değildir. Üstelik o zamanlar ülkeler arasında iletişim imkânları da çok kıttır. Babası Maraş işi samsaların içine para koyarak oğluna gönderir. Orada geçirdiği günleri zaman zaman anlatırdı, biz de "keşke yazsanız" diyerek dinlerdik.

Mısır Hayatı

Mısır'da okuduğu yıllarda İslam dünyasının göz bebeği âlimler ve mütefekkirlerle karşılaşır. Kimisine talebe olur, kimisine arkadaş. Mesela Türkiyeden gitme Mustafa Sabri, oğlu İbrahim Efendi, İhsan Efendi ve Zahid el- Kevserî tanıştığı âlimlerdendir. Ayrıca Hasan el- Benna, Seyyid Sabık, Seyyid Kutup, Muhammed Ebu Zehra, Yusuf Kardavî, Muhammed Gazalî, Mevdudi tanıştığı ve sohbetlerine katıldığı zevattır. Ali Ulvî Kurucu, Ahmet Muhtar Büyükçınar, Ali Yakup, Muhammed Emin gibi orada okuyup ülkemizde büyük hizmetleri olan hocalarla dost olur. Arkadaşlık yapar birçok âlim, fazıl insanlarla. Bu ne büyük bir nimettir maşallah suphanallah. Keşke bu hatıralarını yazsaydı. Keşke bizler ciddi olarak onu konuşturup notlar alarak ağzından yazsaydık. Boşa Allah Teâlâ'ya sığınmamış Sevgili Peygamberimiz (sav) tembellik ve acizlikten!

Mesela Mustafa Sabri Efendiyi ondan dinledim. Hayatından kesitler anlatır, “küfürle savaştım, kifah ettim” sözünü nakle-derdi. Hatta bu olayı anlatırken “ ‘kifah’ kelimesini o anda anla-mamıştım. Sonra lügate baktım ki ‘yüz yüze savaş’ demekmiş” diye gülmüştü. Onun kitaplarıyla Mısır’da modernist baskıla-ra karşı akidemizi savunurken nasıl etkin olduğunu anlatır-dı. Bilindiği gibi bu büyük âlim, bizde olduğu gibi, orada da Batılılaşma’nın etkisinde kalıp İslâm dinini Batı düşüncesi ve değerlerine göre yorumlayan Kâsım Emîn, Muhammed Ferîd Vecdî, Muhammed Mustafa el-Merâgî, Muhammed Hüseyin Heykel, Ali Abdürrâzık gibi Mısır’lı aydınların görüşlerini şiddetle eleştirmişti.

“Batılılaşmayla Hesaplaşma”, “Hesaplaşmadan Olmaz”, “Ay-dınların Karanlığı”, “Büyük Kırılma” gibi çağdaş irtidadın kaynağı olan Batılılaşmaya dair birçok kitap yazan bendeniz, kendimi fikren Mustafa Sabri Efendi’ye çok yakın bulurum ve onu çok severim. İşte onun eserlerini görmek istedik evinde bir ziyaretimizde Yaşar Alpaslan Hoca ile birlikte. Hocamız onun bazı kitaplarını gösterdi bize. Asıl dört ciltlik büyük eseri olan “*Mevkıfû’l-akl ve’l-ilm ve’l-âlem*” yoktu aralarında. Özellikle onu sorduk. Biraz ürkek bir hali vardı. Ama ısrara dayanamadı, kalktı gitti, çok özel bir yerde sakladığı o dört ciltlik kitabı getirdi ve bize gösterdi. “Türkiyede yasak diye böyle saklıyor, kendimce tedbir alıyorum, çünkü gözümde çok kıymetlidir” dedi. Duyduğumuza göre o eser, “Fi Zilal”i yazarken Seyyit Kutup’a çok etki etmiş. Laikliğin nasıl bir kü-für olduğunu, modernizm fitnesini, Batıcılık belasını ilk defa çaplı bir şekilde o ortaya koymuş. Oğlu İbrahim Efendi bu kitabı Türkçeye tercüme etmiş ama bir babayiğit çıkıp da bir türlü bastıramamıştır.

Zahidü’l Kevseri de çok beğendiği ve övdüğü allamelerden-di ve bu iki âlim Mısır’ı derinden etkilemişti. Hatta Batının bozuk fikirlerine ve bid’atçılara bu iki kahraman yazılarıyla

orada yaman mücadele etmişler, bir yangını kısmen de olsa fikren söndürmüşlerdi.

Hoca Efendi 1956 Ezher’i bitirip Maraş’a dönmüştür. Ayrıca 1965 yılında da Bağdat Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden de mezun olmuştur.

Resmî Görevleri

Abdullah Edip Güvenen Hoca Efendi Mısır’dan Maraş’a dönünce herhalde diplomasının denkliği için olsa gerek pedagoji okudu. Resmî görevlerini şöylece özetleyebiliriz: Aralık 1960’da Adana Merkez Vaizliği, 1962-1965 yıllarında Maraş Merkez Vaizliği, Aralık 1965 Ocak 1971 yıllarında Maraş Müftülüğü, 1971-1972 arasında Kayseri Müftülüğü, oradan Diyarbakır Bölge Vaizliği yaptı. Bilahare İstanbul Merkez Vaizi kadrosunda Haseki Eğitim Merkezinde Arap Dili Ve Edebiyatı Öğretim Görevlisi olarak çalıştı. Ayrıca ek görev olarak Maraş İmam Hatip okulunda, Ticaret Lisesinde, Kayseri Yüksek İslam Enstitüsünde öğretmenlik yapmıştır. 1976’da Belçika’ya gönderildi. Bruxelles İslâm Kültür Merkezi’nde altı yıl görev yaptı. 1981’de Türkiye’ye döndü. Sonra Maraş Türkoğlu vaizliği ile tekrar şehrimize döndü. Bizim tanışıklığımız ondan sonra başlar. Hele de şehre tayini çıkınca bu dostluk daha bir arttı.

Anlaşılammak Bir Gurbettir

Maraş’ta müftülük yaptığı sıralarda ben Diyarbakır’da talebeydim. Okul tatil olsa bile köyümüze giderdik. Kendisini hatırlarım ama yakından tanımam. Tanıyanlardan dinlediğim kadarıyla Hoca Efendi şehirde pek anlaşılmamış gibime geliyor. Sert mizaçlı diyorlar. Acaba vakarı ve vazife isteyişi böyle denmesine sebep olmasın. Bizim insanımız vakar ile kibri, samimiyet ile şımarıklığı, disiplin ile işgüzarlığı genellikle ayırt edemez. Bu durum sanırım Hoca Efendi için de geçerli olmuş. Bunu şundan anladım. Domur Hocam derdi ki: “Müftülüğe

vardığımızda bize yarım saat dini dersler verir, din görevlisinin nasıl olması gerektiğini anlatırdı. Ondan başka böyle faydalı konuşan müftü gelmedi. Hepsi de çıktı, kanun ve mevzuat anlattı. Onları dinlerken sıkılırdık. Fakat Abdullah Hocam başkaydı. Aybaşı gelse de toplantıda Hoca Efendiden dersimizi alsak diye beklerdim.”

Öyledir, adamın kıymetini adamlar bilir.

Bu durumun bir sebebi de allahu a'lem Süleyman Hilmi Efendinin talebeleriyle ters düşmüş olmasıdır. Bu da çok normaldir. Çünkü onlar Diyaneti, müftülüğü ve İmam Hatibi sevmezlerdi o zamanlar. Kendilerine rakip görürlerdi. Önceleri “bu din düşmanı devlet bu kurumları boşuna açmadı. Bunlar eliyle dini tahrip edecekler” korkusu vardı. Bu o devrin bütün medrese mezunu eski âlimlerinde vardı. Hatta hafız Ali Efendi de önceleri sıcak bakmamıştı bu okullara. Lakin zamanla devlet ne maksat güderse gütsün, bu okulların faydalı olduğu görülünce o düşünce zail olmuş gitmişti. Fakat bu “Süleymancılar” diye maruf olan cemaatte bu duygu bir türlü gitmedi. Zira işin içinde dünya menfaati vardı. Devlet onlara diploma ve vazife vermiyordu. Vermeyen devletti, ama onlar acısını İmam Hatipten ve Diyanetten çıkarıyorlardı. Haliyle onlar da hizmetlerin devam edebilmesi için halktan yardım talep ediyorlardı. Bunun için ilim ve hocalık itibarını kullanıyorlardı. Haliyle halk içinde itibarlarının olması için rakip hoca yetiştiren öbürlerinin itibarlarının ölmesi gerekiyordu. Zira para pul ancak böyle toplanabilir zannediyorlardı. Oysa bu halk onlara da bunlara da yardım ederdi. Aleyhte çalışmaya ne gerek vardı?

Rahmetli Saçmal İsmail abimiz o zamanlar o cemaatin içindeymiş. Anlatırdı. Hiç sevmezlermiş. Hatta öldürmeye azmettirmişler.

“Yok yahu! Daha neler” dediğinizi duyar gibiyim. Ben olsam ben de öyle derim. Ama maziyi bilenler tasdik ederler. Bakın anlatayım:

Ölümden Dönmüş

Bir bayram günü birkaç arkadaş ziyarete gittik Abdullah Edip Güvenen hocamızı. Kendi eliyle çay, şeker, lokum, kahve ikram ediyordu misafirlerine. O içeriye kahve için gittiğinde odadaki birkaç kişiyle yakından tanıştık. Ona en çok hürmet eden kişi de benim yanımda oturuyordu. Tanıştıktan sonra bir münasebetle şunları anlattı.

“Bu hocayı bize din düşmanı kâfir diye tanıttılar. ‘Katli vacip’ dediler. Biz de yoluna pusu kurduk. Öldürmeye azmetmiştik. Ne olduysa oldu, başaramadık. Sonra ben yakından tanımak için yaklaştım. Baktım ki melek gibi bir adam ve çok çok âlim bir kişi. O katline fetva veren alçakları cebinden çıkarır. Allah’a çok çok şükrettim öldüremedik diye. Durumu kendisine anlattım. Bizi hoş karşıladı. Ben de kendimi ona hizmete adadım.”

Adam gözyaşlarını silerken benim ağzım hayretten açılmış, öylece baka kalmışım adama. Allah korumuş, ya öldürseydi!

Maraş’ı Terk

Vakkas Vakkasoğlu Hocam Ulu Caminin imamıdır. Maraş’a tayinim çıkınca ilk oturduğum ev, Çukur Hamamın bitişiğinde idi. Yani Ulu camiye çok yakın. Ben de müsait olursam namazları orada kılarım. Bu vesile ile tanıştık hoca efendiyle ve bir birimizi sevdik. Sonra ben orada vaazlar verince samimiyetim arttı. Nasılsa bir gün Abdullah Hoca Efendiden mevzu açıldı. Ben onun ile ilgili rahatsızlığı sordum. Anlattıkları arasında şu da vardı.

“Bir gün bu durumu bana açtı. Çok üzülüyordu. ‘Bu vaziyette burada faydalı olamayacağım galiba. Sen ne dersin, bu memleketten gitsem mi?’ Dedi. Ben de ‘hocam, siz daha büyük hizmetlere layıksınız. Bu şehirden gitmeniz inşallah hakkınızda hayırlı olur’ dedim. Çok geçmedi, Hoca Efendi gitti”.

Hoca Efendi Kayseri Müftülüğüne gider. Oradan İstanbul’a

geçer. Onu çok seven Yusuf amcam bir vesile ile kendisini orada ziyaret eder. Söz esnasında bu olaylar geçer. Hoca Efendi “Huzuru ilimde bulum” der. Halinden memnundur. Çalışmalarını anlatır. Hatta o sıralar tercüme edilen Seyyit Kutup’un “Fî Zilâ’l Kur’an” tefsiri için çalışan tercüme heyetindedir. Hatta bu tefsirin 12. cildinin girişinde:

“Bu cildin tercümesindeki yardımlarından dolayı, eski Maraş, şimdi Kayseri Müftüsü olan ABDULLAH EDİP GÜVENEN’e teşekkür ederiz” diye yazar.

Aynı yıllarda önüne büyük bir hizmet kapısı açılır. İstanbul’da Diyanetin Haseki Eğitim Merkezinde, Arap Dili Ve Edebiyatı Öğretim Görevlisi olarak görev verilir. Ne hikmetse orada da sonuna kadar duramaz. Tayyar Altıkulaç o zaman Diyanet İşleri başkanıdır. Hakkında şöyle söylediğini duymuştuk: “Abdullah Edip Güvenen Hoca Efendinin ibaresi var ama idaresi yok”.

1976’da Belçika’ya gönderilir. Bürüksel İslâm Kültür Merkezi’nde altı yıl görev yapar. 1981’de Türkiye’ye döner.

Hicretten gelir Gibi

Nihayet yıllar sonra Müftülük görevindeyken terk ettiği Maraş’a vaiz olarak atanır. Biz bunu duyduğumuzda çok sevindik, iyice yerleşmesini bekledik, sonra bir grup arkadaşla ziyaretine gittik. O zaman orman dairesi yanında öğretmen evlerinden birinde oturuyordu. Yaşı bir hayli ilerlemiş, sakin ve durgun bir hale kavuşmuştu. Ama zayıf olduğu için yaşını göstermiyordu. Zafiyetinden başka öyle çok sağlık sorunu yok gibiydi.

Birkaç yıl daha çalıştı şehrimizde. Sonra emekli oldu. Yeni arkadaşlarla tanıştı. Arapça tefsir, fıkıh, usulü fıkıh okuyan bir hoca grubuyla buluştu. Onlar hocanın kıymetini ve ilimdeki ciddiyetini gördüler ve bırakmadılar. Değişik ortamlarda

yıllarca bu özel eğitimi sürdürdüler. Hoca Efendinin neşesi yerindeydi. Çok mutlu olduğu her halinden belliydi. Fakat kaderi ilahî, içtiği kirli sudan bulaşan bir mikrobik hastalık yakasını bırakmadı. Şifa için doktorlara başvurdu ama bünyesi çok zayıftı. Son ayları böyle rahatsızlıklarla geçti. Birkaç kez ameliyat oldu. Ecel değişmiyor tabi, bize göre hayatının en verimli yıllarında iken 24 Mayıs 1992’de vefat etti. İnna lillah ve inna ileyhi râciün...

İlk Tanışmamız

İşte ben Hoca Efendiyi bu 1981 yılında Maraş’a temelli gelişinden sonra tanıdım. Ben de 1980 yılında okullar açıldığında gelmiştim Maraş İmam hatibe. İlme meraklı bir öğretmen olarak adını çok duyduğum bu zatın gelişini haber alır almaz hemen ziyaretine gittim arkadaşlarla. Aman Allah’ım, o ne mütevazı, o ne efendi, o ne kibar insan! Hiç hesap ettiğim gibi değil. Bir topak şeker sanki. Vaazları da aynen ders verir gibi. Sanki vaiz vaaz etmiyor, bir öğretmen sınıfa ders anlatıyor. Tabi bu üslup vaazda ne kadar gider, o ayrı bir mesele, ama işini çok ciddiye alıyor. Kürsüye notlarla çıkıyor. Ama hitabet yok tabi. Cılız sesine mikrofon imdat etse de jest, mimik ve tona yardım edemiyor. Elbette bir vaiz hitabet ve üslubu bir öğretmen üslubu gibi olamaz. Olmamalı. Fakat anlattıkları çok faydalı bilgiler. Kürsü plansızlıktan kurtuluyor o çıktığında.

Bize Destek Verdi

O yıllarda ben de vaaz ederdim değişik camilerde. Bir gün Ulucamide bir vaaz sonrası birisi hücreye geldi ve anlayamadığı bir konuda kendince itiraz etti. Ben de cübbemi çıkarırken sakın sakın dinliyordum adamı. O gün kürsüde şu ayeti okumuştum:

“Zina eden erkek, ancak zina eden bir kadınla veya Allah’a ortak koşan bir kadınla evlenebilir. Zina eden kadın da, ancak

zina eden bir erkekle veya Allah'a ortak koşan bir erkekle evlenebilir. Bu, mü'minlere haram kılınmıştır.”(Nur 3.)

Adam diyordu ki: “Birçok insan pavyondan kadın çıkarıp evlendi. Kimse de bunlara bir şey demedi. Siz niye haram diyorsunuz?”

Oysa iyi dinlememiş. Biz ayeti açıklarken, “zinayı terk etmedikçe zina eden kadınla evlenmek haramdır. Fakat tövbe etmiş ve o çirkin işi terk etmiş ise, evlenmek tavsiye edilmese de, haram denmez. Ayet böyle tefsir edilmiştir” demiştik.

Bir de baktım ki Hoca Efendi heyecanla beni savunuyor. Hatta adama ayeti sonuna kadar okudu ve dedi ki: “Allah ayette açıkça: **“Bu, mü'minlere haram kılınmıştır”** diyor. Allah böyle diyor kardeşim, sana ne oluyor?” dedi. Biz de adama tekrar izah ettik, ne zaman haram olur, ne zaman mekruh olur, tekrar anlattık. Adam ikna oldu, gitti. Baktım Hoca Efendide hiç haset yoktu. Aramızda onca yaş farkı olmasına rağmen hem gelip vaazımı dinlemiş, hem de meslektaşını ve haliyle hakkı heyecanla savunmuştu. Buna da çok sevindim doğrusu.

Çok Sevmeye Layıktı

Hoca Efendiyi zamanla tanıdıkça daha çok sevdim. Aramızda çeyrek asırlık yaş farkı vardı ve bizden ziyadesiyle hürmet ve tazimi hak ederken, o da bize karşı sanki bir emsali imişiz gibi mütevazı davranır, hürmet ederdi. Onun bu edebi karşısında hayâ eder, mahcup olurduk.

Hoca Efendi bir cemiyet adamıydı aynı zamanda. Davet edildiği yere gelirdi. Konuşma yapanları sessizce dinlerdi. Mütevazı ve olgundu. Müsamahalı bir insandı. Kibirli davranmadığına şahit olmadım. Meslektaşlarını severdi. Cemaatlere yaklaşımı müspetti. İstikamet ehliydi.

Hoca Efendi çok zayıftı. Az yediği belliydi. İyi ve temiz giyinirdi. Kısa sakallı idi. Okurken gözlük takardı. Onun üstünden bakışı çok tatlı idi. Çok az şaka yapardı. İlmî bir mesele

çözöldüğünde çok mutlu olurdu. Bize göre maddi durumu iyi idi. Ama arabası yoktu. Sanırım ehliyeti de yoktu. İşine dersine çoğu zaman yürüyerek giderdi.

Hazret ilim aşığıydı. Okumasını o yaşında devam ettirdi. Hatta İmam Hatip Lisesinden ve bazı İmamlardan arkadaşlarla haftada birkaç gün bir araya gelerek ders okudular. Önce *Celaleyn Tefsirini* takip ettiler. Sonra başka kitaplar da okudular. Ben o zamanlar başka bir yerde okumaya devam ederdim. Arada bir onların yanına da giderdim vaktim elverdikle. Bazen İsmet Karaokur Hocam da gelirdi, teberrüken dersi dinlerdi. Öyle günlerde sevinçten neşeden bayram ederdik.

İşte orada gördüm. Hoca Efendi akşam dersine iyi çalışıp geliyordu. Maalesef arkadaşlarımız öyle değildi. Hatta Hoca Efendi derse hazırlık esnasında uzun uzun notlar yazmış olurdu. Yeri geldikle çıkarır bunları derste okurdu. Onun ilmi disiplinine hayrandım. Dersinde de ciddiydi. İlmi tartışmalara katılır, ama iş siyaset veya gündelik işlere dökölürse, “haydin dersimize” diyerek teneffüsü malayaniye taşımazdı.

Doğrusu Arabistan’da okuyan arkadaşlar içinde ilmi disiplinli olan ve okumasını devam ettiren sadece onu gördüm desem yeridir. Çoğu arkadaşlar, sanki “bu kadarı bize yeter” der gibi kitabı bırakır, giderek bildiklerini de unutulardı. Yeri gelmişken bu tenbihi, faydası olsun duasıyla yapalım gücümüzdeniz.

Bana Demez mi ki!

Bir gün arkadaşlarımı da kast ederek kendisine:

-Arkadaşlarla da konuştuk, bize bir fıkıh usulü okutsanız çok seviniriz hocam, dedim.

-Hoca Efendi ona hazırlanmaya zamanım yok. Ama siz okutursanız, ben katılırım, dedi.

-Estağfurullah hocam!

-Neden olmasın? Ama olmazsa bu aklımda kalsın inşallah,

dedi.

Sanırım bir yıl sonraydı. Bir gün Kıbrıs Meydanında beni görünce gülümsedi:

- Artık fıkıh usulü okuyabiliriz müsaitseniz.
- Çok seviniriz hocam! Hemen arkadaşları haberdar edeyim.

Arkadaşlarla anlaştık. Şehrin en merkezi yeri olduğu için bu tür derslerini hep yaptığı yer olan Belman sitesindeki Hak Yol vakfında yine toplandık ve istişare etmeye başladık:

- Hangi kitabı takip edelim?

Fakir dedim ki:

- İzniniz olursa “Menar”ı takip edelim. Hem klasik bir metni okumaya alışırız, hem de kısa bir kitaptır, başlayınca bitiririz.

Arkadaşlar da desteklediler. Kendisi de kabul etti.

Biz daha sonra anladık. Etmişler etmesine ama epey de tedirgin olmuşlar. Onun da çok alışık olmadığı bir üslup var o kitapta. Üstelik usulü fıkıh yanında mantıktan da bir hayli kavram ve dersler var. Şöyle bir bakmış, endişeye kapılmış. Bunun üzerine bu tür kitapların sanki koleksiyoncusu gibi biriktirilmesine aşık olan Yaşar Alpaslan Hocaya gitmiş. Menar hakkında ne kadar şerh, haşiye ve tercüme varsa ondan almış. Akşam bütün ciddiyetiyle derse hazırlanmış. Böyle birkaç hafta okuduk. Baktık hocamıza zahmet veriyoruz. Yük oluyoruz diye üzülüyoruz. Bir gün konuyu münasip bir şekilde açtık. Dedi ki:

- Arkadaşlar, maksat ilimse, neden kolayını tercih etmiyoruz?

Aslında çok haklıydı. Peygamberimiz de günah olmadıkça her zaman işin kolayını tercih ederdi. Allah bu dinde bize kolaylık dilemiş, zorluk istememişti.¹⁹

- Peki, ne okuyalım? Dediler. Ben de:
- Abdülkerim Zeydan’dan “el- Veciz” okuyalım, dedim.

---

19 “Allah sizin için kolaylık ister, zorluk istemez.” Bakara 185.

Hepsi de kabul ettiler. Sormadım ama şimdi aklıma geldi, acaba Bağdat'ta okuduğu yıllarda müellif ile tanışmışlar mıydı?

Velhasıl o kitabı beraberce okuyup bitirdik. Bu esnada iyice kaynaştık. Nice tatlı hatıralar yaşadık. Daha nice eserleri beraber okumak niyetindeydik. Ama onun ecel oku yaya konulmuş, tel ve yay iyice çekilip gerdirilmiş, kulak “at” emrine verilmişti. Ne onun, ne de bizim haberimiz vardı.

Heyhat, ne kadar da öleceğimizi bilsek, her ecel yine de ansızın geliyordu...

Dünya Fânî

Hoca Efendi ile ilim ve davet anlayışımız tam, olaylara bakış açımız neredeyse aynıydı. Bu yüzden birbirimizi çok sevdik. Evet, belki daha nice eserleri beraberce okuyacaktık. Ama bir gün hiç umulmadık bir hastalığa yakalandı.

Bünyesi zaten zayıftı. Üst üste gelen ameliyatları kaldıramadı ve nihayet ecelin oku göklerde vınlayarak geldi. 24 Mayıs 1992 günü onu can evinden vurdu. Duyunca belimiz kırıldı. Tebdilimiz şaştı. Dudaklarımızdan “**İnna lillah ve inna ileyhi raciûn**” ayeti döküldü. Arkasından “**ve beşşiri’s sabirîn**” ayetini okuyarak sabırla Allah Teâlâ’ya döndük ve ondan yardım istedik. Ölenimize rahmet, kendimize hidayet ve istikamet diledik.

Evet, sevgili hocamız hakka yürüdü, rahmetine kavuştu. Bizi en verimli zamanında öksüz bırakıp gitti. Biz ona doyamamıştık, hani derler ya “geç buldum erken kaybettim” aynen öyle oldu. Lakin neylersin ki hüküm Allah’ındır. Rıza ve itaatten gayrısı ayıptır, kula itiraz ve isyan yakışmaz.

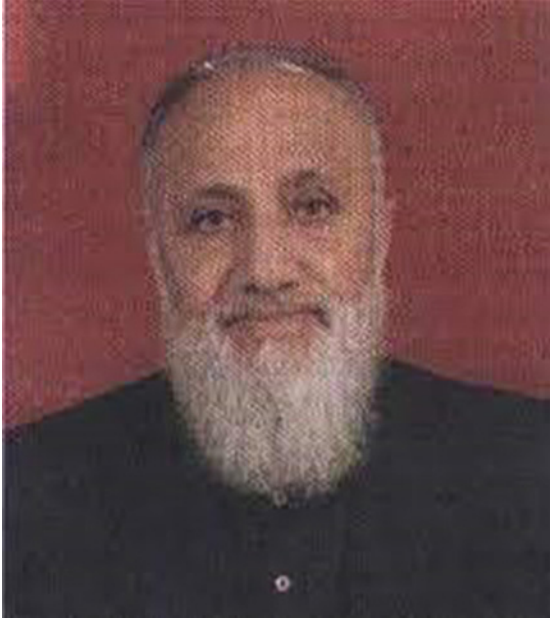
İstirca ederek kaderi ilahiye teslim olup sabrımızın mükâfatını O’ndan bekledik. Rabbim daha büyük nimetleriyle bizi ve insanımızı mükâfatlandırsın. Çünkü vadi vardır; kul kaderine razı olur, musibetini sabırla karşılarsa, Allah ona kaybettiğinden daha hayırlısını verir. Onun hazinelerinde ni-

metler bitmez tükenmez hamdolsun.

Şimdi bu yazıyı yazarken yüreğim sızlıyor. Onu koltuğunda bir çanta, hafif kambur, yere bakarak yavaş yavaş yürüdüğünü görür gibiyim şimdi. Ruhu şâd olsun ve Rabbim cennetinde buluştursun. Ve derken, gözlüğünün altından bana bakıp güldüğünü görür gibi oluyor ve hissedişten çok duygulanıyorum. Allah ondan razı olsun.

İyi bir kütüphanesi vardı. Ne oldu acaba?

İSMET KARAOKUR HOCA EFENDİ

(1930 - 1997)

Onun çok sevilip sayılmasında yaşını, başını, bilgisini, tecrübesini, tatlı dilini, güler yüzünü, aşırılıklardan uzak itidalli halini, kalp kırmamaya dikkat etmesini, barışçı olmasını, aşırı ihtiyatını, ilgi ve nezaketini de katmak gerekir. Doğrusu o bu meziyetleri ile çok sevilip sayılmayı hak ediyordu.

Benim Garip Durumum

İsmet Karaokur Hocamı ara sıra görsem de esas tanımam Konya Müftülüğünden sonra Maraş'a vaiz olarak atanmasıyla olmuştur. Ondan önce uzun boylu sohbetimiz olmamıştır. Ancak kendisinin adını çok duymuşumdur.

Bazıları bu durumu garip görebilir. Haklılar. Bunun sebebi, benim İmam hatibi, yatılı okuma sebebiyle devletin icbarıyla Diyarbakır'da okumamdır. Tatilde de köyümde olunca, Maraş'ı ve İmam hatip camiasını tanıyamadım. Bunun avantajları olduğu gibi zaman zaman dezavantajları da oluyor. Hayat böyle bir şey değil midir? Hayır içinde şer, şer içinde hayır bulunabiliyor. Marifet bunu görüp hikmetli davranmaktır.

Onu yakinen tanımazdan önce hakkında duyup öğrendiklerim şunlardır. Maraş'ta 1930'yılında doğmuştur. Babası şehrin eşrafından Hasan Efendidir. Özel hocalardan dini ilimleri tahsil etmiş, on yaşında hafız olmuştur. Özellikle de Bahçeci Hocada okurken efendiliği, ağırbaşlılığı ile dikkat çekmiştir, kendisine "İsmet Efendi" olarak hitap edilmeye başlanmıştır. Orada beraber okuyanlardan hep bunu duyduk.

İlkokulu dışardan bitirmiş, sonra yeni açılan İmam Hatip Okuluna girmiş, 1958'de oradan mezun olmuştur. 1960'da Maraş Ulu Camii İmam hatipliğine tayin edilmiştir. Sonra Ankara İlahiyat Fakültesine gitmiş, 1970 yılında mezun olmuştur.

Diyanette Görevi

Bir ara "Yüksek lisans" için Bağdat'a gitmiş, 1974 Yılında Müftü olarak atanmıştır. Kars ve Konyada müftülük yapmıştır. Memuriyetinin son yıllarında nihayet Maraş'a vaiz olarak dönmüş, 1981 yılında emekliye ayrılmıştır.

Bu arada bir hayırseverin verdiği maddi imkânlarla "Saçaklızade Vakfını" kurmuş, vefatına kadar fahri vaizlik ve vakıf çalışmalarıyla ömrünü geçirmiştir. Nihayet 1997 yılında vefat

etmiştir.

Hakkında Mustafa Sıddık Uslu Hoca Efendi tarafından “Kişi Sevdiğiyle Beraberdır” isimli bir eser hazırlanmıştır. Bu eserde onun hayatı ve yazar ile yaptığı hasbihal ve sohbetleri yazılmıştır. Bu arada dostlarının onu tanıtan yazılarına yer verilmiştir. Bizim de kısa bir yazımız vardır. Eserin baskı tarihi 2001 yılıdır.²⁰

Ben onu önce giyaben tanıdım ve sevdim. Aramızda çeyrek asırlık yaş farkına rağmen tanıştığımızda o da bizi sevdi ve değer verdi. Benim fahri vaizliğim ve ortak dostlarımız münasebetiyle sık karşılaşırdık. Bonmarşenin serin atmosferi ile Vehbi Şirikçi abinin misafirperverliği birleşince, orada çok buluşur olmuştuk.

İsmet Hocam cemiyet insanıydı. Her zaman toplum içindeydi. Esnafları ziyaret ederdi. İnsanlar da onu bir başka sayarlardı. Mesela yaptığı harika işlerden birisi, Saraçhane camisinde ikinci dersleri idi. On beş dakikalık bu dersler neredeyse klasikleşmişti. Arada ben de gider, bu dinî faaliyeti zevkle müşahede ederdim.

Hizmet Tarzı Ve Üslubu

Onun Maraş'ta çok sevilmesini bazıları şehirli, zengin ve müftülük makamına bağlamışlardır. Evet, her vilayette olduğu gibi bizim şehrimizde de yerli olanlar, nedense kendilerine bir üstünlük payesi vererek köylü veya kazalı hemşerilerine karşı kusurlu bir bakış açıları olmuştur. Bu yüzden bu düşünce kısmen doğru olsa bile onun sevilip sayılmasında eksik bir değerlendirmedir. Çünkü bu sevgide onun yaşını, başını, bilgisini, tecrübesini, tatlı dilini, güler yüzünü, aşırılıklardan uzak itidalli halini, kalp kırmamaya dikkat etmesini, barışçı olmasını, aşırı ihtiyatını, ilgi ve nezaketini ve cemiyet hizmetlerini de

---

20 Bkz. Mustafa S. Uslu, Kişi Sevdiğiyle Beraberdır İsmet Karaokur, Öncü Matbaası, Ankara, 2001. Bizim yazımız s.55.

katmak gerekir. Doğrusu o bu meziyetleri ile sevilip sayılmayı hak ediyordu.

İsmet Hocam bu saygın konumunu iyi değerlendirirdi. Birçok insanın ihmal ettiği şehrin zengin iş adamlarını, sanayicilerini, siyasilere ihmal etmez, ilişki kurar, bunu dine davet ve irşatta kullanırdı. Her yerde eksik bakışlar, kusurlu görüşler ve kıt değerlendirmeler olur. O yüzden bu çok güzel meziyetlerini anlamayan kimileri bunu bir noksanlık sayarak “zenginlerin hocası” gibi hoş olmayan bir sıfatla ifade etmeye kalkışmışlardı. Oysa bu zenginlerin dinî duygu ve bilgilere fakirlerden daha çok ihtiyacı vardı. Zira onlar mal fitnesi ile imtihana tabi tutulmuşlardı. Azıtmaları fakirlere göre daha mümkün ve kolaydı. Hâlbuki onlar bozulursa, zararları umumi olabilirdi. Tam tersi, iyi bir Müslüman olduklarında bu bozulma olmadığı gibi, malları ile dinimize, kültür ve medeniyetimize katkı sunabilir, başta fakir fukara olmak üzere daha çok insanlara yardım edebilir, sosyal hizmetlere katılabilirlerdi. İnsanlar bu çıplak gerçeği neden göremezlerdi?

Ben onu seksenli yılların başında daha yakından tanımıştım. O zamanlar sakal bırakan müftüler azdı. Hala da öyle değil mi? Doğrusu sakalsız bir din görevlisi düşünemiyorum. Bence hocaların sakallarını kesmesi çok yakışsız bir davranıştır. İsmet Hocamın yakışıklı simasını sakal daha da güzelleştiriyordu. Orta boylu hafif şişman, temiz ve kaliteli bir giyim kuşam, her zaman tatlı bir dil ve tebessüm, dengeli hareketler, güzel bir Türkçe, ahenkli bir üslup, ilk bakışta insanı etkiliyordu.

Görünüşte sağlıklı bir yapısı vardı Hoca Efendinin. Vefatına kadar ciddi bir hastalıktan yatakta tedavi olduğunu duymadım. Ama her yaşlıda olan bazı organ yetmezlikleri, kalp, şeker, tansiyonu zaten biz normal görmeye başladık. Demek kalbi biraz yorgun düşmüştü ki, vefat gecesi şehrin dışında bir bağ evinde, 28 Şubat Post Modern darbesinde İmam hatiplerin

perişan hali konuşulmuş. Bu konu da onu çok üzmüş. Öyle ya, herkese kendisi öğretiyordur o hadisi: “Müslümanların dertleriyle dertlenmeyen onlardan değildir.” Nasıl olur da böyle saçma bir darbe ile gerek siyaset, gerek eğitim, gerek idare ve kurumlarda Müslümanların yıllarca çalışıp didinerek ortaya koyduğu birikimler ve eserler, imkânlar ve insanlar, kurumlar ve kuruluşlar, bir Yahudi oyunuyla gümbür gümbür yıkılır. Millet top yekûn işkenceye tabi tutulur. Buna kalp nasıl dayansın ki? Hoca Efendi o mecliste bu konuşmalar esnasında rahatsızlanır. Hemen şehire getirir, hastahaneye yatırılır. Fakat ecel gelmiştir, takdiri ilahî hükmünü icra eder. İna lillah...

Onu kalpten götüren olaylar, bizi de kalp ve tansiyon hastası etmişti!

İlim Ehlini Severdi

İsmet Hocam ilmi severdi. Büyük bildiği Hoca Efendileri ziyaret ederdi. Hakkında yazılan kitaptaki yazımdaki şu hatırayı buraya almak isterim:

“Ülema-i Rabbanî ve meşayih-i Şazelîden Muhterem Ahmet Fethullah Cami (hafazahullah) ‘Nıdau’l Mü’miîn Fi’l Kur’an’ıl Mubîn’ adlı eserinin mukaddimesinde kitabın yazılış hikayesini anlatırken bir yerde şöyle söyler:

‘Bu Seferden dönünce Allah Teâla’nın yardımıyla bu ‘Nidaâtı yazdım. Maraş uleması bana kitaba nasıl bir isim vereceğimi soruyordu...’

(Aynı zamanda benim kendisinden Arap Dili, fıkıh ve tefsir ilimlerinde özel dersler aldığım bu muhterem Hocama) Bir görüşmemizde Hoca Efendiye bu ‘Maraş ülemasını’ sordum. ‘İsmet Karaokur Hoca Efendi’ dediler...

Evet, o çağının âlimlerinin şهادetiyle bir ‘hoca efendi idi.’²¹

Bazen bir araya gelerek Arapça eserler okuyan arkadaşları ziyaret eder, derslerini dinlerdi. Evinde ne kadar okur, not alır ve yazardı onu bilemem. Ama ben bilerek geriye bir yazılı eser

---

21 Bkz. Mustafa S. Uslu, a.g.e. s.55.

bırakmadı. Onun ilmini vaazlarından anlamaya çalışırdık. Vaazlarında dikkat çeken temiz bir dil, sakin ve yalın bir anlatım vardı. Belki bence bir kusuru, cümleyi birbirine bağlayarak çok uzatırdı. Oysa uzun cümleler baş ile sondaki bağı kopararak halkın anlamasını zorlaştırabilirdi. Halka zannımca kesik kesik kısa cümleler daha faydalı olurdu.

Bir de Hoca Efendi çok tekrara giderdi. Belki bu vaazlarda gerekli görülebilir. Çünkü vaaz, sınıftaki ders gibi değildir. Vaazın başında gelen olduğu gibi, ortasında ve sonunda gelen de olabiliyor. Bu yüzden sonra gelenler için başta anlatılanlar bir daha tekrar edilse iyi olabilir, ama tekrarın çoğalması, dikkatli dinleyenleri de sıkabilir.

Bir de dikkatimizi çeken bir durum, Hoca Efendi fikhî hükümleri verirken ihtilafları sayar, muhtemel anlayışları ortaya koyar, ama genellikle sonunda bir hükmü tercih etmeden bırakırdı. Bu ilim meclislerinde veya yazılı kitaplarda bir yerde güzel görülebilir. Ancak avam için bu kafa karıştırıcıdır. Bu durumda vatandaş hangi görüşü alacaktır? Sanırım konunun çok tekrarının bir sebebi de budur.

Ama bütün bu anlatımlar, konuşma, ses ve telaffuz dersleri almış bir tiyatrocü veya spiker gibi güzel bir dil ve konuşma biçimiyle sunulurdu. O dili hep takdir etmişimdir.

Netameli Konulara Girmezdi

Hoca Efendi yılların verdiği idarecilik tecrübesiyle de olsa gerek, vaazlarında devlet, yönetim, kanunlar, laiklik, dünya Müslümanlarının sorunları gibi sistem açısından netameli konulara pek girmezdi. Ona göre dini bilmede ve yaşamada, ahlaklı ve faziletli davranmada bir sorun vardı. Ümmetin ana meselesi bu idi. Bu halledilebilirse, diğer sorunlar da çözüldü. O yüzden ahlak eğitimine önem verirdi. Yer yer helal ve haramları da anlatırdı. Ama bütün bunlar iddia taşımayan, suçlamayan, itici ve kırıcı olmayan bir dil ve üslup ile anlatılırdı.

Manevî Hayatı

Onun dini hayatının özelini elbette bilemeyiz. Ancak namazına titizdi. Kur'an okumasını severdi. İnsanların hal ve hatırını sorar, ilgilenirdi. Belli bir cemaati ben bilerek yoktu. Siyaseten Merhum Necmettin Erbakan'ı oyuyla desteklerdi. Ama fiilen siyasetten uzaktı. Ben bilerek bir tarikatı da yoktu. Ama son senelerinde Darend'e, Hulusi Ateş Efendiye bazen giderdi. Bu bir davet ile miydi, kendi tercihi mi idi, doğrusu onu da merak edip sormadık. İnsanların kendisi söz açmadıkça çok özeline girmemek benim de bir hayat ilkemdi.

Hoca Efendinin şehrin diğer hocaları ile arası da iyiydi. Ziyaretine gittiği Hoca Efendiler vardı. Zaten onun hoş sohbeti herkes için bir mutluluk vesilesiydi. Fakiri de severdi merhum. Hatta vakıf kurma aşamasında nasıl bir şey yapsak diye istişare etti. Vakfı kurarken beraber çalışalım diye ısrar etti. Biz nazik ve kibarca o isteği kabullenememe sebeplerinin bir kısmını anlattık. Bir kısmını da konu çok nazik olduğu için ifade etmedik. Mazeret olarak söylediğimiz, çalışma alanımız daha çok ilimdi. Doğrudan veya bilfiil vakıf çalışmaları zamanımızı alabilirdi. Bir koltukta hem ilim, hem hareket gitmezdi. Bu yüzden bizi bağışlamasını istedik. Ama ilmi faaliyetlerde elden gelen yardım için peşinen söz verdik.

Ali Rıza Demircan'ın Ağlayarak Anlattığı

Ali Rıza Demircan Hoca Efendi Fehmi Atay'ın sunumuyla Vav tv. de "Anıların İzinde" programında (11. Bölüm) çok ilginç bir hatırasını anlattı²². Kendisi de Fehmi Bey de konuşurken gözyaşlarını tutamadılar. Tabi fakir de hem heyecan ve muhabbetle, hem de iftiharla izledim o sahneyi ve çok sevindim. Hoca anlatıyor, Fehmi Bey dinliyor yer yer söze katılarak. Hatıra şöyle:

---

22 Bkz. <https://www.youtube.com/watch?v=lykku8kUbho> (O hatıra videoda 1:14:44. Dakikada anlatıma girer) 6.01.2022

“Konya müftüsü İsmet Karaokur Hocam. Almanya'dayız. 1976 yılında. Ben... Ah, yaşlandık, hafıza... Berlin'e geldim bir haftalığına. Bir odadayız. Hoca daha önce gelmiş. Bir odada, bir demir karyola var, bir de yer yatağı var. Hoca benden 10 yaş büyük. Ben uzakça bir ilden geldiğim için akşam biraz sohbet ettik, artık yatacağız. Ben hocanın tevazusunu sezdim ve hemen soyundum, yer yatağına yattım. Fakat geldi, Allah rahmet eylesin, hayatımda unutamadığım insan:

- Kalk, dedi, sen karyolada yatacaksın, dedi

- Yahu hocam yapma!

- Emrediyorum, dedi. Kalk, sen misafirimizsin, seni ben orada yatıramam.

Fehmi Bey:

- Ya...

- Yahu bu ne mahviyettir. İşte bak, aradan 40 yıl geçti, 44 yıl geçti, unutamıyorum.

- İsterse 147 yıl geçsin, unutamazsınız, mümkün değil. Yani İsmet Hocayı ben hiç tanımam. Tanımadım ama duydum. Tanımadığım halde şimdi ben de çok duygulandım. Ama Ne kadar güzel!

- Bunlar unutulur mu?”

İsmet Hocamın bu güzel hareketi bizim için hem bir ders ve ibret oldu, hem de göğsümüzü kabarttı. Ruhu şâd olsun.

Ahlak ve Şahsiyeti

Bugün “İsmet Karaokur” deyince bizim aklımıza daha çok ahlaki meziyetleri ve olgun şahsiyeti gelir. Hoca Efendi hareketlerinde dengelidir. Aşırılıklardan uzak, orta yolu tutar, sulha değer verir bir yapısı vardır. Af ve müsamahası, birlik ve dirlik için çabası unutulmaz. Kendisine gelen fıkhi davaları da sulh ile çözmeye gayret ederdi. Onun doğruluğuna hayatı şahittir. Mesleğinin izzetini korumuştur. Kimse onun aleyhinde “yok bizi aldattı, yok bize kötü söyledi, bize haksızlık etti”

dediğini duymadık. İffetine, hayâsına, nezaketine, vakarına biz rahatlıkla şahitlik yaparız. Düşünüyorum da onun birisine kızıp kötü söylediğini hatırlamıyorum. Ağzından küfür, kötü ve nahoş söz şahsen ben hiç duymadım. Selamını, sohbetini, güler yüzünü, tatlı dilini, beşeri münasebetlerindeki başarısını yukarıda yazmıştım, tekrara gerek duymuyorum.

Saçaklızade Vakfı

İsmet Hocamın kurduğu Saçaklızade Vakfı hayırlı hizmetlerini sürdürmektedir. Bunlardan birisi de her sene onun adına bir gece tertip etmeleridir. Bu şehir ona vefa göstererek büyük bulvarlarından birisine adını vermiştir. Sanırım ileride adına okullar, kütüphaneler, çeşmeler yapılacak, adı yaşatılmaya çalışılacaktır.

Yıllar geçtikçe onu içten içe özlüyoruz. Allah Teâlâ'ya yalvarırız ki bizi cümle ahbap ile birlikte onunla cennetinde cem eylesin.

ALİ PARLAK HOCA EFENDİ

1980’li yıllarda Ulucami’de imamlık yaparken sabah namazından sonra hüccesinde, o zaman burada görev yapan dostumuz Ferhat Koca ile birlikte üçümüz bir süre Merğinanî’den “Hidaye” okumuştuk beraberce. Tadı damağımdadır hala o bereketli fecir saatlerinin.

Mücessem Tebessümdü

Ali Parlak hocam bu şehirde yaşayan herkesin kendisini sevdiğine inandığım kibar bir hoca, salih bir insandı. Dostlarla olduğunda yüzünde tatlı bir tebessüm hiç eksik olmazdı. Onun ötesinde ise derin bir sükût ve çarpıcı bir hüznün vardı o tatlı simasına. Her zaman çok sakin, huzurlu bir hali vardı. Laf aramızda, çok da yakışıklı idi. Hele de gözlerinin altından tebessümle baktığında.

Tahsili

Ali Parlak hocam çok küçük yaşta hafız olmuştu. O günlerde Türkiye’de din eğitimi yasak olduğundan kaçak yollarla Suriye’ye gitmiş ve İslamî ilimleri tahsil etmişti. O günlerde Şam’da beraber olduğu Abdullah İlhan Hocamız²³ onu şöyle anlatmıştı:

“Bu Hoca Efendi Şam’a geldiğinde çok küçüktü. Çok da sevimliydi. Biz onu Allah için çok sevmiştik. Bekir Akben ve diğer arkadaşlarla korumaya çalışırdık. Hafızdı. Çok da dindardı. Bazı Kadiri ve Şazeli zikirlerine katılırdık. Ayakta zikrederken onu görecektiniz, aşkı ilahî ile nasıl zıplardı. Yalnız bir hali bize garip gelirdi. Risale- i Nurları tanımişti. Onları çok okurdu. Bir gün kendisine dedim ki: ‘Bak Ali kardeşim, bu kitaplar çok hoş, çok güzel. Sen de haliyle gece gündüz bunları okuyorsun. Fakat unutma ki sen buraya Arapça okumaya ve İslamî ilimleri öğrenmeye geldin. Her şeyin bir sırası var. Şimdi bunları bırak, bol bol Arapça oku. Heybeni doldur. Yarın bunları bulamazsın. Memleketine döndüğünde yine Türkçe değil mi, bol bol Risale okursun.’

Sonraları Mahmut Sami Ramazanoğlu Efendiyi tanıdı ve ona intisap etti. Allah için çok sevdiğim bir kardeşimizdir.”

---

23 Merhum Abdullah İlhan Hocamız aslen Kayseri’nin Yahyalı kazasındandır. Afşın’da Müftülük, şehrimizde de uzun süre vaizlik yapmıştır. Birçok Maraşlının tanıdığı muhterem bir Hoca Efendidir.

Suriye’de hangi okulda kimlerden okudu, nasılsa bunları çok konuşmadık kendisiyle. Çünkü akşam oturularımızda hep kalabalık cemaatler olurdu. Bu tür sohbetler ise özel sayılırdı. İlgisiz insanları sıkabilirdi. Yalnızken de mevzu bitmiyor ki, maşallah konu üstüne konu açılırdı.

Hizmeti

Suriye’nin diplomaları ülkemizde geçersiz olduğu için, orada okuyanlar bir de imtihanla Ezher’e geçer, biraz da orada okuyarak Ezher’den de diploma alırdı. Böylece Milli Eğitimde öğretmen, ya da Diyanet’te bir görev alırlardı. Ali Hocam da Diyanet’i seçmiş, Maraş’ta imamlık, vaizlik, Göksün’de vaizlik ve İl Müftülüğünde Kur’an Kursları Bölüm Başkanlığı yapmıştı.

Bir ara sanayide bazı ortaklarıyla birlikte kısa bir özel iş denemesi de oldu. Fakat işler planlandığı gibi iyi gitmedi. Ortakların çoğu ayrıldı. Kendisi de iyi ki terk etti o işi sonra. Bu kadar okuduktan sonra ilme hizmet yerine bir ekmek peşine düşerek ömrü heder etmek bana her zaman ters gelmiştir. Böyle yapanları da hep Allah için uyarılmış, mesuliyete davet etmişimdir. Hocalık, parası az olsa da geçimi rahat, insanı mutlu eden bir meslektir.

Onu İlk Tanımam

Onu ilk tanıdığım zamanı hatırladım şimdi. 1977’li yıllardı. Ben Kayseri Yüksek İslam’ın son sınıfındaydım. Tatillerde köyümde vaaz ederdim. O zamanın müftüsü Recep Çoban ile tanışmış ve birbirimizi sevmiştik. Bir Ramazan öncesi rahmetli babamla selam ve haber salmış, “*şehirde vaaza ihtiyacımız var. Gelsin bize yardımcı olsun. Ona Bahçelievler camiinde görev verelim*” demiş.

Babam da yarı şaka yarı ciddi:

- Git oğlum. Sabah evlenirken gerek olur. Sana kız istemeye

gittiğimizde “damat kim?” derlerse, “işte şu vaiz’ deriz. Yoksa ‘bir köylü’ desek bu şehirliler kız vermezler, demez mi?

Ben de:

- Gitmiyorum. Biz Allah için iş yaparız, evlenmek için değil. Ameller niyetlere göredir. Sen kadın için hicret eden sahabeye “avrat muhaciri” diye güldüklerini bilmiyor musun? dedim.

Rahmetli babam:

- Oğlum şaka say ve benim lafım yüzümden hizmetten kalma, dedi.

Ben ona her ne kadar “yok” desem de, çaktırmadan Ramazanın ilk günü şehre, Bahçelievler camisine gittim. Maksadım cami kürsüsü gerçekten boş mu, onu öğrenmek. Acemilik işte, ilk önce müftülüğe gitmem gerekmez miydi?

Neyse, yatsı öncesi baktım kürsüde genç birisi oturuyor, sakın sakın konuşuyor. Sanki misafir odasında sohbet ediyor mübarek ziyaretçilerine. İlmini beğendim ama hitabeti hoşuma gitmedi. Biz o zamanlar genciz tabi. Bilenler bilir, çıktık mı kürsüye, her lafı döndürüp dolaştırıp sisteme getirir ve İslamsızlıktan acı acı dert yanar, yanlış gidişin aleyhine konuşuruz. Kaybettiklerimize hüzünlenir, dertlerimizle heyecanlanır, düşmanlarımız bahse konu olunca yer yer aslanlar gibi kükreriz tabi. Coşkun bir nehir gibi boz bulanık köpüre köpüre akarız kürsüde üslubumuzla. Böyle deniz gibi sakinlik ve durgunluk tatmin etmezdi bizi, işin içinde coşku olmazsa vaaz kesmezdi. Bizi dinleyenler bile heyecanla, diken üstünde duru gibi dinlemeliydi!

Fakat Hoca Efendi başlamıştı bir kere. Bir başka mesele de, şehirde bir ay orada burada misafir kalmak bana zor geldi. Müftülük bu meseleyi belki çözerdi veya bize başka bir yerden görev verebilirdi. Her neyse, müftülüğe uğramadan sessizce geri döndüm. Merhum babama da bundan hiç bahsetmedim. O hala gitmeyişi mi kendi sözüne bağlayarak üzülyordu...

Yakından Tanış Olduk

1980 yılında okullar açılırken Maraş İmam Hatip Lisesine tayinim çıktığında önceleri onun sonradan imam olduğu Ulu Camiye yakın bir evde kiraya oturdum. Kalenin güney dibinde, Çukur hamamının yanında, şimdi yıkılan ve yerinde yeller esen bir evdi bu. Sonra da yıllarca Sokak Başında küçük, kutu gibi bir evde yaşadık. O zamanlar Hoca Efendi ile birbirimize çok yakındık. Namazlarda sık sık karşılaşırdık. Hele de Ulu Camide imam olduğu yıllarda onun oturduğu ev de yakın sayılırdı, sık sık ziyaretine gider, sohbet eder, misafiri olurduk.

Sonra arkadaşlarımızdan Ahmet Vişne onun kardeşinin kızıyla evlendi. Bu vesileyle onun bazı akrabalarını da tanıdık. Hanımı da Maraş'ta "Kahveci Mahmut Ayhan" diye bilinen güngörmüş, umur görmüş bir efendinin kızıydı. Hanımı da kendisi gibi misafirperver bir insandı. Bu dostluğumuz uzun yıllar hep böyle sürüp gitmiştir.

Ailesi

Bu mesut ailenin iki kızı üç oğlu vardı. Onlara çok düşkündü. Hamdolsun kızını çok sevdiğimiz bir ailenin öğrencimiz olan oğluna, Fazlı Aslantürk'e verdi. Sağ olsun o da bir evlat gibi ona ve ailesine çok hizmet etti. Diğer bir kızı da Mahmut Ahlatlı Beyle evlidir. O kardeşimiz de Osmaniye'de bir fabrikada çalışıyor o zamanlar.

Hoca Efendinin üç oğlu vardır demiştik. O yıllarda küçük-tüleri haliyle. Sever okşardık yanımıza geldiklerinde. Şimdi büyümüş, iş güç sahibi olmuşlar hamdolsun. Büyük oğlu Muhammet Efendi, eniştesi Fazlı Efendinin yanında durur çoğunlukla. Ortancası Mahmut Bey Ticaret borsasında çalışıyor. Küçükleri Selman Bey de bir turizm şirketinde çalışmaktadır. Halleri iyidir. Hepsini namazlı abdestli dindar insanlardır çok şükür. Ama maalesef babalarının bıraktığı kitapların Arapça olanlarını okuyamıyorlar. Fakat o güzelim kütüphaneyi

dağıtmamışlar da. “Babamızın teberrükü” diyerek bölüşmüşler, evlerinde muhafaza ediyorlar. Arapça okuyan damat Fazlı Efendi latife yapıyor: “Bana lazım olan bir kitabı istediğimde nazla niyazla veriyorlar” diyor. Kitap kıskanılan bir sevgilidir. Okumayanların bile onun öyle elden ele düşmesine rızaları yoktur. Ya bir de okuyanları düşünmeli, kim bilir ne kadar düşmüşlerdir üstüne.

Vefatında torunu var mıydı acaba?

Ben buna yanarım. Bazı kardeşlerimiz, mesela sevgili Haydar Erşahin Bey gibi erken hakka yürüyünce, torunları o güzel insanları tanımadan ve faydalanmadan haliyle mahrum kalıyorlar. Böyle olunca zavallılar ne kaybettiklerini anlayamıyorlar bile. Ali Hocamın durumu da sanırım öyle oldu.

Kitapları

Hocamızın kitapları gündeme gelince bir hatıramı anlatabayım. Gerçi “geride kalan sevdiklerini üzer miyim acaba?” diye düşündüğümünden ötürü bu hatırayı yazıp yazmamakta epey tereddüt ettim. Sonra “belki de hatırlanıp hayırla yâd edilmelere, dualara, Fatihalara sebep olur. Kaldı ki âlimler öteden beri hep maddi sıkıntı çekmişlerdir. Bu bir ayıp ve noksanlık değil ki? Sevgili Peygamberimiz (s.a.v)in “el- Fakru fahrî” demesine bakarsak üstelik bu durum onların süsü sayılır” kanaati ve hoşgörü ümidiyle yazmaya karar verdim.

Uzun süre kirada oturan Ali Hocamız nihayet bir ev yaptıırıp içine oturmuştu. Fakat anlaşılan borçları boyunu aşmıştı. Ziyaretine gittiğim bir gün bana:

-Hocam, bazı kitaplarımı satmak istiyorum, bana yardımcı ol, dedi.

-Hocam, yardımcı olmaya hay hay. Ama kitaplarınızı satmaya gelince bunu hiç istemem. Bu kitaplar en çok bu eve yakışır, sizlere her zaman gerektir.

-Kalanlarla idare ederim. Mecbur olmasam bunu size söyle-

meyeceğimi bilirsiniz.

-Evet, hocam işin ciddiyeti meydanda. Ancak başka bir çözüm arayalım demek istedim.

-Başka bir çözüm yok Cemal'ım, olanları bitirdik.

-Tamam, hocam ben bir bakayım, size bilgi veririm sonra.

-Peki.

Evinden çıktığımda zaten oraya çok yakın olan Ahır dağının bütün deli poyrazı benim başımda esiyordu sanki. Maraş'ın birkaç âliminden birisinin durumu bu idi. Oysa bölge dışından gelmiş âlimlerin yoksulluğu belli olduğundan onlara geçim veya ev yapımında yardımcı olan bazı dindar zenginleri duymuştum. Ama üstü örtülü olan yerlilerden demek ki pek haberleri yoktu. Bir de malum, sadece bu şehirde değil, her yerde yerlilerin pek kıymeti bilinmez, yabancılar nedense iltifat görür. Atalar o yüzden danalı öküzlü atasözü söylemişler mi?

Neyse, çıktım oradan ve istişare için aklıma gelen birkaç dosttan ilk sırayı alanın Şekerci Arif (Aktolun) abinin yanına gittim. Konuyu müzakere ettik. Kanaatimce öyle gözüküyordu ki, zaten sattığı kitap hoca efendiyi borçlarından yana pek de rahatlatmayacaktı. O arif dost, "tamam hocam, başka bir yere gitmenize gerek yok. Biz gerekeni münasip şekilde yaparız. Gerekirse kitaplarını alır, yine kendisine hediye ederiz" dedi. Allah ondan razı olsun, ömrüne bereket ve saadet versin, bana bayram sevinci yaşattı.²⁴

---

24 Şekerci Arif abi kredi kartlarının olmadığı zamanda maddi bir sıkıntım olursa ilk başvuracağım üç kişiden birisidir. Samimiyetine, ihlasına inanır, minnet ve başa kakmanın asla olmayacağına güvenirim. Daha önceleri kendisinden izin almadığım için adımı vermemiştim. Şimdi bu kitabı yazarken konuyu tekrar açtım ve "yazayım mı?" dedim. Dedi ki: "Bu konuda benim bir ikramım olmadı. O yüzden benim adımla yazıp yazmamanda beni ilgilendiren bir şey yok. Asıl yardımı yapan ise vefat etti. Onun için de bir riya, süm'a, övünme tehlikesi kalmadı. Yazmakta serbestsin. İster yazmazsın, mahşere kalır. İster yazarsın, başkalarına da iyi örnek olur. O hayrı yapan zaten çok hayır yapmakla bilinen rahmetli Nuri Çiğir idi. Ben bu konuyu düşünürken yanıma gelmişti. Laf lafı açtı. Duyunca da hoca efendinin bütün ihtiyaçlarını karşılayacak bir miktar bıraktı. Yazarsan belki rahmete vesile olur, hayır dua edilir". Ben de dua edilsin diye yazmayı daha güzel gördüm.

Sevgili hocamla daha sonra karşılaştığımızda tatlı tatlı te-
bessüm ediyordu.

Ahlak Ve Şahsiyeti

Ali Hocam mezheben hanefî, meşreben nakşî idi. Yukarı-
da geçtiği gibi Sami Efendiye intisaplı idi. Halim selim huyu
dervişliğe doğuştan yol veriyordu. O yolun haftalık sohbetle-
rini yapardı. Zaman zaman cemaate toplu sohbetler yaptığı da
olurdu. Biz de o tür sohbetlerine katılırdık. Hatta Ulu cami
hüccesinde herkese açık gece sohbetleri de oldu bir zaman.
Nakşî tarikatı gece seherde teheccüd, evrad ve ezkar ister ma-
lum. Biz de öyle olduğuna hüsnü zannımız var hocamızın.
Onun bu zikirli ve dualı hali simasına da hareketlerine de yan-
sırdı maşallah. O yüzden yakışıklı siması daha bir şirin, daha
bir nurlu ve mütebessim görünürdü bize.

Hocamın meclisi hep tatlıdır. Zira meclisine hep erbabı
gelir. Sözden, halden anlayan insanlardır. Hele Kadir Çavuş
Hocamla Saçmal İsmail abi de varsa, ilahilerle bir duygu seli
yaşanır ilmin üstüne. Hacı Safa Diş Efendi de eşlik eder on-
lara. Çaylar demlenir, konuşan dinlenir, söyleyenlerle yer yer
ağlayıp gözyaşı dökülür. Velhasıl bir âlemdir yaşanır gider...

Evet, muhterem hocamız ilmini karşılık beklemeden halka
sunan, değersiz dünya menfaati için küçülmeyen, ilmin izzeti-
ni koruyan, kibir ve ucb, yani kendini beğenmişlikten, riyadan
ve süm'adan uzak, rivayeti kendinden menkul faziletfuluşluk-
lara tenezzül etmeyen bir örnek hoca efendi idi.

Öteden beri siyasetle uğraşmazdı. Yanında bahsi açıl-
sa da pek katılmazdı. Meslektaşlarının çoğunun oy verdiği partiye
oy verir, siyasi işini böylece bitirirdi.

Hoca Efendi nihayet bir memur maaşıyla geçinirdi. Evi ya-
pılmazdan evvel uzun zaman kirada gezdi. Ekonomik açıdan
zengin değildi. Ama bunu hiç dert ettiğini duymadım. Bu
mevzuları konuşmayı hoşlanmazdık zaten. Onu hep şükür

halinde gördüm. Bir ara sanayide bir ortaklık iş yapıp onu müdür ettiler. O da çok sürmedi zaten. Ayrıldılar da şükür o da mesleğine dönmüş oldu. Bir ara Göksün vaizliğine tayini çıktı. Fakat orada yaşamayı pek kabullenmediğinden, imam olarak şehre geri döndü. Biz de buna çok sevindik. Onunla aynı meşreptendik. Velhasıl birbirimizi sevecek bir sürü bağlarımız vardı.

Ulu Cami Bereketi

Hoca Efendi az da olsa isteyenlere Arapça okutmuştu. 1980’li yıllarda Ulucami’de imamlık yaparken sabah namazından sonra hücresinde, mübarek bir mekân ve zamanda, mübarek bir dost ile o zaman burada görev yapan, şimdi Çorum İlahiyatta fıkıh hocası dostumuz Ferhat Koca ile birlikte üçümüz, epeyce bir süre Merğinanî’den “Hidaye” okumuştuk beraberce. Tadı damağımdadır hala o bereketli fecir saatlerinin.

Rahmetli o zamanlar imamlık ve fahrî vaizliği beraber götürdü. Hücresinde çarşı esnafının fikhî sorularına cevap verirdi. Akşamları cami hücresinde veya evlerde sohbetler yapardı. Zamanın Müftü Efendisi Ali Rıza Kırboğa Hoca Efendi ona iyilik yapmak gibi iyi niyetli bir düşünceyle onu Müftülüğe şef olarak atadı. Ama bu iş onu hem yalnız, hem de alıştığı hizmetlerinden mahrum bıraktı. Sanırım iyi olmadı. Çünkü o hep insanlarla iç içeydi. Camide yanına gelenler eksik olmaz, esnaf müşküllerini danişır, kendisi bazen onların ziyaretine gider, canlı bir hayat yaşardı. Müftülükteki arkadaşlara soruyordum “ne yapıyor?” diye. Ya “Öyle oturuyor. Pek işi yok. Ya kitap okur, ya da sessizce oturur” diyorlardı. Bu beni üzüyordu. Sanki lütuftan kahra düşmüştü...

Kız İmam Hatip Lisesi Doğru mudur?

Eğitime önem verirdi. Maalesef kız çocuklarının tesettürlü okumasına o zaman devlet izin vermiyordu. Bu yüzden ken-

disi de kızların açılarak okumasına karşı idi. “Bizden Allah ne istiyorsa onu yapmalıyız” derdi.

Hatta kızlar için İmam Hatip Lisesi gündeme geldiğinde de böyle düşünmüştü. Bazıları bence biraz işgüzarlık yaparak hocayı almışlar, kız imam hatibin yapılmasında bu işlerin sivil ayağına önderlik yapan merhum Hacı Kalay amcaya götürmüşler. O da bu fikrin dine aykırı olduğunu söylemiş ve vazgeçirmeye çalışmış. Hocayı çok seven ve kafası karışan Hacı Kalay amca bundan çok üzölmüş, etkilenmişti. Nihayet duramamış, kalkmış Muşlu Ahmet Efendi Hocamıza gitmişti. O da aynı şekilde düşünmüş, hatta Hacı Kalay birkaç kelime ile savunmaya kalkışınca ona, “sana ne Hacı Efendi elin kızlarının okumasından? Allah bunu senden sormaz” demiş, duyduğumuza göre.

Tabi bana da sordular. Biz o zaman İmam Hatip Lisesinin bir öğretmeniyiz. İşin bilincinde ve bilgili olan arkadaşlarımızla istişareye oturduk. Çoğunluk “bu okulun açılmasında fayda var. Buna karşı çıkmak yanlıştır” dediler. Bir kısmı da adı geçen iki hocamız gibi düşünüyordardı. Ben iki gruptan da farklı düşünüyordum. Dedim ki:

“Arkadaşlar, dinin hükmü bellidir. O hocalarımızın görüşüne yanlışı diyemeyiz. Allah ilmi övüyor, cehli yerişiyor. Ama ne olursa olsun, nasıl olursa olsun okuyun da demiyor. Tesettürü terk ederek veya kızlı erkekli karışık olarak okumak din açısından caiz değildir. Fakat başka bir durum daha var: Biz ne yaparsak yapalım, artık birçok Müslüman veliler kızlarını okumaktan alıkoyamıyorlar. İşte kelli felli hocalarımızın çocukları da okuyor.

Madem durum böyledir. Öyleyse bu Kız İmam Hatip Lisesini açalım. Azimet ve takvayı seçenler kızlarını ne buraya, ne de başka bir okula göndermesinler. Mesela benim kızım da bu sene ilkokulu bitirdi, ama ben göndermeyeceğim. Kur’an kursuna gönderip orada okutacağım. Yetersizmiş, ona da kat-

lanırım. Gerek görürsem ben takviye ederim.

Fakat ille de kızlarımı okutacağım diyenlere de ‘işte kardeşim Kız İmam Hatip Lisesi var. Liseye vereceğine bari oraya ver. Çünkü orada tesettür var. İslamî ilimler var. Ortam dindardır. Bir yerde şer de vardır ama liselere göre ehvidir. Liseye göre kıyas bile kabul etmez. Buyurun orada okutun’ deriz. Sonuçta hayırlı olur inşallah.

Yok devlet orada da tesettürsüz okutmaya mecbur ederse, o zaman boykota gider, mücadele ederiz. Kızlarını okutan hocalarımız da başkalarına örnek olarak son kertede çocuklarını okuldan çeker alır, boykota öncü olurlar. Neticede hayır adına elden gelen ne ise onu yapmak lazım.”

Sonuçta okul açıldı ve tesettür önce bir sorun olur gibi oldu. Ancak gerek okul idaresi ve öğretmenlerin, gerekse velilerin kararlı tutumu o sorunu başlamadan bitirdi çok şükür.

Latif Latifeler Yapardı

Malum, latife latif gerek. Hem de az ve öz, yerine ve adamına göre yapılmalıdır. O yüzden eskiler “şaka, yemekte tuz kadar olmalı” derler, çok şaka yapmayı mürüvvete zarar verir, vakar ve ağırlığı alır, adamı gözden düşürür diye hoş görmezlerdi.

Hocam yerine göre latife de yapardı. Bir gün evine gittim ve:
- Hocam hacca gidiyorum. Hem dualarınızı hem de tavsiyelerinizi almaya geldim, dedim.

Bana önce:

- Allah dualarını, ibadetlerini kabul etsin, diye dua etti. Sonra da tebessüm ederek tavsiyesini söyledi:

- Uçağın ortasına otur.

Bana bir gülmek gitti. “İri ve şişmansın, ortaya otur ki uçak havada bir yana yatmasın” demek istiyordu. Gülmemden sordum:

- Hocam beni mi kayırıyorsun, uçağı mı?

Sorsaydım herhalde “ikinizi de” diyerek gönlümü alırdı.

Azrail “Geldim” Deyince

Bir kitabımda onun anlattığı bir hikâyeyi şöyle yorumlayarak yazmışım:

“Rahmetli Ali Parlak Hocamdan duymuştum; Kahramanmaraş'ta hamalın biri koca bir aynalı dolabı yüklenmiş, kan ter içinde satın alanın evine doğru götürüyor. Ulu Camiin altındaki eski halin başında ‘azıcık soluklanayım’ diye durmuş ve yoldan az yüksek olan bir yere yükünü sırtından indirmeden koymuş. Cebinden çıkardığı mendili ile bir ark gibi yaşlı yüzünü saran kırışıklıklardan akan teri silerken, bir yandan da somurdanarak şöyle dua ediyormuş:

- Nedir bu benim çektiğim çile Allah'ım! Canımı al da kurtulayım!

O anda karşısına yakışıklı, uzun boylu ve heybetli birisi dikilmiş ve hamala hafifçe:

- Ben Azrail'im. Allah duanı kabul etti ve beni gönderdi. Hazır ol, şimdi canını alacağım.

Hamal korku içinde bakmış adama. Olur ya, hocalardan hep duyarmış, “melek insan suretinde Peygamberimize gelirmiş” diye. Bu adam da gayet heybetli, vakur ve çok ciddi birisi. Hiç gülmeden sakin ve huzurlu kendisine bakıyor.

Bütün yorgunluğu gitmiş hamalın ve bu sefer soğuk soğuk ecel terleri dökmeye başlamış. Öyle uzun uzun, kara kara düşünmeye başlayacak vakit de yok. Öyle ya, kendi aleyhine beddua etmişti. Etmişti etmesine ama bunda ciddi değildi ki. Bu bir fakir hayat yaşamının zorluğundan şikâyet idi. Yani basit bir samırdanma, ya da öylesine bir teselli arama idi. Yoksa gerçekten ölümü isteme değildi. Hayat ne de olsa tatlı idi. Böyle bile olsa yaşamak isterdi. Allah Teâlâ'nın kalplere vakıf olduğuna inanırdı. Bu duada samimi olmadığını, öylesine dediğini Allah Teâlâ bilirdi. Nerden çıktı şimdi bu Azrail? Canını nasıl kurtaracaktı Şimdi?

Başını kaldırdı mahzun ve mahcup bir edayla dedi ki:

- Azrail Efendi, sen benim dediğime bakma. Ben hem dırıldır eder, hem de işime giderim.

Sonra daha cevap bile beklemeden hemen yükünü sırtlanarak yürür yokuş yukarı Kanlıdere'ye doğru. Görmek için arkasına bakmaz bile...

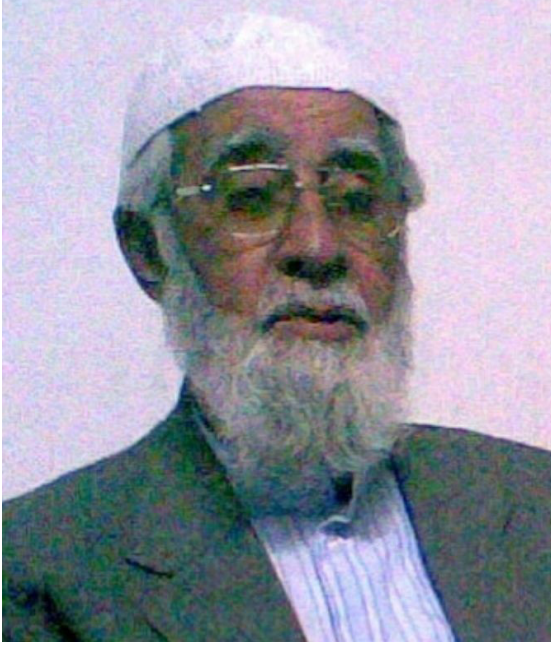
Kimdi bu adam? Dediği gibi gerçekten Azrail mi idi? Yoksa zavallı hamalın bedduasını duymuş da ona hayatın tatlılığını anlatmak, zorlukların yanında ondan daha büyük ve bol nimetlerin de varlığını göstererek şükretmesini sağlamak, işini sızlanmadan, samırdanmadan, gönül huzuru içinde yapmasını öğretmek, dil terbiyesinin önemini kavratmak isteyen akıllı bir muzip mi idi?

Kim bilir?

Bilinen bir şey varsa o da insanın bu aceleci yanıdır. Aceleci, şikâyetçi, tez canlı, nankör yanıdır. Varlığa düşünce hoyratlaşan ve kuduran, verene teşekkürü unutan, yokluğa düşünce de umudunu kaybederek ye'se batan, kahrolarak aleyhine beddua eden yanı. Yani cahil ve zalim yanı.

Allah Ali Parlak Hocamıza rahmet eylesin, vakti saati geldiğinde cümle sevenleriyle birlikte Cennetinde buluştursun inşallah

ALİ HAYDAR KİREÇCİ HOCA EFENDİ

Özellikle bitmez tükenmez Şam maceraları, öğrencilere sanki bir Alaaddin'in sihirli lambası veya Sinbad'ın harikalar diyarıdır ve "Ali Baba" o maceraları anlatırken bir masal kahramanıdır. Onun can kulağı ile dinlenen hikâyeleri, binbir gece masalları gibi sürer gider dersler ve yıllar boyunca. Ve ben ikinci ağızdan, yani arkadaşların dilinden bunları ağızım açık dinlerim.

Tatil Buluşmaları

Talebelik yıllarımızda okul tatillerinin en zevkli yanı, okumak için değişik vilayetlere giden öğrencilerin köylerinde yeniden buluşmalarıydı. Ben Diyarbakır'dan gelirdim. Arkadaşların çoğu Kahramanmaraş'ta okurlardı, ya İmam Hatip Lisesinde veya o zamanın lakabıyla Kara Lisede. Yazın hepimiz köyümüz Hartlap'ta buluşurduk.

O zamanlar köyümüzde ortaokul ve lise yoktu. Çoğunlukla İmam Hatip Lisesine giderdi gençler. Bu Allah Tealanın köyümüze bir lütfudur. Bunda köyümüzün dindarlığının etkisi çoktur tabi. O zamanlar bendeniz, Ahmet Çelik, Fahri Çelik, Ahmet Vişne, rahmetli Bekir Mercimek aynı dönemde İmam Hatip Lisesinde okuyan gençlerdik. Daha sonra o kuşağa Ahmet Yeter, Abdullah Yayan, Mehmet Vişne, Adnan Alagöz ve daha başkaları da eklendi.

Mehmet Gönül, Hamit İşler ise tabiri caizse "liseli İmam Hatipliler" idi. Yani İmam Hatiplilerle benzerleşmiş, düşünce ve davranışta aynı boyaya boyanmış gençlerdi. Bu gençler tatilde bir araya gelirlerdi. Çalışan çalışır, çalışmayanlar da gün boyu bir araya gelir, yetmez, bir de gece buluşur, koyu sohbetleri demlerlerdi. Belki de onlar her zaman öyleydi de ancak ben bu nimeti yazın yakalayabiliyordum. Bu da benim herkesten uzak Diyarbakır gibi bir gurbette okumamdan kaynaklanırdı.

Öğrenciler ve öğretmenler bir araya gelince daha çok ne konuşurlar?

Okulun ihata duvarından dışarıya çıkamazlar genellikle. İşte bizim arkadaşlar da bir araya gelince okuldan ve öğretmenlerden bahseder dururlardı daha çok. İyi de ben katılamıyordum genellikle bu konuşmalara. Çünkü tanıımıyordum anlattıkları okulu da, öğrencileri de, öğretmenlerini de. Benim okulumu ve hocalarımı da onlar tanıımıyordu.

Peki, öyleyse oturup somurtuyor muydum?

Hayır, anlatılanlar öyle cazip, öyle hayret verici, öyle ilginç şeylerdi

ki, haliyle ben de onları zevk ve şaşkınlıkla dinlerdim. Bence çok şanslı öğrencilerdi bunlar!

Adı Geçen Hocalar

Arkadaşlarımın konuşmalarında şu isimler sıklıkla geçirdi. Başta velileri de olan Ziya Güvenen, sonra Hüseyin Bahar, Ali Baba, Necmeddin Gevri, Fahri Kanadıkırık, Kara Dayı, yani Mustafa Koyuncu..

Ziya beyi tanımadım. Anlatıldığına göre çok zeki, çok kabiliyetli, çok yönlü, bir o kadar da coşkun ve hatta taşkın. O taşkınlığı mesleğine mal olmuş sonraları. “Ali Baba” dedikleri ise Ali Haydar Kireççi Hocadır. Anlattıklarına göre öğrencilerin “baba” demelerini hak etmiş birisidir. Suriye’de Şam’da okumuş. Arapça ve İslamî ilimlerin neredeyse yok olduğu bir kıtlık zamanında Kahramanmaraş İmam Hatip Lisesine genç bir öğretmen olarak gelmiş. İlklerden olma avantajıyla koca bir beldenin gönlüne taht kurmuş. Kendine karşı şehirde yoğun bir ilgi oluşmuş. Okul dışında da sohbetlerin gözde adamıymış.

Çok sonraları beraber çalıştığımız günlerde bana bir defasında şeker hastalığını anlatıyordu. Sordum:

-Buna nasıl yakalandınız hocam?

O münasebetle şöyle söylemişti:

-Aman paşam, talebelikte yarı aç yarı tok okuduk. Sonra Maraş’a gelince her akşam bir evde misafir olduk. Maraş’ın yemekleri de malum. Kendimize hâkim olmadık. O yokluktan sonra bu pisboğazlığa düşünce işte şeker olduk.

-Estağfirullah hocam.

-Yok ciğerim, gerçek bu, gizlemeye ne gerek, dedi.

Tam Bir Sohbet Adamı

Bildiğim kadarıyla düzenli bir vaaz halkası olmamış ama tatlı dili, güler yüzü ve engin tecrübesi ile tam bir sohbet adamı olmuş. Yani planlı programlı ve disiplinli konuşma yerine tam bir serbestlik içinde geçen, konu nereye giderse oraya doğru kendiliğinden akan nehir gibi bir sohbet. Eski tasavvuf geleneğinde görülen türden usta bir sohbet şeyhi hoca, o dünyaya yabancı olsa da. Bulduğu meclisin en önem-

li özelliği neşedir. O varsa bir mecliste, neşeyle yenilir içilir her şey, neşeyle ifade edilir. Bir ilmî kelamın yanına muhakkak üç beş hatıra da eklenir en canlı ve neşeli tarafından. Kimin hoşuna gitmez ki bu sohbetler? Öyle olunca da Kambersiz düğün olmaz!

Bu “hayat ve sohbet adamı” özelliği derslerine de yansır Hoca Efeninin duyduğuma göre. Hangi derse girerse girsün, önce tecrübelerine dayalı olarak hayatı anlatır öğrencilerine. Onun için müfredat programı diye bir şey yoktur. Belli bir başlık ve belli konular yoktur onun dersinde. O gün ne öğretilcekse veya öğrenciler nereye yönlendirecekse o işlenir. Başkalarına sormadıkları her soruyu Ali Baba’ya sorar öğrencileri. Başkalarına açamadıkları sorunlarını ona açarlar. Mahrem demez, ayıp demez açarlar. Derse girmeden önce soru doldururlar ceplerine. Öğrencilerin her sıkıntılarını önce Ali Baba duyar ve ilgilenir. Bir güven oluşur ona karşı, bir sevgi halelenir etrafında, bir hürmet ve muhabbet dalgalanır sınıftan okula, okuldan şehre doğru, suya atılan taşın dalga dalga daireye yayılması gibi.

Özellikle bitmez tükenmez Şam maceraları, öğrencilere sanki bir Alaaddin’in sihirli lambası veya Sinbat’ın harikalar diyarıdır ve “Ali Baba” o maceraları anlatırken bir masal kahramanıdır. Onun can kulağı ile dinlenen hikâyeleri, bin bir gece masalları gibi sürer gider dersler ve yıllar boyu. Ve ben ikinci ağızdan, yani arkadaşların dilinden bunları ağızım açık dinlerim. Duyduklarıma bakarsam ben böyle bir öğretmen görmedim. Sanırım görmem de mümkün değil.

Zaman zaman sohbetlerimizde bunun değerlendirmesini de yaparlardı arkadaşlar. Bazıları bunun öğrenciyi yetiştirdiğini söyler ve takdir ederlerdi. Bazıları da “iyi ama o esnada esas öğrenilecek ders konuları kaynar giderdi. O eksiklik ne olacak?” derlerdi. “Bunun zararını İslam Enstitüsü imtihanına girip de kaybedince gördük” diyenler de duyulmuştu. Kimileri de onlara cevap yetiştirir, “sanki öğrenecek talebe vardı da hoca öğretmedi” derdi. Kimileri de her şeyi ilme ve öğrenmeye getirirdi. Sohbetleri böylece tatlı tatlı devam eder giderdi arkadaşların. Müstakbel bir öğretmen adayı olarak bu değerlendirmeler dikkatimi çekirdi. Kendime bir usul yakalamaya çalışırdım.

Nihayet Beraber Çalıştık

1980 yılında okulların açıldığı bir ayda Maraş İmam Hatip Lisesi- ne tayinim çıkınca Ali Hocam ile beraber çalışma durumumuz oldu uzun yıllar. Doğrusu tam da anlattıkları gibiydi. Yaşlanmıştı tabi. O bir üstattı okulda, gerek idare, gerekse öğretmenler arasında ayrı bir yeri ve değeri vardı. Öğretmenler odasına geldi mi hemen etrafı çevrilirdi. Herkesin gözü onda, kulağı sözünde olurdu. O da bu iltifattan memnun, şen şakrak sohbet katılır, konuştuğunda herkesi neşelen- dirirdi. Güneşin girdiği yere hastalık giremediği gibi, onun olduğu yere hüznün giremezdi. Latifeyi severdi. Hayret ettiğim bir yanı da, bu kadar ağırlığına rağmen, mağrur ve kibirli değildi. Kimseye mesafe koymazdı. Hatta mütevazı sayılırdı. Öğretmenler odasında, aşağıdaki kooperatifte, bahçede hocalar sohbet ederken gelir, sıradan birisi gibi oturur, yapılan hürmet ve tazime tevazu ile mukabele eder, hiç büyük- lüğünün havasını hissettirmezdi.

Hatta ben ona karşı önceleri biraz ihtiyatlı ve endişeli yaklaşım çaktırmadan. Sebebi, daha önceleri rahmetli İsmail Akben Hocamı- zın müdürlüğü zamanında yaşanmış bazı nahoş olaylardı. Uzun uzun anlatmak istemiyorum, Ali Hocamın başını çektiği bir grup İsmail Hocamın müdürlüğünü yadırgar, iki sene biraz üzerler onu. O da iki seneye kadar onlara tahammül eder. Ama bir gün öyle bir manzara ile karşılaşır ki, orada sabır taşı çatlar, alır eline dosyaları, doğru valiye çıkar ve onunla Naci Kahraman hocamızın sürgününün olarak tayinini kazalara çıkarır. Neyse araya dostlar girer, Hacı Kalay amcanın evinde bir ziyafet vesilesiyle birleştirilir ve barıştırılırlar. Sürgün tayinler du- rur. Fakat galiba olayın içinde biraz mecburiyet, daha çok da siyaset vardır. İsmail Akben Hocayı tayin eden iktidar gidince, bu bir fırsat veya imkân bilinerek müdürlükten alınır ve okuldan sürgün edilir. Her neyse, İsmail Akben Hocamla aralarında bir muhabbetsizlik ya- şanmıştır.

Bunları niye mi anlatıyorum? Niye mi Ali Hocama karşı biraz ihti- yatlı ve endişeli davranıyorum?

Medine’de Kucaklaşma

Sebebi şuydu: Onlar bilmiyor ama İsmail Akben Hocam benim hem uzaktan akrabam, hem de Diyarbakır İmam Hatip Okulundan hocamdır. Bu cihetle kendisini iki kat severim. Bu olayları onun ağzından kaç kere dinlemişim. Onların bilmedikleri bazı meselelere dolayısıyla vakıfım. İşte bu yakınlık yüzünden acaba Ali Hocam benim tarafsız ve adaletten, insaftan yana olma karakterimi bilmez de, yok yere bana tavır alır mı?

Aradan yıllar geçer. Sene 1987. İlk haccımızdayız. İsmail Hocamla beraberiz. Medine’de merhum Enis Efendinin ziyaretinden geliyoruz. Kalbimiz onun müthiş müessir sohbetiyle ürpermiş, saflaşmış, yufkalanmış, arı duru olmuş. Tam Mescidi Nebiye giderken karşımızdan bir cemaatle Ali Haydar Kireççi Hocam gelmesin mi? İsmail Akben Hocam onları görünce çok sevindi ve hızlıca Ali Haydar Kireççi Hocama doğru gitti, kollarını açtı. O da aynen karşılık verdi. Öyle bir kucaklaştılar ki, biz bir kenarda kendimizi zor tuttuk. Sanırım içlerinde ne varsa, hepsini bu sefer hakikaten oracıkta, o mübarek mekânda döktüler ve helalleştiler.

İşte benim tedirgin ve ihtiyatlı olmamın sebebi buydu. İsmail Akben Hocamla uzaktan akraba olmaktan ailecek görüşmekten öte bir muhabbetimiz vardı. Her huyumuz sanki tutardı birbirini. Çok sevdiğimiz birbirimizi. İşte ben acaba onunla olan yakınlığımdan dolayı Ali Hocamın bana bir uzaklığı, tedirginliği, tepkisi olur mu diye endişeliydim. Başkalarından duyacağına benden duysun diye bir punduna getirip bu akrabalığı ve yakınlığı duyurdum kendisine. Gülerek, “Olur mu öyle şey paşam” dedi. Ruhu şâd olsun. Gerçekten de ne tutumunda bir değişiklik oldu, ne bana olan sevgisinde bir azalma. Zamanla daha da artan bir sevgi saygı içinde olduk birbirimize karşı. Allah var, bana muamelesi çok güzel, çok seviyeli, hak etmediğimi düşündüğüm kadar saygılı idi. Bunu görünce bütün kaygılarım gitti. Ben kendisini zaten içtenlikle severdim. Daha da çok sevdim.

İmam Hatibin Sembolüydü

Ali Hocam son zamanlarda yaşlanmıştı. Derslere girer çıkardı elbette ama eski verimli çağı geçmişti haliyle. Zaten okul idaresi de ona çok bir öğretmenlik yaptırmazdı. Müdür Bey de çoğu zaman onun yerine birisini derse gönderir, onu okul işleri için ilgili yerlere alır götürür, sorunları beraberce çözmeye çalışırdı. Okul müdürü onu almadan neredeyse şehre ziyaretlere inmezdi.

Sadece idare mi?

Dernek de onu almadan İmam Hatip için yardıma gitmezdi. Hacı Kalay da onsuz sanki bir yere gitmezdi para istemek için. O ve Hacı Kalay okula lazım olan bina yapımında hep beraber çalışırlardı. Sadece bunlarla sınırlı da değildi, o her sorunla ilgilenmekten geri durmazdı. Belli bir alanın değil, her alanın adamıydı.

Ahir ömründe kim aklına düşürmüştü bilemem, müdürlüğe kafa sardı. Ayak oyunlarını bilmeyen, siyasetle çok arası olmayan bu adam da hangi kafayla müdürlüğe heveslendi, aklım almıyor. Hırs böyle bir şey demek ki! Doğrusu onun gibi birisi, tecrübesiyle bu işlerin kendinden uzak olduğunu bilmesi gerekirdi. Nihayet onu müdür yapmak için Ankara'ya beraber gidenlerden birisi, cebinde kendi müdürlüğünü onaylayan evrakla dönerken, bunda haberi bile yok, yolda hala müdürlük sayıklıyordu!

Mızrak çuvala sığar mı? Nihayet müdürün kim olduğunu görünce, ona neler neler yaptığını anlatır durular. Biz de gülerek seyretmiştik olayları. Fakat Ali Babaya rağmen, hem de ona kazık atarak müdür olan birisi orada yaşayabilir miydi? Onların ahmaklığı da bunu görememektir. Nitekim ihaneti fark ettiği gün işi bitmişti o müdürün. Tabi ki çok kalamadı o okulda müdür olarak, evrakı koltuğunda okulu dahi terk edip gitti.

Gerçek şu ki müdürlük Ali Hocamın ne mizacına, ne bilgisine, ne yaşına, ne de hizmet tarzına hiç uygun değildi. Herkese gelse, ona gelmezdi. Bunu kendisi de kabul eder, çok sonraları "sen kim müdürlük kim? Senin neyine müdürlük? Kafa işte" diyerek anlattıkça gülerdi.

Yersiz Bir Mücadele

Ali Haydar Hocamız emekliye ayrılınca çok meslektaşının aksine hemen sakal bıraktı. Elinde bastonuyla şimdi tam bir hoca kılığındaydı. Hatta bilmeyenler bakınca onu bir “Şeyh Efendi” sanırdı. Şeyh Efendi deyince aklıma geldi, çoğu Arabistan’da tahsil görenlerde olduğu gibi tasavvuf ve tarikatlara karşı olumsuz bir tavrı olduğu söylenirdi. Doğrusu bana bu konuyu hiç açmadı. Sohbetlerinde de menfi bir söz ve tavrını duymadım ve görmedim, Demek bu konuda ya aşırı bir görüşü yoktu. Veya gençliğinde varsa da zamanla bu aşırı tutumu törpülenmişti. Öyle ya, hayat ona da bize de ne hakikatleri öğretmişti.

Belki de böyle zannedilmesi “Süleymancı” denilen cemaatle yaman bir kavgasının olduğundandır. Fakat bu kavga, tarikat cihetinden değil, İmam Hatipleri savunmasından kaynaklanır. Çünkü başka tarikat guruplarıyla böyle bir durum yaşamamıştır. Gerçi hamdolsun o kavgalar nispeten geçti. Ama bir zamanlar o kardeşlerimiz, sanki bütün varlık sebeplerini İmam Hatip Liselerine düşmanlık olarak bilmişler, İslam’a için şirk ve küfürle kavga yerine hizmette kendi kardeşleri sayılan İmam Hatiplerle mücadele eder hale gelmişlerdir. Bunu da bir hizmet sanmışlardı. Tabi ki etki, haliyle tepkiyi doğurmuştu. Bilemiyorum, onlara sorulsa belki de onlar “etki oradan geldi, biz tepki gösterdik” diyeceklerdir. Ama sonuçta maalesef Müslümanların emek ve enerjileri heba olmuştur.

Aslında bu sadece burada değil, Türkiye çapında bir meseleydi. 12 Eylül darbesi iki tarafı da ezdi ve ceza evinde yatırdı. O zaman biraz tanıştılar ve aradaki soğukluğu giderdiler. Hatta bir zamanlar Tekir’de dostlarla sohbet ederken o cemaatin hocalarından Recep Bey az ötede bir lokantaya gelmiş. Bize haber verilince, kalktık ziyaretlerine gittik. Kucaklaşırken bana dedi ki: “Sevişmemiz için illa bir darbenin mi olması lazımdı?” Oturunca bunun başından geçen bir hikâyesini anlattı. Pazarcık ceza evinde bunu beraber yattıkları bir Diyanet hocasına söylemiş. Geçelim şimdi, uzun hikâye. O macerayı

baştan sona içinde yaşayarak gördük biz, ama yeri burası değil.

Medine'den Bayram Tebriki

Sanırım 2005 yılıydı. Daha sonra da olabilir. Zamanla aram iyi değildir. Bir Ramazan bayramı günüydü. Medine- i Münevver'e'den aradım Ali Hocamı. Kendimi tanıttım, “mesafe uzak, ses değişebilir, tanıyamayabilir” diye. Bayramını tebrik edip ellerinden öptüğümü söyledim. “Tanıdım ciğerim tanıdım. Allah senden razı olsun” dedi ve ağlamaya başladı. Ben hastalığına verdim. O zaman yatağa düşmüştü. “Bir o haline, bir de eski bayramlara bakarak ağlıyordur” dedim içimden. Ama maalesef çok daha kötü ve çok da acı bir vaziyetle karşılaştım. Çünkü biraz sakinleşince bana ne dedi biliyor musunuz?

“Bak sen ta oradan aradın ve bayramımı tebrik ettin. Ama şu saat oldu, daha kapımı kimse çalıp da bayramımı tebrik etmedi burada!”

Dondum kaldım!

Vefasız mıyız?

Ali Haydar Hocamız bir ömrü dop dolu ve çok canlı yaşayınca, ahir ömründe bir kenarda kalmak, unutulmak, bayramda bile hatırlanmamak ona haliyle herkesten daha zor gelecektir. O yüzden yaşının bir hayli ilerlediği ve bazı hastalıklardan dolayı bünyesinin zayıf düştüğü şu günlerde, başta talebeleri olmak üzere bütün sevenleri onu yalnız bırakmamalı, sık sık ziyaret etmelidirler diye düşünüyorum.

Hani “Allah kimseyi gördüğü günden geri koymasın” derler. O hocamız etrafında hep insan halkası gördü, sohbet gördü. Şimdi o gördüğü günlerden geri kalır da bir köşede yalnızlık çekerse içerleyebilir, üzülebilir, hatta kahrolabilir. Belki nezaketinden dolayı bunu kimseye dillendirmeyebilir. Ancak

bunu bizlerin anlaması gerekmez mi?

Bayramlar, çocuklar kadar yaşlılarındır da...

O yüzden dostlarına buradan seslenmek istiyorum; en azından üç ayda bir, olmazsa altı ayda bir hocamızı ziyaret edelim. Ayda bir demiyorum, o zaman da evi dolup taşar da rahatsızlıklara sebep olabilir. Her talebesi veya seveni altı ayda bir ziyaret etse, evi cıvıl cıvıl insan kaynar. Bunu bile yapamayacaklara hatırlatıyorum, hiç olmazsa bayramlarda bir ziyaret ediniz. Yoksa hem büyük bir sevaptan mahrum kalırsınız, hem de “vefasız” yaftası boynunuza asılır. Hepimizin hocalarımıza karşı ödenemez borçlarımız vardır. Bir ziyareti bile yapamazsak, bu minnet ve şükran borçlarımızı nasıl ödeyebiliriz?

İtibarını Hep Korudu

Hocamızın cemiyetteki hizmet hayatı sanırım ilmî hayatının üstündeydi. Halktan çok itibar gördü. Hiç şüphesiz bu itibar da bir hak vergisidir. O da bu itibarı boşa çıkarmamış, cemiyetin bu sevgisini istismar etmemiştir. Hocalığına asla zül getirmemiştir. Dünya menfaatine alet etmemiştir. Geriye evlatlarına ve camiasına ter temiz bir isim ve itibar bırakacağı muhakkaktır. Yoksa toplum kimsenin hatırını yok yere saymaz ve değerlendirmesinde kolay kolay aldanmaz.

Yakın arkadaşlarımdan duyduğum ve gördüğüm kadarıyla hocamız kendisinden umulan kadar çok okumazdı. İlmî tebbuatı azdı. Zamanında öğrendiğini iyi ve sağlam öğrenmişti. Onun ekmeğini yerdi. Kimden duyduğumu şimdi hatırlamıyorum, gençliğinde Hanefi mezhebinin en özet fıkıh kitabı olan Kudurî'nin Arapça metnini ezberlemişti. Onun ana sermayesi bu idi ve ömrü boyunca bunu iyi değerlendirdi.

Nitekim evinde ziyaret ettiğimizde kütüphanesi bizi şaşırttı. Biz bir ev dolusu kitap beklerken, bir duvar dolusu bile değildi. Fakirlikten mi, ilgisizlikten mi böyleydi, bilemiyorum.

Hocamız gençliğinde bir heyecanla Zeynî Dehlan'ın bir ki-

tabını “Vehhabiliğe Reddiye” adıyla çevirmişti. Kitap 103 sayfa olup Otağ Matbaasında İstanbul’da basılır. İşte onun kapağı:

Hocamdan dinlediğime göre ülkede yaşayan vehhabiler buna büyük tepki verirler. Hocamın da bu tepkiden gözü kor-
kar. Bir daha da tercüme işlerine girişmez.

Bir Temenni

“Keşke hatıralarını olsun yazsaydı” diyerek bir teklif ve temennimi dile getireyim mi?

Ne olur bir talebesi çıksa da onun anlattığı hayat hikâyelerini kitaplaştırsa ne kadar iyi olur. Biz de merak ediyoruz; Suriye’ye ne zaman, nasıl, kimlerle gitti? Orada hangi okullarda ve hangi hocalarda okudu? Etkilendiği şahsiyetler, kitaplar ve olaylar nelerdi? Döndüğünde ülkesini nasıl buldu? Türkiye ile Arap ülkeleri arasındaki artılar eksiler nelerdi? Vs. vs...

Bütün bunlar bilinmeye değer konular değil midir? Eğer öyleyse neden bu zamana kadar yazılıp çizilmemiştir. Bence bu bir vebaldir. Bu vebal hala İmam Hatip Lisesinin idare, öğretmen ve öğrencilerinin boynunda durmaktadır. Zararın neresinden dönülürse kârdır. Bu işe İmam Hatip Lisesi idaresi ön ayak olmalı, belli bir plan dâhilinde o ve başka etkin hocalar hakkında kitaplar yazdırmalıdır. Ne olacak, her talebesi hafızasında kalanları not etse de idareye verse, ne eserler çıkar ortaya. Gerisi bir tertip ve redakte işi. Elbet bir yiğit bulunur.

Ne dersiniz ey İmam Hatip Liselerinin müdürleri? Sadece okul mu sizin sorumluluğunuz? O makamın izzeti ve lezzeti ile yetinmek yetiyor mu size? O izzetin ve lezzetin bir bedeli olmayacak mı? Ey onun hikâyeleri ile meclislerini neşelendiren öğrencileri, bu işte sizin bir sorumluluğunuz olmayacak mı?

Dua

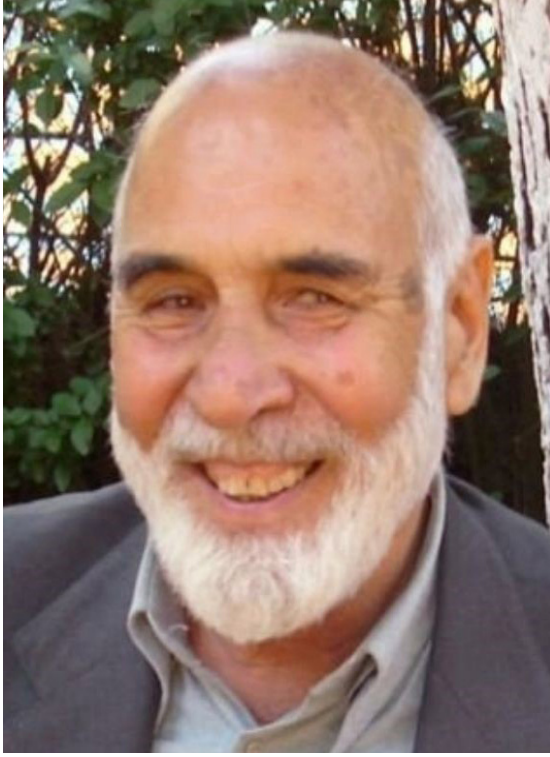
Muhterem Hocamıza buradan sevgi ve saygılarımı sunar-
ken, Yüce Yaraticımızdan ona sıhhat ve saadetler dilerim.²⁵
Allah (azze ve celle) onu incitmesin, daima yüzünü ak, gözlerini
aydın eylesin, yüreğini hep huzurlu ve mutlu kılsın. Zamanı
geldiğinde de hepimize hüsn- ü hatimeler ihsan eylesin ve
sevdiklerimizle cennetinde buluştursun. Âmin.

---

25 Sözüün gelişinden de anlaşılacağı gibi biz bu yazıyı yazdığımızda hocamız
hala sağdı. Şimdi vefatından yıllar geçti. Ama biz yazının bu üslubunu koruduk.
Allah rahmet eylesin.

İSMAİL AKBEN HOCA EFENDİ

İsmail Akben hocamız eğitimci olmakla beraber daha çok bir hareket ve dava adamıydı. Özü sözü birdi, bulunduğu her yerde davasını savunmuş ve davranışlarıyla da bunu göstermişti. Dik durmuştu. Bu yüzden çok acılar yaşadı; makamından, unvanından, hatta mesleğinden oldu. Sürüldü, gurbeti yaşadı. Ama mükâfatını da gördü.

Yiğit Bir Hoca

Kahramanmaraş'ın yiğit evlatlarından birisidir İsmail Akben Hocamız. O iyi bir öğretmen, iyi bir dost, iyi bir akraba ve iyi bir dava adamıdır bizim gözümüzde. Davasının için mücadeleyi göze almış, çilesini çekmiş, asla taviz vermemiş, gerekirse çok sevdiği mesleğinden, memleketinden, makam ve unvanından geçebileceğini yaşayarak göstermiştir. Sadece söz ile değil, bilfiil cihadını yapmıştır. Buna rağmen cihadını dünyasına alet etmemiş, kimsenin gözüne sokmamış, göze girmek için vesile de kılmamıştır. Çok hoş sohbet birisidir. Meclisinde can kulağı ile dinlenirken, kimse onu, çilelerin insanı olarak düşünemez. Yiğit dememiz abartı değil, aynıyla bir hakikattir.

Yetiştirilmesi

1939 yılında dünyaya gelmiştir hocamız. Nahirönü evladıdır. Hoca yetiştirmiş dindar bir ailenin evladıdır. İlkokul ve liseyi Kahramanmaraş'ta, İlahiyat Fakültesini Ankara'da okumuştur. Lütfü Doğan ve Cemaleddin Kaplan Hocaların sınıfı veya okul arkadaşıdır.

Fakülte bitiminde Milli Eğitimde görev alan hocamız önce Edirne'de çalıştı. Sonra Diyarbakır İmam Hatip Lisesine atandı. Bizim tanışmamız orada başlar. Zira ben de orada yatılı bir öğrenciydim o zaman. Dersimize girmedi ama ben hep hocam kabul ettim onu. Çünkü öyle bir insanın talebesi olmak da bir övünç kaynağıdır.

Utandırmak İyidir Ama

Rahmetli babam ona selam yazardı mektuplarında. Ben de götürüp söylemeye utanırdım. Yahu ne utangaç yetiştirmişiz böyle? Evet, utanmak çok iyi ve çok gerekli bir güzel duygudur, ama hayra da mani olmamalıdır. Hayâyı öğretirken bu tembihi yapmak gerekir.

Neyse, merhum babam "Ne haber? Selamımı söyledin mi

İsmail Hocaya? Mektubunda yazmadığına göre söylememişsin. Oğlum o bizim hısımımız. Muhakkak tanış. Selamımı muhakkak söyle” diye yazardı.

Arkadaşlara bu konuyu açınca bana cesaret verdiler. Bir gün o idare kapısının önünde birkaç öğrenci ile sohbet ediyordu. Yanlarına vardım, selam verdim. Severek aldı.

-Babamın size selamı var, dedim.

-Baban kim?

-Demir Efendi.

-Vay yaramaz çocuk. Sen miydin o bize anamızdan bir sürü fırça yediren? Gel bakalım şöyle.

Bir tenhaya oturduk. Meğer annesi de yanında kalıyormuş Diyarbakır’da. Ona durmadan:

-Oğlum burada bir akrabamızın çocuğu varmış. Zavallı gurbette kimsesiz. Sana kaç oldu söylüyorum “şu çocuğu bul” diye. Sen niye kulak asmıyorsun?

-Ana öyle biri olsa beni bulmaz mı? Kulak asmadığımdan değil. Sen yanlış bilmeyesin?

-Yok oğlum yok. Ben kaç kere sordum. Sen ihmallik ediyorsun.

Anası haklı. Onun ihmalkarlığı olmuş vaziyetten anlaşılır. Yoksa öğrencilere “Bana bir Maraşlı bulun” dese, gerisi çorap söküğü gibi gelmez mi?

Neyse, aldı beni evine götürdü. Bir ev yemeği yedim. Ev havası teneffüs ettim. Bunlar gurbette ilaç gibidir adama, bilen bilir.

Her Zaman “Abi”

İsmail Hocam kişiliği ile her zaman “abi” pozisyonundaydı diğer öğretmenlerin yanında. Bunun en büyük sebebi cesaretiydi. O zamanlar Türkçülük Kürtçülük hareketleri aleni cereyan ederdi. Yetmişli yıllara girerken anarşi yine azıtmıştı. Sol terör faaliyeteydi. Kürtçülerle solcular işbirliği halinde çalışı-

yorlardı. Bu arada Molla Mustafa Barzanî'ye müthiş bağlılık vardı. Sınıfımızın yarısı bu hareketlerin içindeydi. Hatta şehirdeki kavgalar bizim okula da sıçramıştı. Bu harekete muhalif olan bazı arkadaşlar dayak bile yediler.

Hocalarımız da ikiye bölünmüştü. Kürtçüler açıktan tahrik ediyorlardı. Sağcı muhafazakâr öğretmenlerin başında İsmail Akben Hocamız vardı. Cesaretiyle onları birleştirmişti. Beraber hareket ediyorlardı.

Garip Bir Ziyaretçi

Bir Pazar günüydü. Nöbetçi öğrenci arkadaşlarımla top oynarken beni buldu:

-Seni nöbetçi öğretmen istiyor.

Oyun çok tatlı. Nöbetçi öğretmen beni niye çağırır ki? Bir hizmet varsa, işte nöbetçi öğrenci var ya! Çok garip bir durum.

-Ne yapacaktım?

-Git kendin sor.

-Allah Allah! Sırası mı şimdi? Ne güzel oynuyorduk yahu!

Neyse, çağırılmışız, gitmemek olmaz. Terimi sildim, kıyafetimi düzelttim ve kapıyı çaldım ve selam verdim.

-Gel bakalım Cemal!

-Buyur Hocam!

-Sen İsmail Akben Hocanın evini biliyor musun?

-Evet.

-Güzel. Bak onun bir misafiri gelmiş. Hadi onu götür de gel.

-Peki hocam.

Orada oturan misafire baktım; biraz sarışın gibi, orta boylu, hafif tombul, iri mercekli gözlükleri olan yuvarlak ve dazlak kafalı birisi. Düşük yola. Yenişehir'e doğru gidiyoruz. Epey gittikten sonra sordu:

-Sen Maraşlı mısın?

-Evet.

-Yaa. Neresindensin?

-Hartlap'tan.

-Yaa. Kimin oğlusun?

-Ormancı Demir Efendinin.

-Yaaaa!

Hım, vurgudan anlaşılan babamı tanıyordu. Ben de merak ettim şimdi, ama bekledim ki kendisi tanıtсын kendisini. Ama ses seda yok. Nihayet cesaretimi toplayarak ben sordum:

-Abi sen kimsin?

-Sonra öğrenirsin.

Ben bundan sonra içimden konuşmaya başladım:

-Yaaaaaa! Sen ubbunu gubbunu sor öğren, bana gelince sonra emi? Ne garip adamsın sen yahu?

Derken vardık hocamın evine. Saat sabahın dokuzu veya onu. İsmail Hocam hanımının yardımıyla pencereyi tamir ediyormuş. Bizi görünce işi bıraktı. Yanımıza geldi ve misafirle kucaklaştı. Bana da hoş geldin dedi ve ekledi:

-Size zahmet şöyle kısa bir tur atın. On beş dakikada işim biter. Sizi bekliyorum.

Adam sanki dilini yutmuş gibi, hiç konuşmuyordu. Sessizce bir tur attık ve yeniden eve vardık. Benim işim bitmişti, izin istedim ama alamadım. Yemek yiyip öyle gidecekmişim. Utanarak yemeğimi yediğimi söylesem de hocam bırakmadı. Laf aramızda sevindim tabi. Bu arada şu garip ve meçhul adamı da belki tanırım dedim içimden.

Oturduk. Çok geçmedi, kahvaltı geldi, yedik. Sohbet koyulaştı. Bir ara hocam sordu:

-Sen bekârdın değil mi?

-Hayır. Evlendim.

-Ne zaman? Hiç duymadık!

-Çok ani oldu zaten. Daha doğrusu bir gün okuldan eve geldim. Baktım ki babam gelmiş. Köşede bir de bayan var. Babam:

-Bu senin hanımındır. Hayırlı olsun, dedi. Böylece evlenmiş

olduk.

-Deme yahu?

-He öyle!

İçimden gülmeye başladım. Ne garip bir adam yahu! Babası da bir âlem! Derken bu arada bu acayip adamı öğrenmiş olduk. Urfa İmam Hatip Lisesinde meslek dersleri öğretmemiş.

Bu yaşadığım garip olayı tatilde anama anlatınca güldü.

-Oğlum, o sıralar biz onun babasının evinde kirada oturuyorduk. Bize “hemen çıkın” deyince, babanla biraz tartıştılar. Münasip zamanda çıktık tabi. O yüzden babanı tanımış ama kendisini tanıtmamış.

Bu mu Mücahit?

Daha büyük şaşkınlığımı ileride yaşayacakmışım da haberim yokmuş. Kayseri’de Yüksek İslam Enstitüsüne girdiğimde Urfalı arkadaşlara sohbet ederken laf lafi açtı, onu sordum. Aldığım cevap karşısında bir daha şaşırdım:

- Ooo, Süleyman Bardakçı Hocamız çok bilgili, çok kültürlü birisidir. Aynı zamanda talebelerle yakından ilgilenen ve onları ders dışında kitap okutan, şuur veren bir mücahittir. Yeniden Milli Mücadelecilerin önderlerindedir. Bizim dava bilinci kazanmamızda çok büyük hizmeti var!

Aman Allah’ım, inanılacak gibi değil! Ama bu şehadeti yapan Adil Öksüz ve Edip Gönenç gibi değerli arkadaşlarım. Gerçekten de şuurlu ve okuyan kardeşlerimiz. Fakat benim şaşkınlığım geçmiyordu bir türlü. Kendi kendime soruyordum: Aman Allah’ım, babasının getirdiği kızla evlenen şu sessiz adam mı mücahit?

Merak ettim tabi. O hocayı kime sordumsa aynen öyle dediler. Boşa dememişler, “aba altında er yatar” diye!

Sonra Maraş Lisesine geldi. Yine aynı o adam. Bu sefer daha yakından tanıştık ve sevdik birbirimizi. Bir gün kendisine Diyarbakır macerasını ve arkadaşlarımın hakkında söylediklerini ve benim ka-

naatimi anlattım ve sordum:

- Hocam şimdi siz, benim Diyarbakır'da tanıdığım gibisiniz. Nerede Urfâdaki Süleyman Hoca?

Gülerek dedi ki:

- Burası Maraş'tır hocam. Ben bilerek İmam Hatibe tayin istemedim. Orada Ali Haydar'lar, Necmettin Gevri'ler, Yaşar Alpaslan'lar, sizler var. O büyük hocalar varken bizim sesimiz çıkmaz. Ben de liseyi tercih ettim. İşimi yapıp evime gidiyorum.

Yıllar içinde aynı yörenin evlatları olarak karşılaşıyorduk. Hoş sohbet bir insandı. Kaderi ilahi, rahmetlinin çok sevdiği bir oğlu ölüncü çok üzülmüştü. O üzüntü yıpratmış kendisini duyduğuma göre. Emekli olunca aldığı ikramiye parasıyla oğlu adına köyün camisini yıkıp yeniden yaptırdı. Cami bitmiş, kendisi de gitmişti. Süyman Bardakçı Hocayı da bu vesile ile tanımış olduk. İnna lillah ve inna ileyhi raciün”.

Netameli Bir Müdürlük

İsmail Hocam, birçok kavgaların içinden geçerek günü gelince Maraş İmam Hatip Lisesine tayin olundu. Giderken de “Diyarbakır'ın tamamını verseler bir daha dönüp bakmam” demişti. Maraş'ta bir müddet öğretmenlikten sonra muavinlik ve derken müdürlük yaptı. Müdürlüğü çok netameli oldu. Orada bazılarının müdürlük beklentisi vardı. İsmail Akben Hocam müdür olunca haliyle bazıları hayal kırıklığı yaşadı, ihanete uğrama hissine kapıldı ve yeni müdüre tavır alarak istenmeyen bir mücadele başlatmış oldu.

Ben bu macera sırasında talebeydim. Fakat onunla yakınlığımız vesilesiyle bu işin macerasını kendisinden dinledim. Başkalarından da dinledim. O zaman Allah Teâlâ'nın “haberlerin araştırılması gereği” hakkındaki ayetin ne kadar hikmetli olduğunu anladım. İşin içine kuru akıl ve mantık, taraflı hisler ve zanlar karışınca nasıl dostlar muğber olur, birlik bozulur gördüm. Bu da bana bir tecrübe oldu.

İşin aslı kısaca şöyle: Ali Aslan Hoca emekliye ayrılınca bo-

şalan yere elbette bir müdür lazım. Öğretmen arkadaşları da haliyle “Kim olsa daha iyi olur?” diye düşünüyor, kendince fikrini beyan ediyor. Bu dağınıklığı bir fikirde toplamak üzere Hüseyin Bahar hocamızın evinde toplanırlar. Aralarından bir müdür seçecekler. Kulislerde İsmail Akben hocamın adı öne çıkar. Fakat konuşma esnasında Necmeddin Gevri hocamız hızlı davranarak umulmadık bir atak yapar: “Ben müdürlüğe talibim. İsmail Hocamı da baş muavin alırım” der. Çoğunluk şaşkındır. İş naziktir.

Bunun üzerine arkadaşlık ve feragat ahlakını bir karakter olarak her zaman taşıyan İsmail hocam hep “tamam” der. Onun dostluk anlayışı böyledir. Arkadaşı talip olduktan sonra kendisi asla talip olmaz zaten. Meclis de bunu karara bağlar ve ayrılırlar. Necmettin Bey dilekçesini verir. Müdürlüğüne kesin gözüyle bakılır.

Ne var ki, herkes Necmettin Beyin müdürlüğünü beklerken İsmail beye bir sarı zarf gelir. Açar okur ve şaşırır. Bakanlık tarafından kendisine Müdürlüğü tebliğ edilmektedir. Çağırır Necmettin Beyi ve vaziyeti söyler. O da der ki:

-Hayırlı olsun hocam. Ne fark eder?

İsmail Hocam ısrar eder:

-Asla olamaz, benim bir talebim yoktu ki. Ben bunu kabul etmiyorum. Araştıracam.

İsmail hocam açar milli eğitime telefonu. Onlar da emri tekrar ederler. Hocam hala “asla olmaz” demektedir. Necmettin Bey anlayışla karşılayınca, diğer arkadaşları onu ikna ederler. O da gider, emri tebellüğ eder. Olur İmam Hatip Lisesinin yeni müdürü.

“Hay olmaz olaydı” der daha sonra. Çünkü çile başlar ondan sonra. Bir hafta geçmez, her gün yanında gülerек sohbet ettikleri Necmettin Bey selamı sabahı keser. Aldatıldığına kanaat getirir. Dedikodu yayılır. Güya İsmail hocanın haberi var yok, iktidara ortak olan Milli Selamet Partisinin adamları

Ankara'ya gitmiş ve Necmettin Beyin üstünü çizdirerek yerine İsmail Beyin adını yazdırmışlardır.

Bu doğru mu?

Değil!

Peki, bu değişiklik nasıl olmuştur?

Uzun bir müddet bunun izahı yapılamamış, dedi kodular da gittikçe yayılmıştır. İsmail Bey ısrarla kendisinin bir dahli olmadığını anlatsa bile, muhalif arkadaşlarını ikna edemez. Zaten ikna olmak istemeyeni ikna etmek hayli zordur. Bu yüzden ortam tatsızdır.

Gerçek Bambaşka

Epey sonra İsmail Bey kalkar gider Ankara'ya. En yetkiliye çıkar ve bu soruyu sorar. Adam da anlatır:

“Teamüldür, biz ayrılan müdür Ali Aslan Beye açtık telefonu ve sorduk:

-Kardeşim yerine kimi tavsiye edersin? O da dedi ki:

-İsmail Akben Beyi.

-Tamam, teşekkürler.

Tam sende karar kılmışken Necmettin Beyin dilekçesi geldi. Biz de ikinizden birisini seçmek için dosyalarınızı masaya yan yana koyduk. Baktık ki sen İlahiyat mezunusun, o Yüksek İslam. Bakanlık İlahiyatı tercih eder. Bu senin lehine bir tercih sebebidir. İkincisi, selefin de seni tavsiye ediyor, bu da artı bir değer. Üçüncüsü, Necmettin Beyin dosyasına baktığımızda gördük ki, çok geçmemiş, yakın sayılan bir zamanda “sağlık sebeplerinden ötürü müdür yardımcılığından istifa etmiş”. Bu eksi bir değer. “Aradan ne geçti ki sağlıksız halinle müdür olacaksın?” dedik ve sende karar kıldık. Bizden başka kimsenin dahli yoktur. Bizim de gerekçelerimiz açıktır.”

Gerçekten de Necmettin Bey bir sebepten dolayı sağlık sorunlarını göstererek istifa etmiş. Bunun sebebinin biliyorum ama yazmak istemiyorum. Yani sonuçta İsmail Akben Hoca-

nın denildiği gibi bir kalleşliği yok. Partinin de müdahalesi yok. İş tamamen bakanlık bürokrasisinin tasarrufudur.

Özür Dileyen Hoca

Yıllar sonra bu hikâyeyi benden duyan Yaşar Alpaslan hocam şaşıtı kaldı. Sonra da bana:

-O zaman benim İsmail Beyden özür dilemem gerekir. Sen onun evini biliyor musun?

-Evet, biliyorum.

-Hadi beni oraya götür.

-Memnuniyetle!

Berberce evine gittik Nahirönü mahallesi. Hikâyenin gerisi onunla ilgili yazımızdadır. Şimdi bu hikâyeyi kitaptan okuyanların şöyle dediğini duyar gibiyim:

- Kardeşim ne zaman o kitap çıkacak da biz bu hikâyenin gerisini oradan okuyacağız? Sen şunu “kes yapıştır” yöntemiyle buraya taşısan olmaz mı?

- Olur, neden olmasın. Dinleyin öyleyse:

“İmam Hatip Lisesi yıllarında bir ara oraya müdür olarak atanan İsmail Abken Hocamla takışmışlar. Güya o, boşalan okul müdürlüğüne rahmetli Necmeddin Gevri için anlaşmış olmasına rağmen o gün iktidarda olan siyasi partisi sebebiyle kendisini tayin ettirmiş. “Bu olmaz. Bu okula ve arkadaşlığa ihanettir.” Diyordu.

İsmail Abken Hocam, davası için çalışan, gayret eden, gerekirse bu uğurda bedeller ödemeye razı olan ve de ödeyen, davası adına kurulu düzenini kaç kere bozarak diyar-ı gurubete sürgün giden, benim de çok sevdiğim bir hocam olmaktan öte, aynı zamanda muhterem bir akrabamdır da. Bu olayları onun ağzından da kaç kere dinlemişimdir. Olay, hiç de Yaşar beyin anlattığı gibi değildir.

Bir gün bu konu açılınca ona İsmail Abken Hocamdan duyduklarımı anlattım. Şaşırdı kaldı. Yaşar Alpaslan Hocam da iyi

niyetli her Müslüman gibi güvendiği insanların yalan söylemeyeceğine, bilerek kimseyi aldatmayacağına inanmış ve bazen haberleri araştırmaya gerek görmemiş. Benzer bir sükût-u hayali Kamil Abama Efendinin evinde de yaşamış.

Yaşar Alpaslan Hocam şaşırmakla yetinmedi ve bana:

-Sen herhalde İsmail Abken Hocanın evini bilirsin? Dedi.

-Evet, bilirim.

-Yahu sana zahmet kalk beni ona götür. Ben ondan özür dileyeceğim.

Çok sevinmiştim. İnsan böyle inşaf olmalıydı. Gittik ve Hocanın kapısını çaldık. İsmail Abken Hocam bizi görünce gayet şen ve gülen bir sesle:

-Ooo, hocalarım, hoş geldiniz. Buyurun, içeriye buyurun, dedi.

Yaşar Bey Hocam:

-Hocam sağolasın. İstersen evde oturma yerine şöyle biraz adımlayalım, dedi.

- Nasıl isterseniz. Hemen geliyorum.

Beraberce yol boyu sohbet ederek Orman Dairesine doğru yürüdük. O zamanlar Nahirönü'nde otururdu İsmail hocam.

Söze Yaşar Bey girdi. Özür diledi. Olayı baştan sona bir daha dinledi. Onun Yol ortasında "Hakkını helal et" diye kucaklaması, öbürünün de asla sitem etmeden "Estağfirullah, varsa helal-i hoş olsun" diyerek tevazu göstermesi beni bir hayli duygulandırmıştı..."

Fakat bu olay maalesef çok acıların yaşanmasına bir bahane olarak hep söylendi durdu. Nihayet şikâyetler, soruşturmalar, devreye giren siyasiler ve müdürlükten alınmalar... İsmail Akben hocam hem müdürlükten, hem de hocalıktan oldu. Sonra Orman Bakanlığından Orman Okullarında öğretmen olarak atandı. Sonrası ver elini gurbet...

Ya O Kız Ya Hiç

Hocamız evlenme çağına gelince ailesi durumu açar ve ona sorar. O da maşallah hazırlıklıdır: “Filan olursa tamam. Yoksa hiç evlenmem” der. Vay be! Adam işte böyle evlenmeli!

Eh, ailesi de sevinir. Çünkü yabancı değildir. İsterler, olur. Böylece bir tarafı çerkez olur. Derken kızlı erkekli yavruları olur. Evlendirir, mürüvvetlerini görür. Yazın Çardak’a yaylaya giderler. Orada küçük bir bahçesi olan bir ev vardı. Aman ne güzel elması olurdu o bahçenin!

Rahmetli Gedemenli Hocayı yazarken az değinmiştim, bakılabilir. Oraya bazen onun, bazen de benim arabayla seferlerimiz ve yol boyu sohbetlerimiz olmuştur. Sohbetine, laf veriş tarzına bayılırdık mübareğin. Sıradan bir olayı bile anlatsa, o bambaşka bir hale dönüşür ve zevkle dinlenirdi onun dilinde.

Tutkun bir ailesi vardır. Abisi Mehmet Efendi merhum bir zamanlar çok zengin olur. Fakat hesapsız kitapsız hareketleriyle bir gün batarken yanında bunları da çeker. Sonra yağıyla kavrulan sade ama huzurlu bir hayatları vardır.

İsmail hocam emekli olunca nasıl bir akılla yaptı bilemem, bir market açtı. İki senede birikimini bitirdi ve kapattı. Hâlbuki esnaflık onun gibi memurların yapacağı bir iş değildi. Bize bir ders daha verdi. Zaten aklımızda yoktu, ebediyen defterimizden silindi. Şimdilerde ekonomik hayatı babalarından kalma bazı arsa veya tarlalarla kısmen iyidir.²⁶

Siyasi Çizgisi

Her zaman siyasetin içinde oldu. Hem de hep Necmettin Erbakan ile beraber oldu. Fakat okulda bunu, bilinenin aksine, aleniyete dökmedi. Dökenleri de uyardı. Belki de ilk uyardığı, dava arkadaşı merhum Ali Toy Hocaydı. Sonra da Halil Kayabaşı Bey. O da Türkeş hayranı imiş. Bu kadarlığını yazalım. Oysa Halil Bey Ankara İlahiyattan arkadaşıdır. “Ben devam-

---

²⁶ Sözün gelişinden de anlaşılıyor ki bu yazılar yazılırken o sağ idi.

dan vaz geçmem, öğrencilerime de anlatırım” deyince “Kusura bakma. O zaman sana güle güle, git kendine bir yer beğen” der.

Fakat onun muhalifleri hoca hakkında “okulu partinin yuvası yaptı” derler. Oysa İmam Hatip Liselerinin çoğunluğu daime Milli Görüşçü, azınlığı da ülkücü olmuştur. Bu ikisinin dışında bir parti orda etkin değildir. Bu da işin tabiatında var olan bir vaziyettir. Ama neylersin, adın çıkmış dokuza, inmez asla sekize!

Bir de şu gerçeğe dokunalım; acaba bugünün nesli o günün bu parti ve dava anlayışını anlayabilir mi? Şimdi bu işler hayli gevşedi ve sorun olmaktan çıktı. İyi mi oldu, kötü mü, benimki bana kalsın, siz kendiniz verin bu sorunun cevabını. “Sen versen ne olur?” dediğinizi duyar gibiyim. Bir şey olmaz. Sadece diyorum ki “Uzun hikaye...”

Büyük Söyleme Derler

Netameli geçen bir müdürlükten sonra davası gereği çok sevdiği mesleğinden ayrılmak zorunda kaldı. Bir ara Orman Bakanlığında Ormancı Okulunda Din Dersi Hocası olarak çalıştı. Sonra, hani derler ya, “büyük lokma ye, büyük söz söyleme” diye, kader onu yeniden, “kökünü verseler yönümü dönmem” dediği Diyarbakır’a götürdü. Üniversitede Öğrenci işleri ile ilgili birim başkanlığına getirdi. Genel sekreterliği teklif ettiklerinde, “görevlerinin içinde resepsiyon, gece düzenleme, içki, dans vs. münkerat var” diyerek istemedi. Daha sonra Kahramanmaraş’ta İl Sosyal Hizmetler Müdürü olarak görev yaptı. Refah partisinde parti il başkanlığında bulundu. Belediye başkanlığına uzun süre vekâlet etti. Emekli olsa da görev onu bırakmıyordu.

Ahlak ve Karakteri

Hocamızın buraya kadar yazdıklarımızdan ahlak ve karakterini tanımış olmamız lazım. Yine de kısaca konuyu şöyle özetleyebiliriz: O, edep, terbiye, hizmet, ihlas, vefa, dostluk, samimiyet, fedakarlık, tevazu, hayâ bakımından çağımızda az bulunan kişilerdendir. Dava adamıdır. Davası adına risk alır, fedakârlıktan kaçınmaz. Taviz vermez bir yapısı vardır. Doğru bildiğini imkân dâhilinde yapar, yapamazsa en azından sözlü uyarmaya çalışır.

İsmail Akben Hocamız ilahiyatçı ve eğitimci olmakla beraber dediğimiz gibi daha çok bir hareket ve dava adamıydı. Özü sözü birdi, bulunduğu her yerde davasını savunmuş ve davranışlarıyla da bunu göstermişti. Dik durmuştu. Bu yüzden çok acılar yaşadı; makamından oldu, mesleğinden oldu, sürüldü, gurbeti yaşadı. Ama mükâfatını da gördü. Kahır ve lütfü hep beraber yaşadı. O da “kahrın da hoş, lütfün da hoş” diyerek asla şikâyet etmedi, sızlanmadı.

İsmail Akben hocamız ilimden ziyade daha çok hareket adamıydı. Onu bir yerde uzun müddet oturur bulamazdınız. Boş vakitlerinde bile gezmeyi ve avcılığı severdi.

İşte Bir Örnek Hikâye

Şimdi şu dar vakitte onun dava aşkı ve heyecanını yansıtan bir hatıra nakledeyim. Bu hatırayı “İlim ve Özgürlük” kitabımızda yazmıştık. Oradan aynen alıyorum:

“Evet, bir zamanlar İmam hatiplerde o kadar teveccüh vardı ki, okulda yer kalmadığından öğrenciler sınavla alınır, kazanamayanlar ağlayarak dönerdi. Kahramanmaraş İmam Hatip Lisesi eski müdürü İsmail Akben Hocamızın gözyaşları içinde şunu anlattıklarını bizzat dinledim.

“Adam, kaydedemediğimiz öğrencisi elinde aşağıda bekliyor ve gitmiyordu. Nihayet adam daha fazla eziyet çekmesin diye indim aşağıya ve:

- Amca, elimizden hiçbir şey gelmez. Maalesef yerimiz yok. Alamayız bu çocuğu. Boşuna burada bekleme. Bizim de içimiz parçalanıyor ama elden ne gelir?

Adam yaşlı gözlerle baktı bana ve:

- Hocam, bu çocuğu sen almazsan, ben de bunu liseye verirsem, o da orada beynamaz biri olursa, bir din düşmanı olursa, bunun hesabını sen nasıl vereceksin, ben nasıl vereceğim?

Adamın sözlerinden ben de etkilendim. Şimdi ikimiz de ağlıyorduk.

Sonra ben kalktım ve adama:

- Sen haklısın amca. Bunun hesabı verilemez. Git kaydettir çocuğunu, dedim.

Odama geçince ilgili muavini çağırdım. ‘Gelen herkesi alın, hiç kimseyi geri çevirmeyin’ dedim.

Sonra gittik, bir başka okulun bir katını kiraladık ve orada okuttuk.”

Bilenler bilir, yetiştirme yurdundan kiralamaşlardı o katı. Ben Yüksek İslam’da talebeydim o zamanlar.

Sağlık Sorunları

Az önce hocamızın hareket adamı olduğunu, bir yerde uzun müddet oturup kalamadığını, gezmeyi ve avcılığı sevdiğini söylemiştik. Böyle hareketli bir adamın bünyesinin de sağlam olması gerekir. Hele de yürümek, ömrün son çağında çok faydalıdır denir. Buna rağmen hocamız kalpten hastalandı, ameliyat oldu, iyileşti. Bu sefer dizinden ameliyat oldu. Son hastalığına gelince, burada teşhis koyamadılar. Bilgisiz bir doktor deneme yanılma metoduna giderek zamanını zayi etti. Farkına varan doktor dostları olaya müdahale ile onu İstanbul’a sevk ettiler.

Son bayramının ikinci günü İstanbul’a giderken, ziyaretine gittiğimizde vedalaşırken gözlerime uzun uzun baktı. Sonra başka bir havayla helallik istedi. Korkmuştum bu ciddiyetin-

den. Durumu biraz kritik görünüyordu. Aklıma sevgili kardeşim Haydar Erşahin geldi. Aynı olay tekrar mı tecelli edecekti? O da İstanbul'a giderken elimi tutmuş, öyle baka kalmıştı gözlerime mahzun ve özel helallik ve dua istemişti. Çok geçmeden vefat haberi gelmişti.

Vefatı

Evet, korktuğumuz başımıza geldi. Dün aldığımız bir telefon yıktı bizi. Vakit dolmuş, ecel gelmişti, takdir hükmünü icra etmişti. 03 Ekim 2009 da İstanbul'da, tedavi gördüğü hastanede vefat etmişti.

İşte davası adına tavizsiz ve gözü kara bu hocamız, bir müddet de berzah âleminde kalmak üzere ahirete hayatına doğru yola çıkmıştı. Allah Teâlâ'nın af, rahmet ve mağfiretine mahzar olsun inşallah. Kabri nur ve huzur dolu olsun, oradan cennetteki makamını seyretsin.

Başta değerli eşi olmak üzere, bütün evlat ve akrabalarına, gönüldaşlarına da sabır- ı cemil diliyorum.

Böyle durumlarda "sabır" der Allah Teâlâ'ya sığınırız. Sabır, acılara, üzüntülere, sıkıntılara katlanma, bela ve musibetlere dayanma, haksızlık karşısında bile haksız ve hadsiz tepkilerden kaçınma, elde edilemeyen nimetler, lezzetler ve şehvetler karşısında nefsi dizginleme, sızlanıp şikâyetlenmeyi terk etmedir.

Sabır, hayat yolunda yürürken içten ve dıştan karşımıza çıkan tüm engellere karşı dayanma, direnme ve devam etmedir.

Sabrın, bir başka açıdan bakarsak üç yüzü vardır: Görevleri yapmada sabır. Yasaklardan kaçmada sabır. Bela ve musibetlere dayanmada sabır. Bunlara hakkıyla sabreden, zafere ermiştir. Dünya da onların, Cennet de.

Allah(cc.) hep sabrı emreder ve sabırlıları sever:

"Ey iman edenler! Sabır ve namazla yardım isteyin. Şüphe yok ki Allah, sabredenlerle beraberdir. Allah yolunda öldürülenlere

“ölüler” demeyin. Hayır, onlar diridirler. Fakat siz sezemezsiniz. Çaresiz biz sizi biraz korku, biraz açlık, biraz da mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltme ile imtihan edeceğiz. Müjdele o sabredenleri! Onlar başlarına bir musibet geldiği zaman: “Biz Allaha aitiz ve sonunda O’na döneceğiz.” derler. İşte onlar var ya, Rablerinden, mağfiretler ve rahmet onlarıdır. İşte hidayete erenler de onlardır.”²⁷

“Gerçekten de kim Allah’tan korkar ve sabrederse, hiç şüphesiz Allah güzel işler yapanların mükafatını zayi etmez.”²⁸

Sevgili Peygamberimiz(sav.) bize sabır gerçeğini ne güzel anlatıyor:

“İştittiği şeyin verdiği ezaya aziz ve celil olan Allah’tan daha sabırlı kimse yoktur. Çünkü insanlar O’na şirk koşarlar, evlatlar nispet ederler. Ama Allah yine de onlara afiyet ve rızık vermeye devam eder.”²⁹

Allah Teâlâ’nın ahlakıyla ahlaklanan Resulullah (sav) Efendimiz insanların en sabırlısı idi. İslam’ı tebliğ için neler çektiğini, nasıl alaya alınıp hakarete uğradığını, yakasının yırtılıp yüzüne tükürüldüğünü, vurulup yere düşürüldüğünü, boğularak öldürülmeğe teşebbüs edildiğini, secdede iken üstüne deve işkembesi konulduğunu, yollarda taşlandığını, gözü önünde arkadaşlarının dövülüp öldürüldüğünü gördüğünü halde, hatta vatanından ayrılmasa kendisinin de öldürüleceğini bildiği halde, nasıl sabrettiğini ve arkadaşlarını sabretmeye davet ettiğini iyi biliriz.

Bundan ayrı olarak ana babadan mahrumiyet, bütün erkek çocuklarının küçükken ölüşü, hatta büyüyen kızlarının biri hariç hepsini elleriyle toprağa veriş, özel hayatında açlığı, susuzluğu, elbisesizliği, yaptığı yorucu seferler ve savaşları, evet bütün bunları ve daha yazamadıklarımızı düşünürsek, o bir

---

27 Bakar, 153- 157.

28 Yusuf, 90.

29 Buhari, Edeb 71, Tevhid 3; Müslim, Sıfatu’l- Münafikin 49, (2803)

sabır kahramanıdır. Çünkü onun çektiklerini sabır taşı denemeye kalksa muhakkak çatlardı.

Biz de aramızdan böylesi değerli insanların birer birer hakka yürümesinin bıraktığı acılara ve yalnız kalma duygularına karşı sabretmeliyiz. Allah Teâlâ ona da, bize de rahmetiyle muamele buyursun.

HALİL İSLAMOĞLU HOCA EFENDİ

“Kendi ölümüm ne zaman, nasıl olacak?” diye geçiriyorum içimden. “Böyle ani mi olacak, yoksa yataklarda mı? Hangisi daha hayırlıdır acaba hakkımızda?” Allah rezil ömür vermesin. Ani de olmasın. Bir tövbe fırsatı, bir tevhit imkânı olsun yani.

Bir Hayır Yolunda

Yanı başımızda hayat cehenneme dönmüş. Suriye, İslam Medeniyetinin o kadim ülkesi, daha düne kadar bizim olan, bizim şehrimiz Maraş'ın da kendisine bağlı olduğu mübarek memleket. Yanıyor şimdi cayır cayır.

Bizim şehrimiz Maraş da “Ensar” olmaya çalışıyor. Biz de özellikle tanıştığımız bazı âlimlerin sıkıntılarının ucundan kıyısından tutmaya çalışıyoruz. Akşam saat 19 civarı. Bir telefon geldi. Arayan o âlime gönüllü hizmet eden değerli öğrencimiz Cahit Yıldırım idi. Bir âlimin evlat ve akrabalarına sevgili öğrencilerimizden ve genç iş adamlarımızdan bülbül sesli Eşref Şekerli iş bulmuştu. Şimdi o birkaç kişiye daha iş imkânı bulmuş ama konuşulması gereken bazı hususlar varmış. Tercüman olmam için sevgili Cahit beni evimden alacak.

Biz de *“bir müslümanın sıkıntısını giderenin de Allah Teâlâ'nın yevm- i kıyamette büyük sıkıntılarını gidereceğine”* inandığımız için abdest tazeleyerek evden çıkıyoruz. Saat 19. 30 gibi. Aslında o sırada beraber gitmek için komşum Halil Hocaya da teklif sunduk. Gezmeyi, görmeyi, sohbeti çok severdi ama o gün teklifimizi reddetti. Çünkü her akşam, çok haklı bir sebepten ötürü beraberliğini tasvip etmediğim birisiyle Arapça okumaya giderdi. Dersi bırakmak istemedi. Oysa o dersin telafisi vardı ama bu sohbetin ve hizmetin telafisi yoktu. “Derse yetişemem” diyerek bizimle gelmedi. Gelemezdi, zira kaderi ilahi hükmünü icra edecekti!

Biz Cahit yavrumuzla beraber gittik. Hocayı bulduk. Konuştuk. Eşref Şekerli kardeşimizin Şerefoglu köyüne yakın besihanesine gittik, misafir ve muhacir hocanın evladına da iş bulduk orada. Orada güzelce ağırlandık; yedik, içtik, anlaştık ve Suriyeli Hoca Efendiyi bize uzak olan Namık Kemal mahallesindeki evine kadar götürüp bıraktık. Bir kahvesini içerek sevinç ve huzur içinde dönüş için arabamıza binip sohbet ederek yola koyulduk. İçimiz mutluluktan kıpır kıpır, şükrederek gidiyoruz.

Acı Bir Telefon

Birden ani ve ürpertici bir şekilde telefonumun sesini duydum. “Kimdir bu? Nasıl çalıyor böyle?” diyerek telefona bakıyorum. Kıymetli hocam Ali Seyyithanoğlu arıyor. Her zaman yaptığım bir iş vardır, herkese de tavsiye ederim. Karşı taraf için de uygunsa, konuşmalarımız mahrem olmayacaksa, bey-nime radyasyon akıtmamak için telefonu kulağımdan uzak tutar, mikrofونunu açarım. Yine öyle yaptım:

- Selam sevgili hocam, buyur!

- Aleykumselam. Hocam bir haber aldım, Halil İslamoğlu Hocam trafik kazası geçirip vefat etmiş, doğru mu?

O anda arabamız şöyle bir sallandı. Zira ben susup dinlerken ve kelimeleri kulağımla zehir gibi içerken Cahit birden “Allah” diye bağırdı. Söz konusu sevdiği bir hocasıydı ve acı haberi benim gibi o da duymuştu. Ben:

- Bilmiyorum ama şu anda bir arabadayım. Hemen acile gidip durumu öğreneceğim.

- Ben de geliyorum, dedi ve kapattı Ali Hocam.

- Acile gidiyoruz Cahid'im, dedim ama tam karnımın üstünde bir Hartlap usturası yemiş gibi ince bir sızı hissettim. İçim bir hoş bulandı.

Hartlap usturası pala gibi enli ve tüyü tıraş edecek kadar keskin olur. Onu yiyenin beş dakika sonra iç organları yere dökülür ama o bıçağı yediğini bilmez bile. Çünkü acısı hemen hissedilmez birden bire. Bir çizgi gibi kaşınır gezdiği yerler. Sonra zaman geçtikçe ağır zonklamaya başlar içten içe.

Acil kapısında kapıcımız Abdullah Kaplan kardeşimizi görünce “eyvah, haber doğru galiba!” dedim. O ana kadar “İnansak mı ki?” diye soruyordum kendi kendime. Umut işte. “İnansak mı acaba? Keşke haber yanlış olsa!”

Ölümsüzlüğü Tatmak

Evet, her an her şey olabilir hayatta. Ölüm bile. Merhum Erdem Bayazıt'ın dediği gibi:

“Ölüm bize ne uzak bize ne yakın ölüm

Ölümsüzlüğü tattık bize ne yapsın ölüm”

Demek kardeşimiz ölümsüzlüğü tatmıştı. Ama biz hala şoktaydık ve mırıldanır gibi düşünüyor, bir umut diyorduk. Öyle ya, sapasağlam adam, her zaman mescidimizde namazda yan yana saf bağladığımız adam, her gün karşılaştığımız, selamlaşıp sohbet ettiğimiz adam, kapı komşumuz, otuz yıllık meslektaşımız için söyleniyorsa bu sözler, ister istemez böyle diyorsun işte. Aslında böyle olsun istiyorsun. Bir yanlış haber olsun, ya da tamam kaza olmuş ama ölmemiş olsun istiyorsun işte!

Filim başlıyor birden hatıralarınla hafızanda. Acı tatlı anılar geliyor gözünün önüne. Bitmez tükenmez, renkli Türkçe sinemaskop filim gibi anılar...

Sonra hayaller geliyor, planlar geliyor...

Ömür bitiyor ama filim bitmiyor işte.

Arabadan hızla iniyor ve acile giriyoruz. Eyvah, bacanakları da orada! Doğruca onlara yöneliyoruz. Maalesef haber doğru!

Engellenemeyen Düşünceler

Hoca Efendi o akşam komşu sayılacak kadar yakın bir dairede Arapça olarak derslerini okuyor. Sonra kalkıp evine dönmek için oradan ayrılıyor. Evine ulaşmak için yolun karşısına geçmesi gerekir. Galiba dikkatsizce yola giriyor. O sırada çok süratli bir araba ona vuruyor. Görenler, “metrelerce havaya savruldu ve düştü. Galiba orada can verdi” diyorlar. Gerisi mahşer tabi...

“Vuran sarhoş imiş” haberi geliyor kulağımıza.

Arkasından “Bu sene hacca gitmiş muhterem bir babanın haylaz ve yaramaz bir sarhoş çocuğu” diyorlar vuran için.

Bir Mercedes araba şehir içinde bir adama vurunca beş altı metre havaya fırlatıyor ve birkaç takla attırıyorsa, acaba hızı saatte kaç kilometredir?

Şimdi bir hoca efendinin katili olmayı nasıl değerlendiriyor-
dur sarhoşluktan ayıkmışsa? Ne Düşünüyordur nezarethane-
de kim bilir? Böyle bir kaderi yaşayacağını bilseydi hiç içki
içer miydi?

Ya anası babası neyler şimdi acaba katilin?

“Evlat yetir, aklını yitir” mi diyorlardır, kim bilir?

Allah başlara vermesin!

Akıl işte, nerelerde geziyor. Acaba çıplak hakikatten mi kaçı-
yor, teselli mi arıyor bu sorularda?

Bırak sen onları da asıl soruyu sor ey akıl; neyler şimdi mer-
humun eşi ve çocukları?

Hoca Efendinin birkaç aydır yanında olamayan eşi, kızının
tahsili sebebiyle onun Ankara’da tuttuğu evde yaşayan zevcesi
ne yapıyordur haberi alınca?

Ya yavruları?

Anası başlarında olmayan kurk cücükleri gibi yavruları?
Hepsi de kız olan masum, dindar kuzular? Acaba onlar ne
haldeler? Şu anda evinde kimler vardır acaba?

Komşular koşmuşlardır mutlaka, mümkün değil, yalnız bı-
rakmazlar. Bizim toplumumuz böyledir, ille de Elif Sitesi...

Haberler Artık Çok Hızlı

Kardeşleri, bacanakları, bazı arkadaşları hep acildeyiz. Ra-
hat gördüklerimize cenazenin nereden kalkacağını, nereye
defin edileceğini soruyorum. Uykudan uyanır gibi birbirleri-
ne bakarak yavaş yavaş bunları düşünmeye başlıyorlar.

Biraz kaldıktan sonra anlıyoruz ki burada yapacak başka bir
şey yok. Eve dönüyoruz. Yerel internet sitelerine bakıyoruz,
haber Anadolu Ajansı ile düşmüş medyaya:

“Kahramanmaraş’ta otomobilin çarptığı kişi hayatını kaybetti.

Sinan Anın kullandığı 46 AP 266 plakalı otomobil, Binevler Kavşağında yolun karşısına geçmeye çalışan Halil İslamoğluna (67) çarptı. 112 Acil Servis ekiplerince Necip Fazıl Şehir Hastanesine kaldırılan İslamoğlu (şehir içindeki şubesi) müdahaleye rağmen kurtarılamadı. (Doğrusu kaza yerinde çoktan hayatını kaybetmişti. Sürücü Sinan A., gözaltına alındı.)

Dostlarına yarın duyururuz diyorum içimden. Şimdi haber verip te huzursuz etmeyelim gecedен diyorum. Fatihamı okuyorum, duamı ediyorum ve oturup bu yazıyı yazıyorum. Daha doğrusu yazıyla oyalanıyor, bir teselli arıyorum.

Kendi Ölümüm

Bir yandan da “kendi ölümüm ne zaman ve nasıl olacak?” diye geçiriyorum içimden. “Böyle ani mi olacak, yoksa yataklarda mı? Hangisi daha hayırlıdır acaba hakkımızda?”

Allah rezil ömür vermesin. Ani de olmasın. Bir tövbe fırsatı, bir tevhit imkânı olsun yani.

Derken göz kapaklarıma bir kurşun biniyor uykudan. Yazıyı bitirene kadar kaç kez uyudum uyandım masa başında, hatırlamıyorum...

Hoşça kal dostum!

Ruhun şâd olsun.

Seni şimdiden özledik!

Hayırlara vesile olması dualarımla onunla yaşadığımız bin bir hatıradan birkaçını yazmak isterim. Bunlar denk düştükçe çoğalır inşallah.

Cemaleddin el- Hartlâbî Kimdir?

Bir zamanlar üç arkadaş, Merhum Halil İslamoğlu ve Ali Seyyithanoğlu dostlarımla okuldan çıkmış, güzel bir konu etrafında konuşarak evimize doğru yürüyoruz. Yoldaşlarımdan Halil Hocamla fikirlerimiz ters düşünce, o da ben de konuyla ilgili aklî ve naklî deliller getirmeye başladık. Her birimiz te-

aruz eder gibi görünen delillerimizi kendi anlayışımıza göre yorumluyor, uzlaştırıyor, tezimizi savunmaya çalışıyorduk. Derken ben bir ayeti zikrederek ondan kendi fikrimi dolaylı destekler bir yorum çıkarttım. Merhum itiraz etti:

-O ayeti öyle yorumlayan birisi var mı?

-Varsa kabul mü?

-Elbette.

-O zaman söyleyeyim, elbette var.

-Kim o, söyler misin?

-Tabii ki söylerim. Ebu Muhammed Cemaleddin b. Özdemir el- Hartlâbî el- Mer'âşî.

-Peki öyleyse, dedi ve sustu.

Ben içimden gülmeye başladım. Bilenler bilir, Halil Hocamın öyle susması nadirattandır. Bir müddet sessizce yürüdük. "Acaba çakarlar mı?" diye düşünürken gülmemek için kendimi zorluyor, dilimi hafifçe ısıırıyordum. Ortalığı gerçekten de bir müddet derin bir sessizlik kaplamıştı. Derken tartışmayı dikkatle dinleyen üçüncü arkadaşımız başını bana doğru çevirdi ve kestiremeyen kararsız ama soran gözlerle bakmağa başladı. Galiba espriyi anlamıştı ama yine de tereddütlüydü. Yani benden anladığı şeye tasdik bekliyordu o bakışlarıyla. Ben de keyifli keyifli gülererek verdim gitti istediğini...

O da gülmeye başlayınca, Halil Hocam biraz şaşkın, biraz tedirgin bize bakmaya başladı. Ortada bir şeylerin döndüğü kesindi ama neydi? Düşünüp araştırmaya başladı. Anlayınca o da gülmeye başladı ve anında itirazı da bastı:

- Hayır, kabul etmiyorum!

- Geçti Bor'un pazarı hocam. Atı alan Üsküdarı bile geçti.

- Hayır! Asla kabul etmiyorum!

Neydi mi güldüğümüz?

Yalan Yok

Hemen ifade edeyim. Muhammed benim büyük oğlumdu. “Ebu Muhammed” künyesi oradandı. Özdemir ise rahmetli babam, Hartlap da köyümdü. el- Mer’âşî’yi açıklamaya gerek var mı? Adımın da aslında Cemaleddin olması gerekir. Kısaltılmışını yazdırmışlar nüfusa. Yani “Ebu Muhammed Cemaleddin b. Özdemir el- Hartlâbî el- Mer’âşî” diye delil getirdiğim müfessir, aslında benim kendimdi!

Resulüllah (sav) Efendimiz “*şakayla da olsa yalan söylemeyiniz*” diyordu. Bu isim ve künye doğrudur, ama “müfessir” olduğum doğru muydu?

Buna inanmak da artık size kalmış. İpucu vereyim mi? Yirmi yıldan fazla İmam Hatip Lisesinde tefsir dersleri okuttum. Elif Mescidinde Kur’an- ı Kerim’in baştan sona tefsirini yaptım. Yıllardır vaazlarımızı Kur’an- ı Kerim’den yaparım. Bunları internette YouTube sayfamızda ve sitemizde ararsanız bulabilirsiniz. Artık fakiri de “müfessir” sayarsanız kıyamet kopmaz ya!

Sevgiliyi Raflarda Görünce

Kitaplar için rakip alacaklar vardır. Onlardan da korunmak vardır elbette alırken kitabı. Belki tuhaftır, belki “sevdiğinden infak etmedikçe” ayetine terstir, belki “sen muhtaç olsan bile din kardeşini kendine tercih etme” ilkesi olan “îsar”a aykırıdır, ama fart- ı muhabbetle mecnun olmuşa malumdur ki söz karemez, başka ne diyelim, Allah af ede.

Doksanlı yıllardı, İstanbul’da, Diyanetin kitap satış yerindeyiz. Arapça kitaplara içeride ayrı bir yer ayırmışlar. Satılmadığı için de fiyatları enflasyona göre ayarlamamışlar, çok ucuz olarak satıyorlar. Ramazan Pak, Halil İslamoğlu ve fakir üç kitapsever, içeri daldık. Her birimiz bir köşesinden başladık incelemeye. Orta bir yerde Halil Beyle birleştik. Baktım elinde büyük boy mavi ciltli bir kitap var.

-Nedir bu? Dedim.

-Bir lügat, dedi.

Geçtim öbür tarafına ve “bakayım kimin lügati imiş” diyerek bir cildini de ben aldım. Bakar bakmaz “Allah” diye bağırılmamak için kendimi zor tuttum ve surat ifademi görerek etkilenmesin diye de Halil Hocaya yanımı döndüm. Ellerim heyecan ve zevkten titriyordu. Gördüğüm yanlış mıydı acaba? Tekrar tekrar baktım, yanlış değildi. Kitap yıllardır merak ettiğim ve aradığım, ama bir türlü karşılaşmadığım bir kitaptı.

Efendim, Elmalılı Hamdi Efendinin o muazzam tefsirini okuyanlar, Mütercim Asım Efendinin o harika şaheseri “Kamus Tercümesi” isimli şaheserden ne kadar çok faydalandığını bilirler. Firuzabadînin ikibin kitaptan faydalanarak yazdığı, aslı altmış cilt olan bu özet kitap “*el- Okyanusu’l Basit Fi Tercümeti’l Kamusi’l Muhit*”, Mütercim Asım Efendinin büyük emek vererek o muazzam tercüme ve ekleriyle daha da güzelleşmiş, kültürümüz adına abide bir eser olmuştur. İşte bunun yanında Elmalılı yer yer aynı Firuzabadînin bir kitabından daha kaynak olarak bahseder ve bol bol alıntılar yapar. O eserin adı da “*el- Besâir*”dir.

Kamusu yıllar önce Yaşar Alpaslan hocam bana zorla aldırıştı. Zorla diyorum, çünkü ben o zamanlar yeniden Arapçaya cidden başlamıştım ama henüz bu kitabın değerini tam olarak bilmiyordum. Bir de kelimelerin dizilişi normal sözlükler gibi değildi. Bizim alışmadığımız eski tarzdaydı. Bir değerli hocamız parasız kalmış ve faydalanmadığı bu eseri satmak istemiş. Yaşar Hocam hem beni kitap sahibi yapmak, hem de o hocaya hizmet etmek için, “bir hocada bu kitap olmazsa kütüphanesi de kendisi de eksiktir” diye o kitabı bize ister istemez iyi bir fiyata satmıştı. Çünkü ona göre bu orijinal nüsha antikaydı. Biz de “aşa dökülen yağın zararı olmaz, paramız bir hocaya gidiyor ve sıkıntısını gideriyor” diyerek memnuniyetle almıştık.

İşte şimdi Elmalılı Hamdi Efendinin o meşhur kaynağı elimde duruyordu. Ummadığım bir yerde, ummadığım bir halde karşıma çıkmış bana göz kırpyordu.

Hemen raflara süratle bir göz gezdirdim, acaba bir nüsha daha var mı diye. Maalesef yoktu. Bir daha, bir daha baktım kitapların sırtına, yok. Kitap tek nüsha!

Bir Sorun Vardı

Şimdi çarpıldığım bir sevgiliye dokunmaktan ötürü zevkten bayılıyordum ama içimi yakan kavuran, “her bir şeylerden yaman ayrılık” diyerek “el-aman” çektiren bir sorun vardı. Halil Hoca benden önce el atmıştı ona ve alırsa öncelik hakkı ona aitti. Onun elindeki bir kitaba ben fiyat veremezdim. Bu dinimizce ayıp olurdu ve kardeşliğe zarar verirdi. Bize hiç yakmazdı. Resulullah (sav) Efendimiz “*birisinin müşteri olduğuna siz olmayın. O almazsa o zaman olursunuz*” diyordu³⁰. Bu soğukluğa, kine, nefrete sebep olurdu.

İyi ama Halil Hoca da bir kitap hastasıydı ve kitabı tanırsa gözünün yaşına bakmaz, kaç mal olursa olsun alırdı. Doğrusu böyle bir kitabın havası yeterdi para vermeye. Ben şimdi ne yapmalıydım? Acaba fiyatı pahalı mı idi? Eğer öyleyse, zannetmem ama belki almaz olabilir miydi? Yok yahu, Halil Hoca bunu kaçırmazdı!

Hemen kitabın son cildini aldım, fiyatına baktım. Altı ciltlik kitap fiyatı, enflasyonla iyice düşmüş, normalde iki veya üç cilt kitap fiyatına idi. Yani kitabın fiyatı normalin yarısından bile azdı. Bunu da görünce iyice başım döndü. Kitabı yerine koydum ve masaya oturdum.

Yan gözle dikizliyordum, Halil Hoca hala o kitabın bir cil-

---

30 Hadis: “Mü'min mü'minin kardeşidir. O bakımdan hiçbir mü'mine, kardeşinin alım-satımına karşı onun satın almak istediği şeyi satın almaya kalkışması ve evlenmek için istediği kızı istemeye kalkışması -kardeşi satın almayı veya evlenmek üzere istediği kızı terk etmedikçe- helal olmaz”. Müslim, 1412, 1414.

dine bakıyordu. İçimden “almasa da geçip gitse başka yere, ah bir gitse...” diyor ve bunun için dua ediyordum. Derken bana baktı ve:

-Ne o, kitabı yerine koydun, beğenmedin mi?

Yüreğim gürp etti. Bu soruya öyle bir cevap vermeliydim ki, evvela yalan olmamalıydı, sonra da Hocayı almaktan caydırmalıydı. Dedim ki:

-Beğendim de, lügat kitabı. Elimizde bir sürü lügat var arkadaş. Ben alırsam daha farklı kitaplar alırım.

-Haklısın, diyerek kitabı rafa koydu.

Kalbim küt küt atıyordu. Biliyordum, onda da bir sürü Arapça lügat vardı. Hatta en son Ökkeş Karakoç Hocamın Mısır'dan getirdiği lügati de zorla denecek kadar bir ısrarla almıştı elinden ve onunla bize hava atardı. Ah bir bilse, hava atacak kitap işte elinde duruyordu. Fakat “lügat” deyince hocam da koydu kitabı raftaki yerine. Ben çaktırmamak için soğuk bir sesle dedim ki:

-Ne o, sen de koydun rafa. Almıyor musun?

-Yok yahu. Bende de bir sürü lügat var. Ne yapacağım bunu? Dedi.

-İyi, dedim ben de.

Sevinçten uçuyordum ama belli etmeden!

Bir Hazineyi Kaybetti

Yan gözle onu takip ediyordum. Kitabın hizasından yürüdü gitti ve başka bir kitaba elini attı. İşte şimdi öncelik hakkını kaybetmişti. Ben rahatça talip olabiliyordum. Ama yine de nizam çıkmasın diye tedbirli hareket ediyordum. İçimden “Allah'ım hamdolsun” diyerek yerimden fırladım ve kitabı tekrar aldım. Biraz daha bakarak oyalandım. Sonra da altı cildini birden masanın üstüne önüme indirdim. Biraz baktıktan sonra dedim ki:

- Bu kitapta sözlükten başka bilgiler de var yahu! Tarih var,

tefsir vesair var. Madem sen bıraktın almadın, ben alayım bari de kitap küsmesin. Çünkü fiyatı çok ucuz. Madem fiyatı da bu kadar az, aldım gitti.

-Ne kadarmış?

-Şu kadar.

-Yahu ben fiyatına hiç bakmadıyım. Öyle ucuz olduğunu bilseydim, ben de alırdım. Neyse, hadi hayrını gör.

-Teşekkür ederim, sağ olasın.

Eh, işi cıngarsız cangamasız halletmiştik. Şimdi bombayı patlatabilirdim. Birden bağırdım:

-Allah!

İki hoca birden döndü bana doğru ve merakla sordular:

-Ne var, ne oldu?

-Yahu şu kitaba baksanıza!

-Nedir ki o?

-Yahu bu kitap Firuzâbâdî'nin "el- Besair"i taman! Allah Allah!

-Neeee?!

-Vallahi öyle? Elmalılı'nın baş tacı, her kelimede başvurduğu şah eser bu yahu? Aman Allah'ım, ben kitap değil, bir hazine almışım taman. Yıllardır bunu arardım da bulamazdım, sana hamdolsun Allah'ım!

Halil Beyin suratını görmeliydiniz. Üzgün, şaşkın, kararsız, tedirgin... Kendim adına sevinirken, onun adına üzülüyordum. Bir bana, bir kitaplara bakıyordu. Onları üst üste koymuş, kucağıma çekmiş, seviyor, okşuyordum. Benim yârim olmuştu. "Aldım kabul ettim" diye nikâhını kıymış, akdini ilan etmiştim. Kucağımdan çekip alacak hali yoktu ya arkadaşımın! Birden geriye döndü ve raflara baktı. Ben daha önce yapmıştım bunu. Maalesef bir nüsha daha yoktu. Ama kendisi farkına varsın diye "Boşuna arama, başka nüsha yok" dedim.

Durdu durdu ve durgun bir sesle dedi ki:

-Yahu Cemal Hoca, kismet seninmiş. Ben o eser olduğunu bilseydim, sana bırakır mıydım?

-Elinde uzun uzun bakıyordun arkadaş. Ciddi ciddi de ince-liyordun. Nasıl oldu da farkına varmadın?

-Ne bileyim işte! Ben muhtevasına bakıyordum. Hiç ismine ve yazarına bakmadım ki...

-Canın sağ olsun. Bendeki kitap senindir demektir. Malum, kitaplarımız birbirimize açıktır.

Yırtacağına Bana Verseydin

Bir gün okul kooperatifinde oturuyorduk. Halil Hocam hı-şıyla içeri girdi, çantasından bir kitap çıkardı ve öfke ile yırtı-kar çöp sepetine attı. O kadar ani yapmıştı ki,

-Yırtacağına bana ver yahu, demeye bile fırsat bulamadım. Sordum:

-Neydi o kitap?

-Necip Fazıl'ın "*Doğru Yolun Sapık Kolları*" idi.

-Yahu yırtacağına bana verseydin ya! Bize zarar vermezdi herhalde.

-Olabilirdi ama öfkemden düşünemedim. Müslümanlara bu kadar iftira ve hakaret beni çıldırttı yahu...

-Sen iyi ki Ahmet Davutoğlu'nun "*Din Tahripçileri*" kitabını okumamışsın.

-Ne demek, onu da okudum.

-Ne yaptın?

-Onu da sobada yaktım!

İmanı polat gibi sağlam ve kuvvetli bir arkadaşımızdı. İslam'a zarar verilmesine tahammül edemez, Allah için öfkelenirdi. Ruhu şâd, mekanı cennet olsun!

Erken Ayrılan Dosta

Halil İslamoğlu Hocama

“Halvet der encümen” derdi eskiler
Yalnız kalmaya kalabalıklarda
Böyle derinden düşündüren nedir?
Sorulmaz ki sen orada ben burda!

Boşa kıskanmışsın sevdiklerini
Kimse senin kadar sevilememiş.
Duysaydın dostların dediklerini
Her meclis seninle başlar bitermiş.

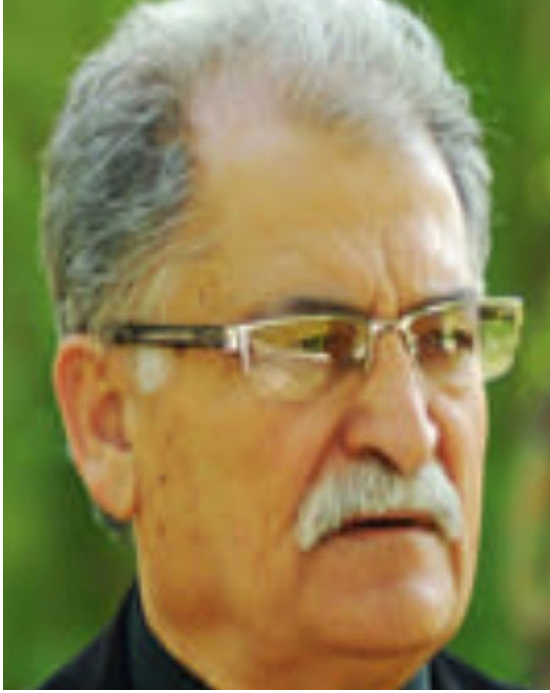
Dün kapını çaldım bir heyecanla
“Mümkün mü acaba bir kitap lazım?”
“Buyur hocam” diyen bir ses duyunca
Kapının ardında sen varsın sandım.

Burun kemiklerim sızladı birden
Kalbimin acısı gözümde çaktı
Düşünmek bile sarsmıştı derinden
Dostum şimdi bana mı bakacaktı?

Ne acı çok ıssız odalar parklar
Kuşlar bile suskun ağaçlar ağlar
Gürül gürül akan sohbet kurudu
Dostların “Ah hocam ah” der dururlar.

FARUK ÖZGER BEY

“Bu arada Faruk Bey büyük imtihanlardan geçti. Devlet kız öğrencilerin başlarının açılmasını istiyordu. O da “ne yapalım?” diye içinde benim de bulunduğum bir grup arkadaşla istişare etti. “Açmayacak, dayanacak ve direneceğiz. Çok çok görevden alırlar. Ne olur? Gider başka bir yerde hizmet ederiz” dedik. Epey bir düşünceden sonra o da karar verdi ve rahatladı.”

Geç Tanıdım

Maraş İmam hatip Lisesinde okumadığım için bu okuldan mezun arkadaşları maalesef tanıyamadım. Bu da benim için yer yer şanssızlık oluyor. Faruk Beyi bir de Kayseri Yüksek İslam Enstitüsü'ünde yakalama fırsatını kaçırmışım. Benim girdiğim 1973 yılında o mezun olmuş.

1980 Eğitim başında Maraş İmam Hatip Lisesine tayinim çıkınca bu okulda tanıdığım ancak birkaç kişiydi. Sonra başta merhum Said Kırmacı olmak üzere öğretmenlerle tanışmaya başladık. İşte o sıralarda tanıdım Faruk Özger Beyi. Ama adını çok duymuştum Kayseri Yüksek İslam'da okurken. Dedim ya, bizim girdiğimiz sene o çıkmış. Sonra Edirne'den duyduk sesini bir iki. Ve nihayet işte burada karşılaşmıştık.

İlk dikkatimi çeken, güzel giyinişi, hareketli ve cevval oluşu, nihayet yakışıklılığı idi. Sonra da Meslek Dersleri Öğretmeni olmasından belki de daha çok beden dersleri öğretmeni gibi sporla ilgilenmesi...

O sene İbrahim Koç, Ahmet Sarıtürk -acaba Seydi Küçükdağlı da oynar mıydı, hatırlayamadım- gibi bazı öğrencilerimiz iyi voleybol oynarlarmış. Bende de o damar olduğundan bir iki izlemiştik gençleri. Sonra Sıkıyönetim "Müesseseler Arası Voleybol Yarışması" açınca birden içine düştük olayın. Yeni bir öğretmen oluşumuzun acemiliği ile merhum müdürümüzü kıramadık. Gerek iltifatları ile gerekse "Elbistan'a öğretmen lazım, sürerim seni" gibi şakadan aba altından sopa göstermesiyle yeniden forma giymek zorunda kaldık. İşte bu kalış, bizi merhuma daha da yaklaştırdı.

Bahanesi Tatlıydı

Belki kendisini sporla çok ilgilenmesinden yadırgadığımızı sanarak veya tahmin ederek bir gün şöyle demişti: "Hocam, herkes İmam Hatibe bir yolla hizmet etmeli. Ben Ali Haydar Kireççi, Hüseyin Bahar ve sizin gibi hocaların olduğu yerde

ilim yoluyla hizmet edemem. Bana ancak bu işler düşer.”

Evet, o ve Süleyman Kayıran hocalarımızın bu konuda emeği çoktur. Bir yandan yarışmalarda madalyalar alırken, bir yandan da sporculara sahip çıkıyor, nefislerinin altında kalmamaları için gayret ediyorlardı. Ama ne de olsa profesyonel olarak bir sporla uğraşmak, o nispette ilimden alıkoyuyordu insanı. Bu gerçek gerek öğretmen, gerekse öğrenciler üstünde gün gibi aşikârdı.

Sonra ne oldu, nasıl oldu, anlattıysa da unuttum, kendisi ve Hasan Kekil Hocamız cezalı olarak şehirden uzaklaştırıldılar. O zamanlar hala sıkıyönetim var tabii. Herkes çok dikkatli bazı işlerde. Devletin böyle okul gibi, fabrika gibi kalabalık yerlerde gizli adamları mutlaka olur. Biz de bazılarını tahmin ediyor, ama çoğunu da bilmiyorduk. Bazen müdür bey böyle bir tehlikenin varlığına karşı dikkatimizi çekerdi bizi korumak için, Allah rahmet eylesin.

Eğitim Hizmeti

Faruk Özger Beyin eğitim öğretim hayatı kısaca şöyledir: Öğretmenlik mesleğine ilk defa Ekim 1973 yılında Edirne Merkez İmam Hatip Lisesinde başladı. 5 Kasım 1976 tarihinde Edirne'den ayrılarak Kahramanmaraş İmam Hatip Lisesinde görevine devam etti. 1982 yılında bu okuldan ayrılmak zorunda kaldı. Önce Tokat Almus Lisesinde, sonra da Malatya İmam Hatip Lisesinde çalıştı.

Nihayet gurbet günleri bitti. Memleketten sıkıyönetim havası da kısmen gitmişti. 5 Ağustos 1985 yılında yeniden Kahramanmaraş'a, Sütçü İmam Lisesine öğretmen olarak geldi. 3 Şubat 1986 tarihinde aynı yerde Müdür Yardımcısı oldu. Peşinden de 7 Nisan 1986 yılında oraya müdür oldu.

Her zaman halk arasında müthiş bir itibarı olduğundan cazibesi daima yüksek olan İmam Hatip Lisesi müdürlüğüne talip oldu. 4 Şubat 1993 yılında buraya müdür olarak atandı.

Mustafa Koyuncu Hocamızla sanki becayiş yapmışlardı.

Merhum Özger Bey burada 10 yıl kadar çalıştı. 28 Şubat darbesinin İmam Hatip ve Meslek Liselerini ezdiği o çalkantılı dönemlerinde okulunu iyi savundu ve güzel bir mücadele örneği sergiledi. Bu hizmetine bedel soruşturmalar geçirdi. Başörtüsünü yasaklamadığı için müdürlükten ve okulundan alındı.

Fakat mükâfatını daha dünyada bile gördü. 27 Mart 2008 yılında Kahramanmaraş İl Milli Eğitim Müdürlüğünde şube müdürü olarak göreve başladı. 22 Ocak 2013 tarihinde emekliye ayrılan Özger Bey, birtakım rahatsızlıklarla mücadele ediyordu. Nihayet 3 Haziran 2014 de Hakkın Rahmetine Kavuştu. Allah Teâlâya dua ederiz, başörtüsü davasında taviz vermediği için kabri pür nur olsun, cennette O'nun aziz bir misafiri olarak bulunsun.

İdarecilikte Talihi Açıldı

Faruk Beyin Milli Eğitimde yükselişi Maraş'a ikinci gelişinden sonradır. Bir hayli tecrübeler ve bazı gelişmelerle dönmüştür şehrine. Hele Hasan Kekil Hocamız kendi kazasından Belediye Başkanlığı için istifa ettiğinde yerine Faruk Beyi tavsiye edince idarecilik hayatında bir dönüm noktası açılmıştır.

O sıralarda bizim okulumuzda yine Maraş'ın renkli simalarından Mustafa Koyuncu Hocamız müdürdür. Bir de duyduk ki onun yerine can ciğer dostu Faruk Bey gelecekmiş. Tabi o zamanlar Maraş İmam Hatip Lisesi büyük okuldur ve ona müdür olmak şan, şeref ve itibar gibi manevi bakımdan büyük bir makamdır. Ona sahip olmak muteber ve meşhur olmak demektir. Bu yüzden az fırtına kopmamıştır o okulda müdürlük yüzünden. Allah beterinden esirgesin.

Pınarbaşında Gönül Alma

Bir gün okuldan çıktım, şehir merkezine doğru gidiyordum. Ayaklarımın dibinde bir taksi durdu. Baktım, okuldan bir müdür yardımcısı arkadaşımız. Artık ismini vermekte bir mahzur olmaz sanırım; Seydi Bey kardeşimiz. Yanında Faruk Bey de var.

- tla, dediler, atladık.

Doğru Pınarbaşına! Yüksek çınarların altından püfür püfür serin yeller eserken Faruk Bey yavaş yavaş konuya girdi:

-Hocam ben okulunuza müdür olarak geliyorum, ne dersin?

-Esağfirullah hocam, ben ne diyebilirim? Allah hayırlı mübarek eylesin. Bana düşmez belki sormak, ama mevcut müdür arkadaşın bundan hoşlanmaz sanırım, ne yapacaksın?

-Onun gönlünü ettik hocam. O da müdür olacak.

-Eh, sorun yok öyleyse.

- İnşallah ben gelirim sizinle istişare ederek okulu yöneteceğim. Beraber hizmet edeceğiz.

- Biz elimizden geleni yaparız okulumuz için hocam. Bizden size iyilik ve yardım gelir, kötülük ve zarar gelmez inşallah. Hem biliyorsun, ben özel çalışmalarım sebebiyle pek idareyle birlikte olamıyorum. Ama dinim ve okulum için bir iş olduğu zaman elimden geleni yaparım inşallah. Bizim çevremiz de öyle düşünür sağ olsunlar.

- Tamamdır!

Yeni Müdürümüz

Çok geçmedi, gerçekten de Faruk Bey müdür olarak geldi. Tebrik ettik. Beraberce çalıştık uzun yıllar. O belki sık görüşmek istiyordu bizlerle. Ama beş dakikalık teneffüs buna izin vermiyordu. Dersler bitince de bizler yorgun argın evlerimize gidiyorduk. Sanırım yanına sık giden ve yağcılık yaparak görevlerindeki ihmali örtmeye çalışan bazıları dalkavuklar bunu ona yanlış ihsas ettirmişler. Sanki bir tavır alış gibi algılatmaya

çalışmışlar. Sitem etti bize açıkça. “Odama gelin, çayımı için” dedi.

Yanlış anlaşılmaya meydan vermemek için biz de arada bir gittik bazı arkadaşlarla, ama oradaki sohbetler bizi sarmıyordu doğrusu. Hele az da olsa kulaklarımız bazı kelimelerden rahatsız oluyordu. Bunu nasıl söyleyebilirdik ki? “Biz gelince bu adamlar çıksın, ya da laflarına dikkat etsinler” denilir mi ki? Mecburen uğramayı seyrekleştiriyorduk.

Büyük Yanlış

Bir ara bu durumdan cidden kuşkulandı. Bize mesafeli davrandı. Hatta sanırım bir behre göstermek de istedi. Bu yüzden bir gün nöbetçiyle beni odasına çağırttı ve elime yok yere bir sarı kart uzatarak savunmamı istedi. Elbette bozuldum. Tek kelime etmeden savunmamı yazdım, masasına koydum ve çıktım.

Mevzu şöyleydi. Bizim hem halaoglu, hem de eniştemiz olan Haydar İşler Beyin babası vefat etmişti. Adam ta Çanakkale’den galiba özel arabasıyla gelmişti. Hem üzgün, hem yorgundu. Doğruca köye gitmek yerine bana gelmişti. “Beni köye yetiştir” dedi. Yanında bir teselli eden arıyordu demek ki. Durum nazikti. İzin almak için gittim, kendisi yoktu. Baş muavine gittim, o da yerinde yoktu. Nöbetçi muavin Mustafa Belkiran Hocamıza vaziyeti arz ettik. O da “Yerine birisini bulalım, öyle git hocam” dedi.

Tam o sırada yanımızda olan bedenci öğretmenimiz, aynı zamanda öğrencimiz olan sevgili Ali Buluntu “ben girerim hocam” dedi. Böylece biz cenazeye gittik. Fakat Ali Bey unutmuş mu neyse, dersimize girmemiş. Nöbetçi müdür yardımcısı dostumuz da demek ki korkmuş, kırmızı kalemle “derse girmedim” yazmış. Mübarek bekle de sor bir müdüre “ne yapalım?” diye.

Her neyse, biz kısaca bunları yazdık ve “durum bundan iba-

rettir” diye suratımız bir karış, imzaladık çıktık.

Sonra beni koridorda yakaladı,

-Vallahi bilmiyordum, dedi.

-Tamam, bilemeyebilirsin, ama araştırıp sorabilirsin değil mi? Kendi nöbetçi muavinine bile sormadan bu sarı zarf da neyin nesi?

Baktım özür beyan edici tavırlar sergiliyor, iltifat edip gön-lümü almak istiyor, ben de uzatmadım, unuttum meseleyi. Benim ilkem daima açık olmaktır. Gizlim saklım olmaz. İşim-de de elimden geleni yaparım. Kimseye minnetim olmaz.

O da zaman içinde kendisine karşı özel bir tavrımızın olma-dığını gördü. Birbirimizi uzaktan sevmeye o da alıştı. Hatta yer yer Öğretmenler Kurulunda açıktan bizi övücü ifadeler kullandı ve teşekkür etti. Hatta bir iki kere öğretmenler kuru-lunda “Bizde kimseye karşı özel muamele olmaz. Taraf tutul-maz. Herkese hakkı neyse o verilir. Fakat Cemal Nar hocam müstesnadır. O ne isterse yaparım. Nasıl program isterse öyle yaparım. Kimse buna özel muamele diyemez. Çünkü o benim okuluma cidden hizmet ediyor. Dışarıda da okulumun değe-gerini artırıyor. Ben böyle fedakârlık yapana mükâfat olarak özel muamele yaparım ve bunu yanlış bulmam” diyerek bizi mah-cup ettiği de olmuştur. Ruhu şâd olsun!

O Zalim 28 Şubat

Sonra zor yıllar geldi bizim için. 28 Şubat post modern dar-besi orta kısmımızı kapattı. Zalim YÖK de kat sayı zulmü ile okullarımızı biçti. Talebelerimiz okullarımızdan uzaklaştı. Yeni öğrenci bulamaz olduk. O zaman binalarımız da tehlike-ye girdi. O zaman iş başa düşmüştü. Belki birkaç yıl sonra bu bela fırtınası belki dinerde, üstümüzü başımızı silkeleyerek ye-niden işe başlayabilirdik. O güne kadar dayanmalı, direnmeli idik. Binalarımızı akbabalara kapturmamak için içinde okuyan öğrenci bulmalıydık. Şehirden öğrenci nerdeyse tamamen ke-

silmişti. Yapılacak iş belliydi.

O zaman vurduk dağlara, bayırlara. Köy köy, kasaba kasaba dolaştık. Okumayacak öğrencilerin dernek kanalıyla bütün masraflarını yüklenerek şehre getirdik. Bütün bu faaliyetlerimizde Faruk Bey bize araba imkânı buldu. Cuma günleri dersi olanları idare etti sağ olsun.

Sonra çok acı bir olay oldu. Yatılı kısmına bakan müdür muavini, adını vermeyeyim şimdi, utanmasın, belki tövbe etmiştir, gelen öğrencileri gizlice gönderiyormuş, haber alınca koştuk. Yetiştığımız öğrencileri durdurduk. O mahlûkun yanına giderek:

-Sen ne yapıyorsun? Biz aylarca dağ bayır öğrenci topluyoruz, sen dağıtılıyorsun, neden?

-Hocam, bunlardan ben sorumluyum. Dernek ya sözünde durmaz da bunlara bakmazsa? Devletin de sözü yok! O zaman ben ne yapacağım?

-Sen gidip müdürün yakasına yapışacaksın. Bizim ve derneğin yakasına yapışacaksın. Daha olmazsa yatılı muavinliğinden istifa eder, sorumluluktan kurtulursun. Daha ötesi var mı?

-Tamam tamam, ne yaparsanız yapın!

-Tamam, biz yapacağız, sen yıkma yeter!

Duyduğuma göre bize bundan dolayı “işlerime karışıyorlar” diyerek okkalı bir de küfür etmiş. Bunu duyan da tedbirsizlik ederek güya iyilik adına bize duyurmaz mı? Hışımınla ayağa kalktım. Yanımdaki çok sevdiğim bir hocam, “Allah için öfkeni yut. Olay büyümesin. Zaten derdimiz başımızdan aşkın” dedi ve bizi yerimize oturttu. Haklıydı, Allah razı olsun.

Sadece o davasız eyyamcı mı? Hani orman demiş ya, “sapı bizden” diye. Nitekim bazı öğretmenler de bu çocuklara “herkes kaçarken siz bu okula niye geldiniz?” demiş ve kınamışlar. Hatta bazı meslekçi öğretmenlerden ağzı güzeller, “benim oğlum olsa burada okutmam, siz deli misiniz? Burada istikbal yok!” diyenler olmuş. Öğrencilerimiz üç ay geçmeden dersle-

rimizde “burada istikbal yokmuş” demeye başladılar. Onlara “siz altın olun, kıymetiniz artar kaybolmaz” dedik. “Asıl istikbali iyi anlayın” dedik. “Türkiye değişiyor. İş artık özel sektörde. Siz kaliteli insan olun, her zaman baş tacı olursunuz” dedik, ama bazılarına dinletemedik. Ne acı günlerdi ya rabbi o günler!

Allah emekleri zayi etmez. Gün geldi devletten en çok işi yine o İmam Hatipliler aldı. Lakin o karanlık günlerde bunlar tahmin bile edilmiyordu...

Büyük İmtihan

Bu arada Faruk Bey büyük imtihanlardan geçti. Özellikle de devlet öğrencilerin başlarının açılmasını istiyordu. “Ne yapalım?” diye kıvranıyordu Merhum Müdürümüz. “Açmayacağız. Dayanacak ve direneceğiz. Çok çok görevden alırlar. Ne olur? Gider başka bir yerde hizmet ederiz” dedik. Epey bir düşünceden sonra o da karar verdi ve rahatladı. Ama soruşturmalar açılmıştı. Nitekim beklenen oldu, müdürlükten alındı.

Alındı da ne oldu?

Faruk Bey kahraman oldu. Saygısı bir kat daha arttı. Ve bu saygı gelecek güzel günlerde kendisine kredi oldu, ödül oldu.

Şimdi yazıyı burada bitirip cenazesine gideceğim. Göreceğim kalabalık biraz da bu imtihandaki sabır ve sebatından olacaktır. Gönüllerdeki tahtı böyle hak etmişti o. Belki ilmi ile değil, ama zor zamanda dik duruşuyla halk onu tabutunda selamlayacak ve saygı ile anacaktır.

Ruhun şad olsun sevgili müdürüm. Bekle, yanına kadar gelip Fatihâ'mı sana duyurmaya çalışacağım. Rabbim cennetinde buluştursun.

LÜTFİ GEDEMENLİ HOCA

Öne çıkan iki özelliğini özellikle vurgulamamız lazım: Çok cömert ve ehli hizmet bir insandı. Hem cömert, hem de hizmet insanı olmak, her zaman yan yana nadir gözüktür. Çırpınır dururdu bizden bir hizmet duymak ve yapmak için. Mütevazi idi. Gururlu ve kibirli değildi. Temiz giyinirdi. Çocuklarına karşı çok şefkatliydi. Onlara sevgisi dudaklarından dökülürdü.

Hizmet İnsanı

Bu yazıyı yazmadan yaklaşık iki ay önceydi. Sevgili dostum Ahmet Çelik Hocanın annesinin cenazesindeydik Hartlap'ta. Sevgili Lütü Gedemenli Hocamla da kucaklaştık karşılaşınca. Benim kucaklaşmada rahat ettiğim birisiydi. Boyu boyuma, eni enime uyardı. Eğilmek, bükülmek zorunda kalmazdım muanakada, yani kucaklaşmada.

-Hocam dönerken seni götürebilirim!

- Teşekkür ederim. Aslında iyi olur. Zira benim arabasında geldiğim Yusuf Amcam birkaç saat köyde kalacak. Sen götürürsen zaman kaybı yaşamam. Gerçekten müsait misin?

- Hocam yeni bir araba aldım. Bayağı büyük. Önde Hüseyin Bahar hocam tek başına oturuyor. Sizi yanına alır, sohbet ederek gideriz.

-Hoca Efendiyi rahatsız etmeyelim?

-Yok hocam yok, rahatsız etmezsiniz. Bilakis neşe katarsınız.

-Eyvallah öyleyse. Onunla yolculuk mutluluk demektir.

Hocaların Bereketi

Yolda iki hoca yan yana gelince sözün biri bitiyor diğeri başlıyordu. Araya latifeler, şakalar, nükteler giriyordu. Vakit su gibi akıyor, mesafeler altımızda dürülürcesine aşıyor, yollar kısalıyordu. Gedemenli Hocam da çok neşelenmişti. Döndü arkaya,

- Bakın arkadaşlar, hocalarımız yan yana gelince neler neler duyuyor, öğreniyoruz değil mi? dedi.

Onlar da tanıdık insanlardı. Gedemenli Hocanın Salı gecesi bağında hizmet ederek bir araya getirip sohbete vesile olduğu guruptandılar yani. Memnuniyetlerini, takdirlerini ifade ettiler saygıyla. Büyük bir neşe ve muhabbet içinde şehre yaklaştık. Sanırım yakıt alırken miydi neydi, Gedemenli Hoca yaklaştı ve kulağıma,

- Hocam, arkadaşlar hocalarını ve birbirlerini yemeğe davet

ediyorlar. Vaktiniz müsaitse siz de katılın. Çok sevinirler. Bu arkadaşları bilirsin, samimi insanlardır.

-Benim yemek saatim değil, ama vaktim var. Bu cemaatle beraber olmak saadettir. Olabilir.

-Çok sağolun Hocam.

-Rica ederim, asıl ben teşekkür ederim.

Müftülükten sanayiye doğru giderken orada güzel bir et lokantası varmış. Biz evimizden veya evlerden başka yerlerde mümkün merteye yemiyoruz. Daha önce burasının adını duymuştum.

Kambır Emminin Helvası

Böyle deyince Kambır emmi aklıma düştü. Bizim köyün en fakiri sayılır Kambır emmi. Bir gün dükkan duluğunda otururlarken, genellikle sessizce dinleyen bu emmi birden lafa karışmış:

-Helva da baya tatlıymış ho...

-Nerde yedin Kambır emmi?

-Ken yemedim. Kuzu Başlı emmi yedi de, ben kağıdını yaladım...

Boşa değilmiş övgüler, yemekleri de gerçekten güzelmiş. Güle eğlene yedik, içtik, sohbet ettik ve evlere gitmek üzere kalktık. Onlar taziye için yarını ayarladılar aralarında. Yol güzergâhını Abdülhamit Han Camii önünden geçecek şekilde çizdiler. O zaman ben dedim ki:

-Ben cami önünde insem de taziye evine varsam. Malum Ahmet Hocamla hukukumuz özel. Ben bugün orda olmalıyım.

-Peki hocam, dediler.

Cami önüne gelince ben indim. Lütfü Gedemenli Hocama teşekkür ettim. O da gülerek:

-Hadi hoşça kal Cemal Hocam, dualarını beklerim, dedi.

-Güle güle Gedemenli Hoca,Allah razı olsun, dedim ben de

arabasının arkasından bakarak.

Nerden bilecektim aramızda geçen bu konuşmanın bir nevi dünyadan son bir vedalaşma olarak son sözler olacağını!

Maraş'taki İlk Öğrencilerimden

Birden maziye giderek hatıralara boğuldum. Nihayet istediğim okula, Kahramanmaraş İmam Hatip Lisesi'ne tayinim yapılmıştı. Bir süre lisede çalıştıktan sonra esas okuluma gelmiştim. Bu okulların bizim için ne ifade ettiğini "İlim ve Özgürlük" kitabımda uzun uzun yazdığım için tekrar etmeyeceğim.

Ben göreve başladığımda 1980/81 eğitim öğretim yılı yeni başlamıştı. Tam da bu sırada sakallarını kesmemek için okuldan dört öğretmen ayrılmış. Bunlardan üçü meslekçi olup herkesin bildiği, sevdiği öğretmenlerdi: Necmettin Gevri, Cafer Söyler, Ali Maraşlıgil hocalarımız. Birisi de Murat Bayazıt Bey.

Rahmetli müdürümüz Sait Kırmacı Bey beni tanıyan bir arkadaşa, yanlış hatırlamıyorsam o gün okulu ziyarete gelen İsmail Akben Hocama:

- Ben tanıyorum. Nasıl birisi bu? Ali Maraşlıgil'in dersleri hep lise kısmında ve ciddi dersler. Programını bozmadan olduğu gibi buna versek, yapabilir mi? diye sormuş, o da:

- Yapar yapar, hem de çok iyi yapar, demiş.

Bunun üzerine program hiç bozulmadan bize verilmiş. Biz böylece sanki Ali Maraşlıgil olduk ve onun derslerine girmeye başladık.

Neden böyle söyledim?

Çoktandır Gözükmüyordun

Çünkü beni bazen o hocamıza benzetirler. Bir de Vehbi Vakkasoğlu Hocama. Hadi onu anladık, kaşımızın gürlüğü, alınımızın çizgisi falan benziyor. Ya Ali Hocama?

İlk defa Çağlayancerit'te başıma geldi bu benzetme olayı.

Oraya İmam Hatibimizin faaliyetlerinden olarak bir ekiple gitmiştik. Ben o zaman emekliydim, ama okula hizmetlerimiz baki idi. Şu anda bile “imam hatibe şöyle bir hizmet var” deseler, koşar gideriz bunu bir lütuf ve ikram bilerek. Bizim, dinimiz adına bu ve benzeri kurumlara hizmet etmemizi, Rabbinizin bir nimeti sayar, şükrederiz.

Her ne ise, o zamanlar Çağlayancerit müftülüğünün üstündeki camide vaaz etmişim bir Cuma günü. Vaazdan sonra cemaatten çoğu cami içinde musafaha yapar veya kucaklarken kırk yıllık ahbab gibi davranıyor ve “hoş geldin hocam, çoktandır gözüküyordun, nerelerdedin?” diyordu.

Bu “hoş geldin hocam”ı anlıyordum da, acaba bu adamlar bana niçin “çoktandır gözüküyordun, nerelerdedin?” diyorlardı?

Birden bir şimşek çaktı beynimde. Ben emekli olduğum için sakal bırakmışım. Burada müftülük yapan Ali Hocam da sakallıydı. Boy pos da maşallah tutuyordu. Eh, ben biraz şişmandım, ama cemaat da “yahu biz müftü efendiye iyi bakamadık, buradan zayıf gitmişti, ama gittiği yerlerde iyi bakmışlar maşallah” diyebilirdilerdi. Öyle olunca ben de bozuntuya vermedim. Münasip cevaplarla geçiştirdim. Vaziyeti ve tahminimizi, bizi ağırlayan Ceridin Ağası Hasan Kekil Hocamıza sorunca, “aynen öyle” dedi. Gülüştük.

Bazen bu tür benzetmeler şehirde de başıma geliyor. Dünya böyle, şimdi o Kayseri müftüsü olarak pastırmaları yalnız yiyor, bize de, aslında ona yapılan iltifatlara kuru kuru cevap vermek düşünüyor. Allah kerîm!

Ne Güzel Öğrencilerdi

Her ne ise, biz başladık yeni okulumuzda derslere iştahla. Son sınıflarda çok güzel öğrenciler vardı o zaman. Çalışkan, zeki, terbiyeli, cevval, şen şakrak öğrenciler.

Bunlardan birisi de Lütü Gedemenli idi. Tabi “Gedemenli”

kelimesi bize çok yönden tanıdık idi. Bir kere onların yoğun olarak oturduğu Nahırönü mahallesi, bizim de mahallemiz sayılırdı. Ben ilkokul son sınıfı Dumlupınar'da okumuştum. Köyümüze gider gelirken o zamanlar içinden geçtiğimiz mahalledir aynı zamanda. Ayrıca orada birçok akrabalarımız, köylümüz ve dostlarımız da vardır. Bu yüzden onu daha rahat tanıdım, daha sıcak karşıladım mektepte.

Ama bu olmasa da mübareğin tanınmayacak hali yoktu ki. Bir kere maşallah benim kadar iriydi. Hep gülerdi sonra. Çok tatlıydı. Bir de iriliğine ters orantıda çok hareketli idi. Okulun her işinde sanki o vardı. Özellikle de güreşte ve mehterde. Eee, eski bir “mehterbaşı” olarak bunlar hep dikkatimi çekiyordu. Nasıl çekmesin ki, mehter gümleyince ben eski gençlik günlerime dönüyor, Diyarbakır'ın acı tatlı hatıralarında kayboluyordum. Bir yanıma heyecan ürpertip titretirken, bir yanımda efkâr Maraş'ın deli poyrazı gibi hafızamı saçıp savuruyordu. “Hey gidi günler hey!” diyordum içimden. Bir yanımdan özlem ve hasret, bir yanımdan gurbet bastırıyor, zıt duygular yaka paça sarsıyordu. İçimde mehterle kopan fırtınalardan, “Has duuur!” diye haykıran sestem oluşan depremlerden habersiz, Gedemenli bana bakarken gülüyordu! Mehterbaşı Gedemenli bana ne yaptığını nereden bilecek!

Evet, bir de gülerken öyle şirin, öyle içten, öyle saygılıydı ki, onu tanımamak ve sevmemek mümkün değildi. Elde değildi sevmemek yani. Bütün bu faaliyetler onu biraz dersten alıkoyuyordu belki, bu çok da hoş değildi, ama güzel sesi ve o sevimliliği ile bu sorunu da atlatıyordu.

Öğretmenliğimin ilk yıllarında mesleğimde özel dersler aldığım için öğrencilerle ders dışında çok yakından ilgilenemedim. Sonraları bu alışkanlık oldu sanki. Hiçbir özel dernek ve vakıf içinde olmadım, ama çağrıldığım her yere Allah için gittim, elimden gelen ilim ve eğitim için çaba sarf ettim. Bana göre din için, millet için çalışan her dernek, vakıf, ocak,

dergâh benim sayılırdı. Onlar hazırlasın sevap kazansınlar, ben ilimle doldurayım sevap kazanayım.

Lafı şuraya getireceğim, bu yüzden o yıllarda okul dışında başka yerlerde pek karşılaşmadık onunla. O tür hatıraları pek gözümün önüne gelmiyor rahmetlinin. Ama mezuniyet sonrasında o bizi bırakmadı. Her fırsatta ziyaret etti. Aynı meclislerde düştük kalktık. Hep hürmetli, hep hizmetli, hep mütebessim idi. İçi dışı bir olduğundan çok samimi davranır, içtenlikle hürmet eder, hizmete can atardı. Siz istemeseniz, ya da özel bir gayret sarf etmeseniz bile, sırf bu meziyetlerinden ötürü sevmek zorunda kalırdınız onu. Ne eder eder, kendisini size sevdirdi!

Görünenin Arkası Derin

Sonra özel sohbetlerimizde öğrendik ki, o gülen yüzün arkasında derin bir hüznün vardı. Sevgili Gedemenli birkaç kere babasının maceralarını anlatmıştı çıktığımız seyahatlerde. Hele de merhum İsmail Akben Hocamız gibi sohbet ustası bir hocamızla yan yana olduklarında, keklilik keklığe karşı öter misali laf lafı açar, o mahallenin maceraları uzun yolları kısaltır, zahmetleri rahmetlere çevirir, neşe ve sevinç içinde kalırdık. Arabanın direksiyonunda Gedemenli hocam İsmail Akben hocama helik veriyor, o da bir usta olarak duvar örüyor, Belkiran Hocam arada kaybolabilecek nükteleri mizahi bir üslupla ortaya koyuyor, benim talihli boynum ise bir Mevlevi dervişi gibi laf kimde ise ona dönmekten yorulmuyordu. Hele bir de dağlar arasında muhteşem çam ve Kamalıkları geçiyorsak, engin vadilere bakıyorsak, aşka gelen şoförümüzün bir ilahisi ile coşuyorduk.

Vay be, bu keyifleri biz mi yaşamıştık! Birisi bu maceraları yazsa, inanın roman olur. Şimdi hepsi hayal oldu...

Hasta Üç Batman Bal Yer mi?

Babasının maceraları deyince aklımda kalan birisini anladım. Babası askerlikte hasta olur. Hayatından umut kesilir. Tebdili havaya gönderirler. “Ölürse memleketinde ölsün” derler. Yolu Diyarbakır’dan geçiyor. O zayıf, incecik ölecek adam, bir dükkânda bal görüyor. Oturuyor ve üç batman bal yiyor. Günlerin iştahsız hastası, sanki kıtlıktan çıkmış gibidir. Dükkân sahibi hayretler içindedir. Orada gövdesine biraz can geliyor.

Nihayet Maraş’a, evine gelir. Kapıyı çalar. Kapıyı açan hanımı kendisini tanıyamaz. Sessizce yüzünü örterek içeri kaçar. Anasına kapıda bir asker olduğunu, galiba yardım istediğini söyler. O da bir şeyler alarak kapıya varınca feryadı basar. Herkes telaşla koşarken anası tanıdığı evladını ağlayarak bağrına basıyordu. Umulmadık bir zamanda bu geliş, bedenindeki zayıflığın simaya vuruşu, hanımının tanımamasına sebep olmuştur. Fakat yine de bir hakikat var, “ana gibi yar” olmuyor. Bir yastığa baş koyduğun tanımıyor da ana tanıyor. Evet, ağlarsa ana ağlıyor.

Zavallı babasının bit dolu elbiselerini avluda yakarlar ve yeni elbiselerle yukarı alırlar.

Bir macerası daha var, dinlerken bizi mest eden. Çalışmaya gittiği ege bölgesinde yorgunluk giderirken bir türkü veya uzun hava söyler. Bunu duyan çiftlik sahibinin kızı babasına vurulur. Şöyle böyle derken orada evlenirler. Sonra Maraş’a gelip burada yaşamaları, bir kızlarının olması, derken hangi sebeple aklıma gelmiyor, gelinin memleketine gitmek istemesi, babasının izin vermesi, ayrılıklar vs. vs... Çok ilginç.

Rahmetli gedemenli Hoca senede bir kere sanırım Aydın taraflarına ablasını ve yeğenlerini görmeye gidermiş. Bunları anlatırken hem onun hem bizim gözyaşlarımız sessizce akardı. Aman ne maceralar, ne olaylar. “Hayatım roman” derler ya, demek ki aslı varmış. Kerem boşa yanmamış. Keşke bir evladı

yazsa bunları, inanın okumaya doyumaz bir kitap olur.

Gariban ve fakir bir aile çocuğu olarak bilirim Lütü Hocayı. Babası işte yukarıda az çok haber verdiğimiz insandır ve Gedemenli Rahmetli onu çok sever. Sesinin güzelliğini ondan aldığı söylerdi. Bazen babasıyla birlikte söylerlermiş. Kendisi de ilahi ve kaside gibi isteklerde hiç ikiletmezdi. Bu bakımdan da cömertti. Gerçi halk tipi söylerdi. Makam için çalışmamıştı sanırım. Ama iyi bir sese kattığı duygu ile işi götürürdü.

Gelin size babasına olan sevgi ve saygısıyla ilgili bir hatıramı anlatayım.

Kâbe'de İmamlık Yaptım

Sene 1987. Kasap olarak hacca gittik beraberce. Bir gün yine beraber ihrama girdik, umre yaptık. Akşam namazına Mescid-i Haram'da cemaate yetişemedik. Mescidin arka taraflarında namazı kılmak istedik. "İmam Efendi buyur" dedim. Kabul etmedi. İsrar ettim, ilk defa o da beni ısrar ile reddetti. Çaresiz ben imam oldum, Mescid- i Haremde akşam namazımızı kıldık. Ha, yeri gelmişken söyleyeyim; bugüne bugün Kâbe'de imamlık yapmış biriyim(!) Her neyse, yan yana, kol kola tavafa girdik. Sessizce rahmet seline karıştık, manevî bir âlemde dolaşıp duruyoruz. Tavafın sonuna doğru:

-Hocam yavaş yavaş Beytullah'a yaklaşalım, dedi.

-Hayırdır?

-Hacer- i Esved'i öpeceğiz.

-Etme Gedemenli, bu kalabalıkta mümkün değil!

-Vallahi hocam, babam gelirken bana tembih etti. Onun için Hacer-i Esved'i öpmeden gidersem bana hem çok kızar, hem de hakkımı saymaz. O yüzden çaresiz öpeceğiz.

-Bana kalsa asla yanaşmam. Bu iş hakikaten zahmet ve Müslümanlara eziyet. Ama madem sen baban adına istiyorsun, pekala! Arkadaş ağzı düz gerekmiş!

-Hocam, buraya kim girerse bunu göze alıyordur. Öyleyse

birbirlerine eziyet etseler bile peşinen haklarını da helal ederler. Bizden yana helal olsun.

-Hadi helal olsun, Allah kolay kılsın!

Son tavafta iyice Beytullah'ın duvarına vardık. Milim milim hareket ederek Hacer'e yaklaştık. Ama ortam müthiş kalabalık. Bazen öyle bir girdap oluyor ki, en yakındaki adam birden çok uzaklara savruluyor. Arada ezilenler var. Biz kimseyi itmeden, bizi itenlere uyararak mübarek taşa yarım metre kalasıya yaklaştık. Gözümüzün önünde ağlayarak, ürpererek, zikir çekerek, dua ederek heyecanla onu öpüyorlar. Bu arada dikkatimi çekti:

Mübarek başını uzatanlar bir öpüp çıkarsalar ya! İçeride artık kaç kere öpüyorlarsa, arkadaşları sırtına vuruyor, öyle çıkarmasını sağlıyorlar başlarını. Demek kendilerini o manevî havaya kaptırıyor ve kaybediyorlar şuurlarını. Hatta bazen itiş kakış yüzünden başını Haceri Esvet'in içinde olduğu gümüş kaplamanın çeperine çarptığından yüzleri kızarmış olarak çıkanlar da var. Ben önde güya yol açıyorum, Gedemenli arkada kolları bazen omuzumda, bazen belimde beni koruyor. Derken bir dalga daha geldi, bir çevlek daha oluştu, bir anafor insanları savurdu ve birden Hacer'in önü açıldı. O zaman bunu fırsat bilen Gedemenli bağırdı:

-Davran hocam, önün açıldı!

Başkasında hoşuma gitmeyi kendim yapamazdım. Ben atıldım ve başımı sokarak bir kere öptüm ve hemen geri çekildim ve:

-Haydi Gedemenli! dedim.

Dedim ama bir girdap da bizi yuttu. Gayri iradî birden savrulduk ve Hacer'in uzağına düştük. Ben Gedemenli adına çok üzülmüştüm. Sırasını bana vermeseydi, öpen kendisi olacaktı belki. Babasına da "öptüm" diye iftihar edecekti. Olmadı işte. Ne yapabiliriz ki? Ben ısrar etsem de elbette o hocasının önüne geçerek Haceri ilk öpen olmayacaktı. Ben de bu zaten

olmayacak edebe aykırı işi ona teklif edemezdik ki. Ben öp-
mesem de olurdu. Hatta ben zaten o kalabalığa girmezdim ki.
Bütün çaba onun içindi, ama olmadı işte!

Nihayet metaf'ın kenarına gelip de o arada bir kabaran de-
nizden sahile erip biraz dinlenirken o beni teselli ediyordu:

-Üzülme hocam, ben oraya yalnız girer ve çok öperim. Daha
bol zamanımız var hamdolsun!

İşi

Rahmetli Lütü Gedemenli Hoca okul bitince Göksün'ün
Maraş tarafından girişinde sanırım "Kireççi" denilen bir köy-
de imamlık yapmaya başlamış. Gidip gelirken "işte şurada"
derdi bize. Emekli Başkomiser Durmuş Doğan Beyin meza-
rının hemen arkasında bir yeri gösterirdi. Biz Durmuş Bey
komşumuza Fatıha okurken onun köyünü de hatırlardık.

Sonra nerelerde nasıl görev yaptı bilemiyorum. Ama şeh-
re gelince hep ikinci bir iş de yapmaya çalışmıştır imamlık
yanında. Bir iş yetmiyordu o yiğide. Hatta şimdi, evimizin
önünde bir zamanlar "*taze patetes vaaar*" diye bağırın ve çok
sevdiği Başaran Bostancı hocasına da duyurmak isteyen sesi
çınlar kulağında.

Ailesine ve evladına helal yedirmek ve iyi geçindirmek,
dostlara ikram etmek için çok çalıştı. Bazen işini aksattığı için
haklı olarak şikâyet de edildi. Elbette kendisi de hoşlanmıyor-
du bundan. O yüzden emekliliği gelir gelmez mesleğinden ay-
rıldı. En son tarhana işine girmiş, başarılı olmuş, epeyce de
ilerletmişti işini. Bir de satış dükkânı açmıştı. Bir de işini rahat
yaptığı bir arsa almıştı, ahır dağı eteklerinde. Bizi oraya davet
eder, hatta firik yemeye gelmemekten dolayı gördükçe sitem
ederdi. Davetini kıramaz gittiğimizde de her zaman cömertli-
ğini sergilerdi. Sadece tarhana firik değil, fırında pişmiş balık
dâhil ikramı çok çeşitli idi. Orası daha sonra haftalık sohbet
mekânı oldu. Hüseyin Bahar Hocam da katılır, gelenlere ik-

ram arasında sohbet ederdi. Arada bir biz de nasiplenirdik.

Büyük oğlu Muhammed, ki evladımız Abdullah Ensar'ın İmam Hatip Lisesi'nden dönem arkadaşıdır, babasının işini kapmış ve ilerletmeye başlamıştı. Beraberce çalışıyorlardı. İşleri iyiydi maşallah. Güzel bir ev almıştı. Arabayı da yenilemiş, büyütmişti. Bizi kaç kere Salı akşamları ziyafete davet etti tarhana fabrikasında. Çok güzel vakitler geçirdik ortak dostlarımızla.

Kimsenin İyiliğine Mani Olmayın

Muşlu Ahmet Hocam “kimsenin iyiliğine mani olmayın” derdi. Keşke mani olmasaydık, bizi Antalya'ya, orada büyük şehir müftüsü olan Ahmet Çelik Hocamın ziyaretine götürecekti.

Bu arada her zaman teklif eder, masrafını yüklenerek hem gezi, hem tebliğ amaçlı seyahatler yapmamızı isterdi. “Sağol” derdik ona külfet olmasın diye. Keşke demeseymişiz. Keşke gitseymişiz, sohbet etsek, vaaz etsek, anlatsaymışız dinimizi! Esas karlı olan buymuş. Güya biz diyorduk ki, her hafta sana yük olur, bunu her mevsimde yapalım. Keşke ortasını bulabilseymişiz!

Davet ve tebliğin önemini bilmiyor değildik, ama terbiyemizde “kimseye yük olmama” ilkesi de var. Eskiler “Bâr olma yâr ol” derlerdi. İşte bu ilkeyi de demek ki bazen tam yerinde kullanamıyoruz. Demek ki hala ihlasımız zayıf. Yaptıklarımızı tam Allah için yapsaydık, külfet mülfet aklımıza gelmezdi. Ne olacak, ben maneviyat kazanıyor ve ondan harcıyordum. O da maddiyat kazanıyor, ondan harcıyordu. Birbirimizi tamamlamış oluyorduk. Bunda külfet veya hayâ niye olsundu ki?

Ah Hatıralar

Ah, geriye hatıralar kalıyor işte. Acı tatlı hatıralar. Çoğunu unuttuğumuz hatıralar. Şair Ahmet Haşim ne güzel demiş:

Bize bir zevk-i tahattur kaldı
Şu sönen gölgelenen dünyadan.

Bir gün kendisi aldı bizi arabasına, çıktık yola. Yanımızda İsmail Akben ve Mustafa Belkıran Hocalarımız da vardı. Sabah kahvaltısı ve sohbet için Tekir / Kısık'tan Kürtüllü Hacı Mehmet Demir Efendiye telefon etmiştik. O her zaman yalvarırdı. “Ne olur buradan geçerken bize bir alo deseniz, bir sofa ve bir sohbet kursak, biz de sevinip bayram etsek” diye. Hadi gönlü hoş olsun dedik.

Maşallah bir oda dolusu cemaat bizi bekliyordu. Yemeklerimizi yedik. Belkıran Hocam her zamanki gibi güzel bir aşr- i şerif okudu. Fakir de bir Tefsir Dersi yaptım. Azıcık serbest sohbet ettik. Hatıraları yâd ettik. Neşelendik. Derken izin alıp Göksün'e hareket ettik. Bu arada Gedemenli Hocam bir iki telefon etti. Kime etti bilemiyorum tabi. Uzakta yaptığı için sormadım. Çünkü bu “sır” alametiydi ve sırlar deşilmezdi.

Göksün'de eğlenmeden öğle namazına Çardak'a vardık. Aşağı camide sanırım adı Süleyman olan hocamızın camisine indik, ama o yoktu. Namazları kıldırдық. Namaz sonrası İslam'ın özeti sayılacak kısa bir ders yaptım. Cemaatle kucaklaştık. Bin bir dua, alkış ve muhabbetle kalktık oradan. Recai Özdil adında bir dostlarını hatırladılar. Onu buldukd. Çok sevindi. Bizi hemen bırakmadı. O yıl hacca gidecekmiş. Bir sandık elma hediyesini unutmam, Allah razı olsun. Geri Göksün'e geldik. Bazı dostlarla buluştuk. İşte orada Gedemenli'nin telefon sırrı açığa çıktı.

Meğer Göksün Ulu Camiinde vaaz etmemiz, böylece dinimize faydalı olacak bir iş yapmamız için izin istemiş, ama müftü vermemiş. O zamanın müftüsü hala 28 Şubatın etkisinde kalmış, davasını korkaklığına kurban etmiş birisiydi. Hâlbuki kaç kere karşılaşmıştık, birbirimizi tanırdık. Mesafeli bir saygı ile oturup konuşmuş, dairesinde bile çayını içmiştik. Hatta beraber hizmet ettik bazen, resmen vilayetten vaaz

için izinli olarak Göksünde konuşmuş, Göksün İmam Hatip Lisesi'nin kız pansiyonu için yine Göksünlülerden yardım istemiştim. Hatta aynı maksatla dernek başkanı Mehmet Alkış Efendi riyasetinde okul müdürünün de tertibiyle Urfa'ya kadar gitmiş, yemiş içmiş, uzun uzun sohbet etmiştik.

Kifayetsiz Korkaklar

Bu müftü ile her karşılaştığımızda hep mesafeli, hep soğuk, hep ürkek davranmıştır bize. Benim haberim olsaydı hiç telefon ettirmezdim. Çünkü müftülerin bir kısmı camileri “kamusal alan” olarak kendi malları zannediyor, orada vaaz etme yetkisini kendilerinin vereceğini vehmediyorlar. Oysa bu laik devlete göre bile camilerde vaaz etmek, yüksek din tahsili gören herkesin bir müftü kadar hakkıdır. Ancak kim nerde ne yapıyor bilinsin ve organize edilsin diye müftülükten izin alınacaktır. Tabi müftünün “izin vermiyorum” deme hakkı yoktur normalde. Anormallik varsa, onu da ispat etmek durumundadır.

Ama gel bunu keyfi yönetime alışmışlara anlat anlatabilirsen! Bu izni verirken sanki sadaka, sanki lütuf veriyorlarmış gibi bir kibirli havaları var ki sormayın gitsin. Böyle mi olmalı bir müftü?

Yahu bu bizim dinimiz!

Siz yalvaracaksınız, “ne olur gelin yardım edin bize” diye!

Siz rica edeceksiniz aslında “ne olur gelin, dinimizi anlatalım. Bu büyük davanın altından bizim yalnız başımıza kalkmamız mümkün değildir. Gelin yardım edin” demeleri lazım.

Bize – istemiyoruz ama- hatta ödül vermeleri lazım, ücret almadan bedava çalışıyoruz diye. En azından minnet duyup teşekkür etmeleri lazım kendi cihetlerinden. Bizim açımızdan ise asla bir teşekkür beklemeden, vazifemizdir diye, bir müftülük personeli gibi gece gündüz meccanen çalışmamız lazım.

Nereye gitti bu karşılıklı güzellikler?

Sorarsan, “Efendim, Diyanetin dışındakiler, neyi, nerede, nasıl konuşacaklarını bilmiyorlar. Sorumsuz konuşmaları barmıza sorun açıyor” diyorlar.

Ayıp ayıp. Sizi biz yetiştirdik hitabet derslerimizle. Kırk yıldır fahri vaizlik yaparız. Sizin bize neyi nasıl konuşacağını öğretmeye kalkışmanız ne kadar ayıp! Nedir bu? Kibir mi? Kendini beğenmişlik mi? Makam hatırlatması mı? Yaslandığın güç seni aşığılayarak eziyor, acısını gönüllü hizmet etmek isteyenlerden mi çıkarıyorsun, ey celladına âşik şaşkın? Nerede sizin hizmet aşkınız, dava bilinciniz?

Üzülmemek elde değil! Benim ömrüm İmam Hatipte hitabet dersleri vermekle geçmiş, kırk yıldır bunun pratiğini yaparım, yaşına başına bakmadan genç bir müftü veya yardımcısı bana nasıl konuşulacağını anlatıyor! Ya da “bunlar konuşmasını bilmez, en iyisi izin vermeyelim” diyor!

Fesüphanallah!

La havle vela kuvvete illa billah...

Başka kurumlardan birisini gördüğünde neşelenen, ama kendi meslektaşlarını gördüğünde yüzleri gülemeyerek soğuk davranan bu gibi kifayetsiz insanlardan hangi din hizmetini bekleyeceksin? Bırak davası adına fedakârlığı, yük yüklenmeyi, risk almayı, çile çekmeyi, normal kanunun verdiği hakkı bile cebinden sadaka verir gibi kibirle veren bu minval adamlardan ne hayır gelir?

Bunu bilmesi gereken Gedemenli o gün çok üzölmüştü. Ben de kendisine içimden kızmıştım, “neden benden habersiz müftüden izin istedin?” diye, ama içimde kaldı öfkem, vurmamış dışarıya. Neyse ki gün boyu yaşadıklarımız o hüznü ve öfkeyi hepimizden aldı götürdü. Ama bugün hem acım, hem de o hüznölerim bir araya gelince, taştım biraz. Bu yazdıklarımı önce silmek istedim, sonra “Bırak kalsın. Birileri de dersini alsın” dedim, silmekten vaz geçtim.

Erteleyenler Mahvoldu

“Bu tür dini tebliğ ve sohbet seyahatlerini sık sık yapalım Hocam” derdi rahmetli. Biz de “neden olmasın?” derdik.

Dünya işte, işler o kadar yoğun ki, bu işi bir plan ve programa bağlayamadık. Elimiz değdikçe arada bir yaptık. Şimdi diyorum ki “Yahu Gedemenli, keşke her hafta bir istikamete gitseydik öyle dinimizi anlatmak için.”

Diyorum ama neye yarar, cevap verenim yok!

Kardeşim, dünya bu işte. Aklına düşeni hemen yap. Paran varsa hemen ye, yedir, infak et, harca! Davan varsa hemen yaşa, yaşat, anlat yay. Yarın deme! Hayırlı işlerini erteleme! Erteleyenler encamında pişmanlık yaşayanlar olacaktır.

Evet, elde fırsat varken ne yapılacaksa hemen yapılmalı insan ve asla ertelememeli. Yoksa fırsat kaçır ve insan elleri böğründe şaşkın kala kalır öyle!

Hizmet Adamı

Gedemenli Hocada ilimden ziyade hizmet ve fedakârlık öndeydi. Düşünün, Maraş müftülüğü onun yüzünden çok müftülüklerden teşekkür almıştır. Mekke ve Medine’de erkâna ve hüccaca çığ köfte yediren kaç müftülük vardır?

Arkadaşlarına hizmet etmekten zevk alırdı. Bağında her hafta toplanılırdı. Masrafı sırayla birisi karşılarsa bile ev sahibi olarak mekânın bütün zahmeti önce onun üstüneydi. Ama bunu zevk haline getirdiği için o meclis devam ederdi. Zaten nerede hayırlı bir hareket varsa, altında bir iki böyle fedakâr insanlar var olduğu için devam ederdi, öyle değil mi?

Hoşuma gitmeyen bir yanı varsa kanaatimce az okumasıydı. Aslında kazan gibi kafası vardı. Ama hayat ona başka tecelli etmişti ve o hep bedenle çalışmak zorunda idi. Seçtiği istikamet o idi. O yüzden çok okuyamazdı. Camisine vaiz arardı.

Keşke kendisi hazırlanarak kürsüleri inletseydi. O yüzden ciddi bir kütüphanesi de yoktu. Bizim kitaplardan bazısını almıştı. Ama ne kadarını okudu, onu da bilemiyorum.

Ahlak ve Karakteri

Gedemenli Hoca daima akaidi düzgün, şeriata bağlı, hak dava peşinde olanlarla beraber oldu. Asla batıl davalar gütmeydi. Siyaseten de hep İslamcılarla, dine diyanete saygılı ve hizmetli olanlarla beraber olmuştur. Bir başka ifadeyle oyunu verirken hep İslamî kaygılarla vermiştir. Bu sistemden nefret ederdi. Bu şirk düzenini İslamileştirmek isteyenlerle atardı gönlü. Bütün Müslümanları, ümmeti muhammedi severdi.

Öne çıkan iki özelliğini özellikle vurgulamamız lazım: Çok cömert ve ehli hizmet bir insandı. Hem cömert, hem de hizmet insanı olmak, her zaman yan yana nadir gözüktür. Çırpınır dururdu bizden bir hizmet duymak ve yapmak için. Mütevazı idi. Gururlu ve kibirli değildi. Temiz giyinirdi. Çocuklarına karşı çok şefkatliydi. Onlara sevgisi durmadan dudaklarından dökülürdü. Oğlu Muhammed tarhanayı ince serecek bir alet yapmıştı. Bunu bize kaç kere anlatmıştı büyük bir mutluluk içinde.

Bir imam olduğunu söylemek, ibadetlerini anlatmaya yeterdir sanırım. İmam demek, vakit namazlarını cemaatle kılan demektir. Cami kuşu demektir. Kur'an- ı Kerimle sık muhatap demektir.

Hac ibadetini de çok severdi. Görevli de olsa sanırım çok haccı vardır. Velhasıl dindar, gayretli, hizmetli, mütevazı, güler yüzlü, yumuşak sözlü bir evladımızdı. Bir hocası olarak haline hüsnü şehadette bulunurum. Allah rahmet eylesin, Arş gölgesinde ve Cennetinde buluştursun.

Amin!

Yavruları

Rahmetli Gedemenli Hocanın üç yavrusu vardı. Birisinden, en büyüğünden söz etmiştik. Oğlumuzla Abdullah Ensar Nar Hocayla İmam Hatibi beraber okudu. İmamlık için ehliyet sınavına Gaziantep'te beraber girdiler. Sonra babasının işinde eli ayağı olmuş, işi yürütür hale gelmişti. Söz etmiştik daha önce. Birisi de Antalya'da Fakültede okuyan bir genç.

Biricik kızı ise evli ve iki çocuk anası imiş. Hatta ikinci çocukları yeni olmuş ve hocam evden onun kulağına ezan okuyarak adını koymak için çıkmış. Yolda demek rahatsızlanmış ki arabayı sağa çekmiş ve durdurmuş. Direksiyona başını koymuş ve oracıkta öylece ruhunu teslim etmiş. Tereyağından kıl çeker gibi alınan ruhu inşallah doğruca önce Ulu Makama, sonra cennete götürülmüş, sonra da cenazesine geri yetiştirilmiştir. "Beni mezarıma çabuk götürün, nurlar içinde yatıp yuvarlanacağım" dediğini duyar gibi oldum cenazesinde.

Neşeyle torun sevmeye giderken hoş geldin ölüm!
Maşallah!

Acı Haber

Kur'an ile ilgili bir sempozyumdaydık. Ara verilmişti. Otururken oğlum Abdullah Ensar aradı.

-Duydun mu baba?

-Neyi oğlum?

-Lütfi Gedemenli Hocayı...

"Eyvah" dedim içimden. Oğlum durup dururken bunun için aramaz. Demek ortada çok ciddi bir durum var.

-Ne olmuş Hocaya?

-Vefat etmiş!

-İnna lillah ve inna ileyhi râciûn.

Gerisi hikâye işte. Nerede, ne zaman, nasıl diye sormaya gerek var mı? Çıplak gerçek odur ki Hoca ölmüş!

-Cenaze işlemlerinden ne haber?

- Daha sonra bildirilecekmış...
- Tamam oğlum, sağ olasın.

Tamam diyoruz ama akıl durmuyor ki orada. Çocukları getiriyor gözünün önüne. Eşi, dostu, akrabaları getiriyor. Tanıdığım abisini getiriyor. Sonra meslektaşları geliyor, yakın arkadaşları olan diğer öğrencilerim geliyor aklıma. Dalıp gidiyorum!

İşte ölüm böyle bir şey!

Her şeyi bitiren bir şey!

Cenazesi 19 Mayıs Pazar günü Ulu Camiden kalktı. Tevhidi yapıldı. Namaza kadar Hüseyin Bahar Hoca Efendi vaaz etti. Namazını kimin kıldırıldığını arka saflardaydım, göremedim. Kalabalık bir cemaat hüsnü şhadette bulunup helallik verdi. Mezarı başında da hayli kalabalık vardı. Mektep ve meslek arkadaşları hüznü kıraatlerle onu toprağa verdiler. Kalpler mahzun, gözler yaşlı idi. Son duasını, yine çok sevdiği Hüseyin Bahar Hoca Efendi yaptı. Mezarlığı terk ederken içimden hep şöyle dedim:

“Rabbimiz, yavrumuz merhametinize emanet!”

SONSÖZ

İçimden bu kitaba sonsöz yazmak gelmiyor. Çünkü adından da anlaşıldığı gibi bu kitap serisinin henüz ilk kitabıdır. “**Dostlar 1 Maraşlı Hocalarımız**” serisinin Allah izin verirse gerisi gelir.³¹

Bunu istiyoruz. Bu bizi sevindirir. Sizi de sevindirir diye düşünüyorum. Öyleyse hayırlı ömür, sağlık ve mutluluk, gayret ve başarılar dileyelim, dualar edelim gıyabımızda birbirimize. Zira müjdelenmiştir, “*mü’minin mü’mine gıyabında yaptığı dualar makbul olur*” diye.

Şimdilik müsaadenizle derken son sözüm olarak hamd ve senalar ile şükür ederim Âlemlerin Rabbi Allah Teâlâ’ya.

---

31 “Dostlar 2” yayına hazırdır çok şükür. İlgilenenlere duyurulur.

İÇİNDEKİLER

Takdim/ 5

Önsöz / 9

Giriş / 11

MÜFTÜ HAFIZ ALİ GÖRGEL HOCA EFENDİ / 13

Âlimin Görevi / 14

Hayatı ve Tahsili / 14

Ahlakı ve Karakteri / 16

Âlim ve Hatip / 17

Bir Vaiz Niçin Türkü Söyler Kürsüde? / 18

Kitap Sevgisi Ve Kütüphanesi / 22

Müftünün Yaptığına Bak / 23

Hafız Ali Efendi'de Fetva Sorumluluğu / 24

Kitaptan Konuşur / 27

Buyurun Şeriata / 27

İslam Hukukunun Faydası ve Kolaylığı / 29

İman Ve Hukuk İlişkisi / 30

ABDULLAH YİĞİTALP HOCA EFENDİ / 33

Sırrına Berk Birisi / 34

Köyümüze Bir İlahî Lütuf / 34

Tahsili ve Hizmeti / 34

Ailemizle Tanışıklığı / 35

Dedemin Sohbet Şeyhidir / 36

Dussuz Hocayı Yetiştirmiş /

Batı Köylerinin Yeni Hocası / 37

Kulaktan Âşıktık / 38

Bu Ne Tevazu! / 40
İrşat İzni Verilmişti / 41
Adam Olamadım / 41
Dededen Kalan Yadigâr / 42
Muhammed Hilmi Efendi / 43
Müjde / 45
Dedeme Hüsnu Şهادeti / 46
“Bazen Gelir Konuşuruz” / 48
Daha Geniş Yazmalıyım / 50

MUSTAFA IŞIK HOCA EFENDİ (DUSSUZ HOCA) / 51

Köyüne Şeref Verdi / 52
Kimdir Bu Hoca Efendi? / 52
Şahsiyet ve Şemaili / 54
Dussuz Hoca'nın İlmi / 54
Dussuz Hoca'nın Hizmeti / 57
Ah O Düşüncesizlik/ 58
Dussuz Hoca'nın Sohbeti / 59
Dussuz Hoca'nın Vefatı / 59
At Üstünde Ufka Doğru / 60

BERBERZADE ÖMER EFENDİ / 61

Özlemek Başka / 62
Muhabbet de Söyletirmiş / 63
Sevmemek Mümkün Değil / 64

ABDULLAH EDİP GÜVENEN HOCA EFENDİ / 65

Babasının Oğlu / 66
Doğum Ve Tahsili / 66

Mısır Hayatı / 67
Resmî Görevleri / 69
Anlaşılammak Bir Gurbettir / 69
Ölümden Dönmüş / 71
Maraş'ı Terk / 71
Hicretten Gelir Gibi / 72
İlk Tanışmamız / 73
Bize Destek Verdi / 73
Çok Sevilmeye Layıktı / 74
Bana Demez mi ki! / 75
Dünya Fânî / 77

İSMET KARAOKUR HOCA EFENDİ / 79

Benim Garip Durumum / 80
Diyanette Görevi / 80
Hizmet Tarzı ve Üslubu / 81
İlim Ehlini Severdi / 83
Netameli Konulara Girmezdi / 84
Manevî Hayatı / 85
Ali Rıza Demircan'ın Ağlayarak Anlattığı / 85
Ahlak ve Şahsiyeti / 86
Saçaklızade Vakfı / 87

ALİ PARLAK HOCA EFENDİ / 88

Mücessem Tebessümdü / 89
Tahsili / 89
Hizmeti / 90
Onu İlk Tanımam / 90
Yakından Tanış Olduk / 92
Ailesi / 92

Kitapları / 93
Ahlak ve Şahsiyeti / 95
Ulu Cami Bereketi / 96
Kız İmam Hatip Lisesi Doğru mudur? / 96
Latif Latifeler Yapardı / 98
Azrail “Geldim” Deyince /99

ALİ HAYDAR KİREÇCİ HOCA EFENDİ / 101

Tatil Buluşmaları / 102
Adı Geçen Hocalar / 103
Tam Bir Sohbet Adamı / 103
Nihayet Beraber Çalıştık / 105
Medine’de Kucaklaşma / 106
İmam Hatibin Sembolüydü / 107
Yersiz Bir Mücadele / 108
Medine’den Bayram Tebriği /109
Vefasız mıyız? /109
İtibarını Hep Korudu / 110
Bir Temenni /111
Dua / 112

İSMAİL AKBEN HOCA EFENDİ / 113

Yiğit Bir Hoca / 114
Yetişmesi / 114
Utanmak İyidir Ama /114
Her Zaman “Abi” / 115
Garip Bir Ziyaretçi /116
Bu mu Mücahit?/118
Netameli Bir Müdürlük / 119
Gerçek Bambaşka / 121

Özür Dileyen Hoca / 122
Ya O Kız Ya Hiç / 124
Siyasi Çizgisi / 124
Büyük Söyleme Derler / 125
Ahlak ve Karakteri / 126
İşte Bir Örnek Hikâye / 126
Sağlık Sorunları / 127
Vefatı / 128

HALİL İSLAMOĞLU HOCA EFENDİ / 131

Bir Hayır Yolunda / 132
Acı Bir Telefon / 133
Ölümsüzlüğü Tatmak / 134
Engellenemeyen Düşünceler / 134
Haberler Artık Çok Hızlı / 135
Kendi Ölümüm / 136
Cemaleddin el- Hartlâbi Kimdir? / 136
Yalan Yok / 138
Sevgiliyi Raflarda Görünce / 138
Bir Sorun Vardı / 140
Bir Hazineyi Kaybetti / 141
Yırtacağına Bana Verseydin / 143
Erken Ayrılan Dost / 144

FARUK ÖZGER / 145

Geç Tanıdım / 146
Bahanesi Tatlıydı / 146
Eğitim Hizmeti / 147
İdarecilikte Talihi Açtı / 148
Pınarbaşında Gönül Alma / 149

Yeni Müdürümüz / 149
Büyük Yanlış / 150
O Zalim 28 Şubat / 150
Büyük İmtihan / 153

LÜTFÜ GEDEMENLİ HOCA / 154

Hizmet İnsanı / 155
Hocaların Bereketi / 155
Kambır Emminin Helvası / 156
Maraş'taki İlk Öğrencilerimdendi / 157
Çoktandır Gözük müyordun / 157
Ne Güzel Öğrencilerdi / 158
Görünenin Arkası Derin / 160
Hasta Üç Batman Bal Yer mi? / 161
Kâbe'de İmamlık Yaptım / 162
İşi / 164
Kimsenin İyiliğine Mani Olmayın / 165
Ah Hatıralar / 165
Kifayetsiz Korkaklar / 167
Erteleyenler Mahvoldu / 169
Hizmet Adamı / 169
Ahlak ve Karakteri / 170
Yavruları / 171
Acı Haber / 171
Sonsöz/ 173

